

Fabrikalardan
makine sesinden önce
İşçinin Sesi gelecek!

İŞÇİNİN SESİ

Türkiye Komünist Partisi
işçinin partisi!
Yıl:13, Sayı:338, 30 Eylül 1987

BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ BİRLEŞİN! KARKERÊN HEMÛ WELATAN YEKBIN! BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ BİRLEŞİN! KARKERÊN HEMÛ WELATAN YEKBIN! BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ BİRLEŞİN! KARKERÊN HEMÛ WELATAN YEKBIN!

Deri-İş grevcilerinin düzenlediği, çeşitli sendikalardan işçilerin katıldığı militan mitingin müjdelediği:

Şimdi de günd m militan yöntem

Nasıl yiğit Netaş işçisi demokrasi savaşımının odağı haline gelen bir grevle kendisinden sonra gelen toplu grevlerin önünü açtıysa ve sınıf savaşımını ilerlettiyse, bu miting de proleter yöntemlerle protesto eylemlerinin yolunu açtı. İşçilerin devrimci marşlarla alanları, sokakları doldurup sel gibi akacağı devrimci dalga günlerinin müjdecisi oldu.

Burjuvazi açmaz ve çelişkiler içinde çırpınıyor. Durumu kurtarmak için aldığı her yeni önlem, ortamı daha da kızıştırıyor. Bu süreçte düşman kalede açılan her yeni gedik, işçi sınıfının manevra olanaklarını artırıyor. Demokrasi savaşımını sıçramalarla yükseltmesine yardımcı oluyor. Referandum süreci böyle bir süreç oldu. Milyonlarca insan miting meydanlarına çıktı, sokaklara taştı.

Bu ortamda, grevdeki işçilerin militanlığı, militan bir mitinge dönüştü. Referandumun hemen ardından Deri-İş sendikasının düzenlediği işçi mitingi, Tümtis grevinin coşkulu bir gösteri halinde başlaması, yiğit Netaş'ın açtığı yoldan ilerleyen işçi hareketinde yeni bir sıçramayı temsil ediyor.

En önde alanlardayız

Kazlıçeşme'nin — Sovyet yazarı Starçenkof'un ve Haydar Kutlu'nun ölçüleriyle işçi bile sayılmayan — militan işçilerinin, Deri-İş sendikası'nın düzenlediği "Lokavtı Protesto ve Grevlerle Dayanışma Mitingi", 20 Eylül'de İstanbul Bayrampaşa'da yapıldı.

Mitinge 5 bini aşkın insan katıldı. Son derece coşkulu ve militan geçen mitinge, basın, petrol, taşımacılık, ticaret işkolunda çalışan, grevde bulunan işçilerden, kadın işçilerden, işçi çocuklarından büyük katılım oldu. Miting yüzlerce sivil ve resmi polisin, panzerlerin gözü önünde herşeyiyle "yasadışı" bir yürüyüşle son buldu.

"Lokavtı Protesto ve Grevlerle Dayanışma Mitingi" öteki işkollarında örgütlü sendikaların da desteğini aldı. Türk-İş'e bağlı Petrol-İş, Tümtis, Tez Koop-İş, Basın-İş, Kristal-İş, Demiryol-İş, Belediye-İş, Tarım-İş, Türkiye Gazeteciler Sendikası, Selüloz-İş, Tes-İş, Ağaç-İş, Yol-İş sendikalarıyla bağımsız sendikalardan Otomobil-İş ve Laspetkim-İş eyleme destek verdiler.

Deri-İş, Tez Koop-İş, Basın-İş, Tümtis, Petrol-İş yöneticileri mitingde konuşmalar yaptılar. Partimiz TKP'nin eski yöneticilerinden komünist ozan Nazım Hikmet de, miting alanında hoparlörlerden yankılanan şiirleriyle üreten ve yaratan işçi sınıfını selamladı.

Deri-İş genel başkanı Yener Kaya, işçi sınıfının eksiksiz bir demokrasiye ihtiyaç duyduğunu söyledi. Sendikanın Kazlıçeşme şube başkanı Hüseyin Ateş, "gerçek demokrasi istiyoruz" derken, işçi sınıfının demokrasi savaşımının hedefinin burjuva demokrasisi olmadığını bir kez daha vurgulamış oldu. Mitingde yeni greve çıkmış olan Tümtis adına konuşma yapan genel başkan vekili Yurdal Şenol, "lokavt bizleri yıldıramaz" derken grev boylarında iyice çelikleşen savaşım kararlılığını yansıttı.

Konuşmacıların sözleri sık sık işçilerden yükselen belgilerle kesildi. Mitingde atılan belgiler arasında, "yaşasın işçilerin birliği", "işçilerin birliği sermayeyi yenecek", "tek yol devrim", "işçiler elele genel greve", "genel grev hakkımız söke söke alırız", "kahrolsun emperyalizm", "yaşasın 1 Mayıs" en önemliler arasındaydı. Bu belgiler, işçi sınıfının DİSK'e yapılan haksızlığın düzeltilmesi isteğini, sendikal birlik konusundaki hassaslığını, gösterinin yüksek siyasal içeriğini gösteriyordu.

Ayrıca, "tüm işçiler kardeştir, tüm patronlar kalleştir" gibi pankartlar, işçilerin sınıf dayanışmasının onları derinden kavramış ve sermaye sınıfına karşı öfkelerinin iyice kabarmış olduğunun güzel bir göstergesi oldu.

Öte yandan, demokrasi savaşımının başında yürüyen işçiler mitingde yalnızca kendi sorunlarını dile getirmediler. Alandan yükselen işçilerin gür sesi, "insanlık onuru işkenceyi yenecek", "Didarlar ölmez", "zindanlar boşalsın" gibi belgilerle cezaevlerindeki devrimcilerin, devrimci yakınlarının yükselttiği militan savaşımı selamladı. İşçiler ezilen, savaşan toplumsal kesimlerle dayanışmalarını dile getirdiler. Onların sorunlarının çözümünün, başında yürüdükleri demokrasi savaşımıyla bağlı olduğunu pratik içinde tüm topluma gösterdiler.

Miting panzerlerin, videolu, kameralı yüzlerce sivil, resmi polisin varlığına rağmen "sakin" bitti. Dağılan işçiler koca bir topluluk halinde, devrimci marşlar söyleyerek, belgiler atarak Topkapı'ya kadar "yasadışı"(!) yürüyüş yaptılar. Sol yumruklar sıkılı, belgiler attılar, sokakları inlete inlete 1 Mayıs Marşı söylediler. Devrim Andı içtiler. Polis, savaşım azmi ve coşku ile dolu binlerce işçinin burjuva legalitesini, anayasayı, yasaları paramparça eden bu "yasadışı" eylemi karşısında kılını bile kıpırdatamadı. Eylemi uslu uslu kenardan seyretti.

Militan bir grevin işçilerinin başını çektiği militan bir miting, böyle militan ve meydan okuyan bir sokak gösterisiyle sona erdi.

Türk-İş üyesi bir sendikanın militan bir mitingi, militan bir yürüyüşle sona ererken, işçilerin miting ve gösteri eylemlerinin ufkunu genişletti. Nasıl yiğit Netaş işçisi demokrasi savaşımının odağı haline gelen bir grevle kendisinden sonra gelen toplu grevlerin önünü açtıysa ve sınıf savaşımını ilerlettiyse, bu miting de proleter yöntemlerle protesto eylemlerinin yolunu açtı. İşçilerin devrimci marşlarla alanları, sokakları doldurup sel gibi akacağı devrimci dalga günlerinin müjdecisi oldu.

H.Moralı

Halkımız bu partil rden hiçbirine inanmıyor
Geçersiz oyla bunu yansıtalım

Siyaset sahnesinde iki odaklı iki manzara vardır.

Biri, kararlı grevlerle, yasal sınırları hiçe sayan militan eylemlerle, yürüyüşlerle, geçtiğimiz günlerde yeni bir sıçrama geçiren işçi hareketinin, devrimci tutukluların ve yakınlarının, Kürt halkının ve bunlarla dayanışma içinde olan emekçilerin çizdiği güzel, her geçen gün daha da güzelleşen manzaradır.

Ötekisi, yaklaşan seçimlerle burjuvazinin çizdiği, çirkin manzaradır.

İşçi sınıfımız toplumda ağırlığını duyurmaya başladığından beri burjuvazi, döneme göre değişik ölçülerde ama süregen bir yönetim bunalımı içindedir. Bu temelde seçim yasaları da süregen bir değişim içindedir. Artık "normal" sayılabilecek yasa almaşıkları tüketildi ve yasalar bir anormalleşme sürecine girdi. Son seçim yasası değişikliği bu süreçte bir dönemeçtir ve gerçekte burjuva parlamenter sistem içinde bu sistemin fiyaskosunu sergilemektedir.

Yasaya göre, oyların belli bir azınlığını alan parti, meclisin ezici çoğunluğunu oluşturabilecektir. Sosyal demokrat partiler, bırakalım sol olmayı, demokrat olsalardı, daha birçok anti-demokratik yanı olan bu yasa karşısında çok şey yapabilirlerdi. Ama bir devrimci patlamadan, yığın hareketinin kabarmasından duydukları ölesiye korku nedeniyle birşey yapamıyorlar. "Yasal" yollara takılıp kalıyorlar. Yani fiilen sol liberal çizgide davranıyorlar.

Türkiye'de oy kavramında da değişme olmuştur. Oy kullananın artık inanç gibi derin düşüncelerle fazla bir bağı kalmadığını, oyun bir pazarlık konusu vb. olduğunu ANAP iyice açık etmiştir.

Seçim yasaları anormalleşmişken, oy kavramının içi boşalırken, adaylık işleyişi de pek normal durumda kalamazdı. Nitekim Türkiye'de bile bugüne dek hiçbir seçimde böylesine düzeysiz bir adaylık işleyişi görülmemiştir. Adaylık açıktan bir para, torpil, çıkar, onursuzluk pazarına dönüşmüştür.

Bütün bunlar burjuva değerlerin çökmesi açısından olumlu yanlardır. Komünistlerin, devrimcilerin *örgütsel* gücü şu anda halka yaygın ulaşabilecek düzeyin gerisinde olmasa, çökenin yerine yenisi kolayca filizlendirilebilir, yığınların demokratik mücadelesi çok daha ileri noktalara götürülebilir. Ama devrimci sol kendi sesini yeterince geniş duyurabilecek, halka yaygın olarak kucaklaşabilecek *örgütsel* güce *henüz* ulaşmadığı için bu yapılamamaktadır. Ve halk, bugünkü parlamenter mekanizmayı iğrenç ve kalleş bulsa da, kısa erimli çıkar temelinde hesap yaparak *henüz* kullanmaktadır.

Öte yandan tüm bunlar bir noktayı daha gösteriyor ki Türkiye burjuvazisinin yaydığı çürük etkiler, geniş kesimlerde oportünizm alışkanlığına neden olmaktadır. Geniş emekçi kesimler kısa erimli hesaplar temelinde, fırsatçılık türünde tutum almaya itilmektedir. Ve bu etkiler sendikal hareket içinde de boy vermektedir.

Birçok sendikacı SHP'den, bir kısmı da DSP'den adaylığını koymak için yarışa girdi. Bunlar arasında SHP'lileşenler, DSP'lileşenler vardır. Ama bir de "taktik" yapanlar vardır ve bunlar çoğunluktadır. Bunlar, sözde SHP'nin, DSP'nin şemsiyesini kullanıyorlar. Seçim öncesinde de uygulanan bu "taktik" oportünisttir arkadaşlar! İşçi hareketi içinde böyle "taktik"lere dur demek, bu yoldan halkımızı burjuvazinin yaydığı çürük etkilerden kurtarmak gereklidir!

İşçi hareketi, devrimci sol, kendi *örgütsel* açmazını yabancıların şemsiyesini kullanarak çözemez. Legalizm ve sosyal demokrasi kuyrukçuluğu, bu açmazı çözücü "taktik"ler olarak sunuluyor. Oysa kısa erimde çok "kâr" edildiği sanılan oportünist taktikler sonunda asıl burjuvaziye kâr ettirir.

1983 seçimlerinde partimiz o zamanki adıyla SODEP'e oy verilmesini savundu. O tutum, o günün güçler dengesi içinde doğruydu. SODEP'in çok oy alması, ülkede koşulları olumlu yönde etkileyecek, faşizmin çözülüşünü hızlandıracaktı. Bugün herhangi bir burjuva partisini desteklemek gereken bir durumda değiliz. Her seçimde en ehven burjuva partisini desteklemek zorunda değiliz. Dahası, seçenek yalnızca bağımsız aday çıkarmak, bir burjuva partisini desteklemek ya da seçimleri boykot arasında değildir.

Tüm bunların ışığında partimizin bu seçimlerde tutumu *geçersiz oydur.*

Tutumumuz boykot değildir. Lenin, hangi düzeyde, biçimde ve nedenle olursa olsun önemli bir azınlık bile parlamenter sistemi kullanıyorsa, boykot yanlış olur diye çok açık öğretmiştir. Seçime katılıyoruz ve o platformdan geçersiz oy diyoruz.

Halkımız bu partilerin hiçbirine derinden inanmıyor. Geçersiz oy bunu yansıtacaktır.

Türkiye Komünist Partisi
Merkez Yürütme Bürosu
27 Eylül 1987

İŞÇİNİN SESİ

Türkiye'den 4 kitap gönderilerek abone olunabilir. ■ Yazışma adresi: PO Box 513 London, N16 5QB ■ Baskı: Morning Litho Printers Ltd (TU) ■ Gönderilen yazıları yayınlayıp yayınlamama ve tersine bir istek belirtilmedikçe düzeltme, ya da kısaltma hakkı yayın kurulunundur. Hiçbir yazı geri gönderilmez.

Bu SHP'lileşme kısa sürede aşılacaktır

Sevgili *İşçinin Sesi*,
Epey aradan sonra size yeniden mektup yazıyorum. Önce hepinize en içten selamlarımı iletiyorum.

Ben şu an İstanbul'dayım. ...'den ayrıldım. Orada geçinmek zordu. Bir iş bulmak mümkün olmadı. İstanbul'a geldik, iş arıyoruz. Karım da eskiden fabrikada işçi olarak çalışmıştı. O da, ben de iş arıyoruz. İş buluyoruz, fakat asgari ücret veriyorlar. Bu ise burada ancak ev kirası oluyor. Şimdilik burada bir akrabamda kalıyoruz, ev tutmak çok zor.

Gönderdiğiniz gazeteleri aldım. Hepsini okudum. Zaten en genelinde hattı biliyorum. Pek siyasal sorunum yok. İçeriden yeterince biliyordum.

Burada eskilerin hiçbirisiyle anlaşmak mümkün değil. Hepsi resmen SHP üyesi olmuşlar. İnsanın bu durum karşısında kendini kaybetmemesi zor oluyor. Bana SHP üyeliği teklif ediyorlar. İnsan çok şaşırıyor. Ama gerçek durum bu. Ülkenin sosyo-ekonomik koşulları gereği toplum bunu çabukça aşacaktır. Belki bir kere daha deneme olabilir, ama bu kez sosyal demokrasi daha bilinçli bir şekilde aşılacaktır.

K.S., İstanbul

Resmiler "evet"i bile bulandırdılar

Değerli yoldaşlar,
Resmiler "evet" konusunu bile bulandırıp, 4 muhalefet partisiyle "birlikte evet"i savundular.

Resmilerin etkin olduğu bir dernek var. Duvarında Hac'daki türbenin ve onun arkasında görünen iki minarenin resmi var. Sanırım bunu Refah Partilileri bağlaşık, ortak gördükleri için camekanlayıp asmışlar.

Fabrikalarda "süper emeklilik" konusu çok yoğun konuşuluyor. En çok konuşulan konulardan biri de yan ödeneklerin ücrete katılıp daha fazla vergi kesileceği konusu. Bence katılması daha iyi olur. Patronların baba rollerinin bulandırıcı etkisi yıkılır. Ancak fazla vergi alınmaması için savaşmamız gerekecek.

Hiç yazmamaktansa kısa yazmak daha iyi olacak. Çalışmalarınızda ve taarruzda başarılar dilerim.

En içten sevgilerimle.

S.Aslan

Yoldaşlığın coşkusu

Sevgili yoldaşlar,
Partimizin 6. Kongre kararının, 67. kuruluş yıldönümünün ve 11. Özveri Taarruzumuzun yükselen kavgamızda yeni bir dönüm noktası olması dileğiyle hepinizi sevgiyle, özlemle kucaklarım.

Bu mutlu günde coşan duygularımı tüm yoldaşlarımla paylaşmak isterken ortaya çıkan şu dizeleri de iletmek istedim.

Komünist selamlarımla

Zehra Fidan, İstanbul

ÖZVERİ

Ne güzel şey yoldaşlar
Yaşamak doya doya.
Paylaşmak yaşamı
Koskoca bir kavganın
ortasında,
Kolkola vermiş
Ulu bir orman gibi.

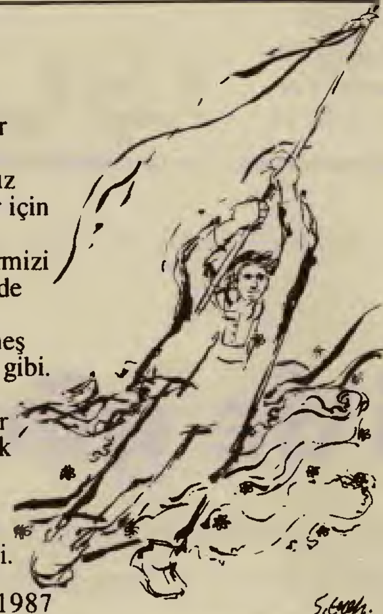
Ne güzel şey yoldaşlar
Sizlerle sımsıcak bir somun
ekmeği
Bölüşür gibi
Aynı etten, tırnaktan
Aynı partiden olmak.

Ne güzel şey kardeşler
Yoldaşım diyebilmek
birbirimize
En kötü anımızda
Ya da en sevinçli
Yüreklerimizin birlikte
atabilmesi.

Ne güzel şey yoldaşlar
Dövüşmek doya doya
Dövüşmek inandığımız
şeyler için
Uğrunda vurulup
düşenimizi
Yükseltmek ellerimizde
Yaşatmak!
Kanlı, kıpkızıl bir güneş
gibi.

Ne güzel şey yoldaşlar
Yorularak, ter dökerek
Yaratmak!
Yaratmak geleceği
Özveriyle, özenle
Yükseltmek TKP'mizi.

10 Eylül 1987

Proletarya uygun adım ilerliyor

Değerli yoldaşlar,
Bugün dünyanın dört bir yanında işçilerin, emperyalizme ve kendi burjuvazilerine karşı kıran kırana savaşları sürüyor. Dünya işçi sınıfının bir parçası olan Türkiye işçi sınıfı da, devrimci gelenekleriyle, kadınlı erkekli, en ön saflarda, grev boylarında, militanca, büyük bir kararlılıkla burjuvaziye karşı kavgadadır.

Türkiye tarihinin en büyük grev dalgalarından birini 1987 yılında yaşıyor. Binlerce işçi şu anda grevde. Binlercesi de greve çıkmak için bekliyor. 1980 sonrasının bu grev hareketliliğinin başlangıcı Netaş grevi oldu.

Tam da grevlerin olduğu dönemde, işçi sınıfının her türlü yasağın kalkması yönündeki siyasal basıncı iyice arttı. Bu temelde, burjuvazi önce kendi adamlarının yasaklarını gündeme getirdi.

Burjuvazi, tartışmayı Demirellere, Ecevitlere evet mi hayır mı çerçevesinde tutmak için olağanüstü çaba harcadı. Ama, işçiler, burjuva siyaset adamlarına değil, tüm yasakların kalkmasına "evet" dediler. Haksızlıklara tutarlı olarak karşı çıkan *tek* sınıfın işçi sınıfı olduğunu göstermek için "evet" dediler. Demokrasi savaşımını bir adım daha ileri götürmek için "evet" dediler.

İşçi sınıfının toplumdaki ağırlığı ve etkisi eskisiyle karşılaştırılamayacak oranda artarken, burjuvazi her alanda kuzu postuna bürünüp halka şirin gözükmeye çalışıyor. Ama boşuna. Spor sahalarında, gecekondu yıkımlarında, cezaevlerinde ve dışarıda kavga devam ediyor. Kazan kaynıyor. Burjuvazinin hain bir tilki olduğu her olayla biraz daha açıklıkla görülür hale geliyor.

Burjuvazi, ipliği pazara çıkan hükümete "alternatif" olsun diye dincileri ve eli kanlı Demirel'i piyasaya sürdü. Ama bir yandan da, işler "ilerleyince" belki sosyal demokrasi işe yarar diye düşünüyor. Oysa halkın kızgın öfkesi karşısında sosyal demokrasi de bu işin önüne geçemiyor. Halkın hızla sola kaymasını engelleyemiyor. Bu durumda egemen sınıf "son çare" olarak resmileri ve o çamurdakileri kollayacaktır. Bunun hazırlığını şimdiden yapıyorlar.

İşçi sınıfının devrimci hareketi engelleri aşa aşa yükseldikçe, burjuvazi resmilere, "legal olmak istiyordunuz, gelin bizim yasalar içinde partinizi kurun ve bizi şu ayağa kalkmış kavgaya soyunmuş işçilerden kurtarın" diyecektir.

Ama Türkiye işçi sınıfı bunları da elinin tersiyle itip geçecektir.

Çok geç kaldılar. İşçi sınıfının gelişmeye başladığı 1960'lardan bu yana, CIA'sıyla, ordusu polisiyle, sosyal demokrat maskesiyle burjuvazinin yaptıkları ve oportünizmin ihanetleri işçi sınıfına büyük deneyim kazandırdı. Yılların deneyimi işçi sınıfına kurtuluşun devrimle olacağını artık kanıtladı. İşçiler özgürlüklerine yönetimi kendi ellerine aldıklarında kavuşacaklarını her geçen gün biraz daha iyi öğreniyorlar.

Burjuvazi de bunun farkındadır. İşçi sınıfımız böyle ilerlemesi burjuvaziyi ölesiye korkutmaktadır.

Sınıf savaşımında geçen her gün, kavga kızıştıkça işçi sınıfı ileri atıldıkça, yığınsal ve militan protestoların başına geçtikçe burjuvazinin geri adım atmak zorunda kaldığını gösteriyor.

Her ileri adım sınıf düşmanımızı biraz daha köşeye sıkıştırıyor, sıkıştıracaktır. Güzel günler uzak değil. Savaşımı daha da yükseltelim.

Volga Beşoluk, Frankfurt

Üye Kazandıysak "İyiyiz"!

Değerli yoldaşlarım,
Gönderdiklerinizi aldım. Ayrıca *İşçinin Sesi*'nde Darwin hakkında yayınlanmış bir yazının, bana gönderdiğiniz fotokopisini de aldım. 1984 yılından itibaren bana düzenli gönderdiğiniz "Merkez Organımızın", o yıldan başlayarak bende bir arşivi, "arşivim" olduğundan, Darwin'in o fotokopisi de bende vardı, ama yine de bu hassasiyetinizden dolayı çok sağolasınız yoldaşlar.

Eeee yoldaşlarım, nasılsınız bakalım? Temennim daima iyi ve sağlıklı olmanızdır. Yalnız yoldaşlarım, R.Yürükoğlu yoldaşımızın çok güzel dile getirdiği ve çok güzel vurguladığı "o açılardan" sordum, iyi misiniz diye:

"Nasılsınız yoldaşlarım?" "İyiyiz." "Üye kazandınız mı?" "Kazanmadık." "İyi değilsiniz o zaman." "Kazandı iseniz çok çok iyisiniz".

Yürükoğlu yoldaşımızın, bu güzel sözlerinin "örgütsel savaşımımızdaki" önemi ve yeri çok büyüktür. Çalışmalarımızda işçiyi başa alarak üye kazanmaya özel bir dikkat vermemiz gerektiğini gösteriyor.

Beni sorarsanız yoldaşlarım, henüz "iyi" değilim. "Üye kazanamadım." Ama hem de çok iyiyim çünkü partimize, hareketimize, *kavgamıza* çok sempatizan ve dostlar kazandım.

Şimdilik ben burada, sizler "orada", sömürüsüz bir dünya için savaşıyoruz. Ben buradayım şu an ama, tüm kalbimle, yüreğimle sizinleyim, ülkemizdeki onurlu devrim kavgamızdayım.

Sizinle atıyor bu "hasret dolu yüreğim". Hem de kıpır kıpır. "İçeride" ve "dışarıda" yükselen sınıf savaşımıyla düşmanı yeneceğiz.

Leninist savaşkan partimiz önderliğinde, işçi sınıfımız burjuvaziyi yenecektir!

Devrimci selam ve sevgilerimle.

S.Ö., Stammheim

OKUYUCU YOLDAŞ

İşçinin Sesi'ni daha güçlü çıkartabilmek, fabrikalarla, işyerleriyle, işçi semtleriyle olan bağını derinleştirip güçlendirmek, deneyimlerinizden çıkan dersleri tüm harekete daha iyi ve daha etkili ulaştırabilmek için gazetenizi yazılarınızla, haberlerinizle, çektiğiniz ya da topdığınız fotoğraflarla besleyin.

İşçinin Sesi çalışanları

OKUYUCU YOLDAŞ

İşçinin Sesi'ni okuduktan sonra atma, bir kenarda tutma. Ya bir başkasına ver, bir örgüte, sendikaya, derneğe bırak ya da yararlı olacağını düşündüğün bir adrese postala.

İşçinin Sesi'nin en geniş şekilde okunmasını sağlamak senin de görevindir.

İşçinin Sesi çalışanları

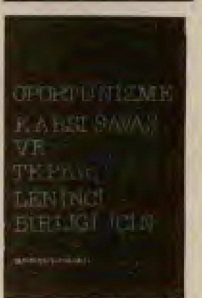
ÇIKTI

Tarihin Savaş Çağrısı

İşçinin Sesi'nin derleme dizisinin bu ilk kitabı, Marksizme ilişkin olarak gazetemizde çıkmış yazıları içeriyor.
Fiyatı: 1.50 Sterlin

ÇIKTI

Oportünizme Karşı Savaş ve TKP'nin Leninci Birliği İçin

Bu kitabımızı, resmi TKP'de oportünizme başkaldırmış bir gurup yoldaşımız yazdı.
Fiyatı: 2.00 Sterlin

ÇIKIYOR

"En Büyük İşçi Sınıfı Başka Büyük Yok!"

İşçi sınıfı nedir, tarihsel gelişmesi, bugünkü bileşimi, Türkiye işçi sınıfının sayısal dökümü gibi konuları ele alıyor.

İnanç'ı öldürenler, komünizme inancı da öldürmeye çalıştılar ama başaramadılar

TKP İnanç'lıdır Kazanmaya kararlıdır

Haydi yoldaşlar İnanç yoldaşın ölüm yıldönümününde onun hesabını sorma yolunda ileri! Devrim yolunda ileri! Bunun için de Merkez Komitemizin 1987 Plenum Kararları'nı yaşama geçirmek yolunda ileri! İnanç yoldaşımızı gelecek yıl mezarının başında çok daha fazla, "beş kat, on kat" daha fazla işçi yoldaşla anacağız.

Inanç yoldaşın menşeviklerce katledilişinin yedinci yıldönümünde İnanç yoldaşın mezarı başında iki gurup işçi yoldaş ve bir gurup öğrenci yoldaş flama astı, saygı duruşunda bulundu. Tam bunun ardından 6.Kongremizin kararını duyduk. Bu karar, aynı zamanda İnanç yoldaşımızın anısına yaraşır bir anma da oldu. TKP İnanç'lıdır, kazanmaya kararlıdır.

Neyi tartışmalıyız?

Partimizde bolşevik-menşevik ayrışmasının gerçekleştiği sıralarda, partimizin en ön saflarında yürüyen azimli, kararlı, enerjik yoldaşımız İnanç Seçiç, çalışmasıyla düşmanlarının yüreklerine korku salıyordu. İdeolojik formasyonu ve Leninci hattı kavramışlığıyla yoldaşımızın önünde hiçbir güç durmuyordu. O günleri ve yoldaşımı çok iyi hatırlarım. Bizleri yetiştirmek için nasıl çalışıp çabaladığı hep hatırlarımızdadır. Öldürüldüğünde bize verdiği *Ne Yapmalı?* eğitimi yarım kalmıştı.

İnanç, 20 yaşında gencecik bir kızdı. Ayağında kot pantolonuyla, omuzunda Lenin'in eserlerinden bir ikisinin mutlaka içinde bulunduğu o heybesiyle İnanç gözlerimizin önünden hiç gitmiyor. O enerji, o azim az insanda vardır. Gittiği işçi evlerinde de hâlâ konuşulur. Bir yoldaşım şu olayı anlattı. Olayın geçtiği yer partimiz tarafından da biliniyor:

Yoldaş 1983 yılında bir arkadaşının evine yemeğe davet edilmiş. Evin bir yaşlı annesi, yoldaşımızın arkadaşı olan bir oğlu ve bir de menşevik büyük oğlu var. Yemek, sohbet, derken yoldaşımızın arkadaşı, yoldaşımız için, "anne biliyor musun, bu arkadaş İnanç'ın arkadaşı" demiş. Bu ara menşevik oğlan da oturuyormuş. Anne ağlamaya başlamış ve menşevik olan büyük oğluna, "katiller nasıl kıydınız gencecik fidana" diye isyan etmiş.

İzmir'de, Ege'de buna benzer onlarca işçi aile biliriz ki, onların evlerinde İnanç Seçiç yoldaşımız hâlâ konuşulur. Mezarını ziyaret ettiğimizde gördük, fotoğraflardan da açıkça görülüyor, mezara henüz taze fidanlar dikilmiş. İnanç'ın mezarı, partiyle bağı olan, olmayan bir yığın insan tarafından sürekli ziyaret edilir.

İşçi ailelerin çok sevilen dostu, komünist örgütçü yoldaşımızı katletmek ancak ve ancak burjuvazinin ya da onun beşinci kolu menşevizmin eseri olabilirdi, öyle de oldu. Partimize bir ahtapot gibi çöreklenen menşevizm, ideolojik olarak yenemediği doğru devrimci hattı önce türlü hokkabazlık, hile ve bizans oyunlarıyla partiden uzaklaştırmaya, örgütsüz bırakmaya çalıştı. Bunu başaramayınca menşevikler, burjuva devletine hiçbir zaman çeviremedikleri silahları bize çevirdiler. Böylece, ideolojik, siyasal her alanda işçi sınıfına tarihsel ihanetlerine, İnanç'ın katliyle bir yenisi daha eklendi. Bu olayla, menşeviklerle örgütsel ayrılığımız kanla mühürlendi.

Bugün yaşayan ve İnanç yoldaşın bayrağını ondan aldığı yerden daha da ileriye götürmekte olan yoldaşları olarak biliyoruz ki bir komünistin, devrimcinin ölümüne ağlanmaz. Komünist, devrimci zaten kavga içinde mahpuslukla nişanlı, ölümle sözlü olmayı başından kabullenmiştir. İnanç yoldaşın ölümünün bugün bizce çok daha derin bir anlam ve önemi var: Birincisi partimizin Türkiye devrimi yolunda almış olduğu yol ve bugünkü durumu, ikincisi menşevik ihanetçilerin ideolojik, örgütsel evrimi ve fiyaskosu. İnanç Seçiç'in öldürülüş yıldönümünde tüm parti organlarında, işçi ve öğrenci komitelerinde ve çevre sendikalarda, fabrikalarda tekrar tekrar bunu tartışmalıyız. Çünkü ilginçtir yoldaşlar, İnanç'ı öldürenler, komünizme inancı da öldürmeye çalıştılar. Ama başaramadılar!

İnanç'lıların ve inançsızların çizdikleri eğriler

İnanç yoldaşımızın öldürüldüğü günleri hepimiz hatırlarız. Türkiye adeta kaynayan bir kazan olmuştu. Grevler ve direnişler peşpeşe gerçekleşiyor, beşyüzbinlik işçi gösterileri, ayaklanmalar, tam bir devrimci kaos oluşturuyordu. Devrimci durumu saptayıp, ona uygun savaşım biçimleriyle ülkeyi devrime götürmesi gereken partimiz, menşevikler eliyle devrimci gelişmenin önüne engel durumuna sokulmuştu. "Bu burjuvazinin elini rahatlattı. İşçi sınıfını ayağa kaldıracak bir gücün eksikliği faşizmin gelmesini kolaylaştırdı." (*İşçinin Sesi*, sayı:333)

Menşevik yönetim "sol terörü önlediklerini yadsımıyoruz" türü teranelerle el altından faşizme de utanmadan alkış tuttu. 12 Eylül darbesini olduğundan geri göstererek işçi sınıfına ve emekçi halkımıza o zehir ideolojisini saçmaya devam etti. Gelen karşı devrimi askersel cunta diye niteleyerek Demirellerin, Ecevitlerin nitelemesini kullandı. Cezaevlerinde devrimci çıkışları böldü.

TKP Üst Bürosu ise 12 Eylül'den iki gün sonra yayınladığı bildiride şöyle diyordu:

"Emperyalizm ve tekelci burjuvazi, devrimci durumdan karşı devrimle çıkabilmek, derin ekonomik toplumsal bunalımı tersinden çözebilmek amacı ile, gerici generaller eliyle bir darbe yaptı. Yerli tekelci burjuvazi bu darbe ile bir de Türkiye'nin emperyalistleşmesinde ve devlet tekelci kapitalizminin işleyişinde önemli bir aşamaya ulaşmayı amaçlıyor."

İşçinin Sesi, Marksizm-Leninizmin devrimci yolunda, doğru saptamaları ve belgileriyle, getirdiklerinin yaşamda doğrulanışıyla kararlı adımlarla ilerledi. 14 Eylül günü söylediklerimiz tek tek doğrulandı.

1983 yılına geldiğimizde faşizm siyasi bunalımı — geçici de olsa — bastırma işlevini tamamlamış ve çözülme yoluna girmişti. Partimiz "olanaklar artıyor, baskı azalmıyor" belgisiyle bunu gördü. Faşizmin çözülmeye yüz tuttuğunu söyleyen ilk hareket olduk. Tam bu sırada resmiler, iyi bir artçı olduklarını kanıtlamak istercesine, Türkiye'ye faşizmin geldiğini(!) duyurdular. Böylece liberal burjuvaziyle omuz omuza faşizme karşı mücadeleye(!) giriştiler!

Türkiye yedi yılda önemli ekonomik-toplumsal-siyasal dönemeçler yaşadı. Her dönemeçten sonra resmi TKP ile gerçek TKP iyice ayrıştı.

Yürükoğlu yoldaşımız 1987 yılında Türkiye'yi şöyle anlatıyor:

"Ne sermaye birikimi, ne endüstrinin ölçekleri ve teknolojik düzey gibi iç engellerde, ne de dünya ekonomisinin bugün yaşadığı bunalımın yarattığı dış engellerde, ülkenin karşı karşıya olduğu sorunları hafifletici yönde yakın bir olasılık yoktur. Türkiye'nin emperyalistleşmesi son derece zordur. Ne var ki bundan önceki aşamalardan farklı olarak bugün Türkiye burjuvazisi için emperyalistleşmeden sorunları çözmenin olanağı yoktur. Türkiye'de orta yol geçicidir. Türkiye'nin önündeki iki yollu kavşak değişmiyor. Ya faşizm, ya devrim!" (*İşçinin Sesi*, Çek-Al, sayı:330)

Son yedi yıldır ekonomik ve siyasal anlamda en ağır baskılarla karşılaşan işçi sınıfı ve emekçi halkımızdan gür isyan sesleri çıkıyor. Toplumsal hareketlenme sürüyor. Siyasal bunalım kendini belli etmeye başladı. Ülkemiz bir çığ gibi yaklaşan devrimci dalganın eşiğindedir.

Partimiz bunu iyi görüyor ve işçi sınıfı içinde örgütlenmeye hız verdi. Sınıfına dayanıyor, savaş birlikleri kuruyor. İşçi sınıfının öncülüğünde Türkiye'yi devrime götürmeye hazırlanıyor.

Resmiler ise bu dev kavga öncesinde ne yapıyorlar? Bu yeni aşamada kavgayı yine boğmak üzere "yeni" tezlerle çıkıyorlar. Bu küçük burjuvalar mutsuzluk ve ruhsuzluklarını bir kez daha gösteriyorlar. Örgütsel olarak legal sosyalistlerle birleşerek burjuvazinin güvenini kazanma yolunda tarihi bir adım daha atıyorlar.

Haydi İnanç'lı kavgaya yeni neferler kazanmaya

Buraya dek anlatılanlar göstermektedir ki, İnanç yoldaşımızın öldürülüşünün yedinci yılında "İnanç yoldaş ölmedi" demek hiç de boş söz değildir. O, işçi sınıfının bağrında, hem de artık takısız adıyla partimizin dolu dizgin devrimci savaşında yaşıyor.

İnanç yoldaşın dökülen kanının hesabını işçi sınıfıyla birlikte çelik yumruğumuzu burjuvazinin beynine vurarak, devrimi zafere ulaştırarak soracağız. İnanç Seçiç yoldaşımıza o gün uzanan eller bugün yine işçi sınıfının mücadelesini engelleme yolunda kullanılıyor. O elleri de aynı yoldan kıracağız. Ve devrimden sonra, 1979-1980'de partimizin yeni yetişen militanlarına *Ne Yapmalı*'nın eğitimini veren İnanç yoldaşımızın adıyla "İnanç Seçiç Komünizm Üniversitesi"ni de kuracağız!

Ancak yoldaşlar, bütün bu güzel zincirin bugünkü ana halkası, Merkez Komitemizin de kararlı doğrultusunda partimize işçi üyeler kazanmaktır. Bizim için ve işçi sınıfımız için hiçbir zaman modası geçmeyecek olan Lenin'in dediği gibi "bu tür merkezlerde (işçi merkezleri) partiye beş kat, on kat fazla işçi kazanmayı öğrenmeliyiz". (Lenin, "Menşevizmin Krizi", *Toplu Yapıtlar*, Ing. basım, c.11, s.357)

Haydi yoldaşlar İnanç yoldaşın ölüm yıldönümününde onun hesabını sorma yolunda ileri! Devrim yolunda ileri! Bunun için de Merkez Komitemizin 1987 Plenum Kararları'nı yaşama geçirmede kararlı, inatçı ve özverili tutum almak ve kesinlikle yenilmez bir parti olmak için işçiyi başa alarak üye sayımızı artıralım.

Yedinci ölüm yıldönümünde İnanç Seçiç'in yoldaşları, bu stratejiyi canla başla yaşama geçirmek için çalışıyorlar. İnanç yoldaşımızı gelecek yıl mezarının başında çok daha fazla, "beş kat, on kat" daha fazla işçi yoldaşla anacağız.

İnanç yoldaşa uzanan elleri kıracağız, onun hesabını devrimle soracağız!

S.Baran, Ege

ANISI ÖNÜNDE SAYGIYLA EĞİLİYORUZ

Yoldaşlar,

TKP'nin savaşkan komünisti İnanç Seçiç, oportünistler tarafından katledilişinin 7. yılında mezarı başında anıldı. O, bizim İNANÇ'ımız olarak yaşamaktadır.

İnanç, parti-içi ayrışmalarda tereddütsüz doğru tavrı koymuş, *İşçinin Sesi*'nin İzmir Ayaklanması'nda barikatlarda çatışan yoldaşlarına ışık tutmuş, Türkiye devrimine gönülden inanmış çok değerli bir yoldaşımızdır.

Anısı önünde saygıyla eğiliyoruz. O'nu devrimci sınıf kavgasında yaşatmaya söz veriyoruz.

K.B., İzmir

Bir kere olsun
Kendini düşünmedi
Bir kere olsun
Ben de bir genç kızım
Benim de yaşamaya
Hakkım var demedi.

Sen İnanç'sın,
Sen tertemiz yüzünle
Eğilmez başınla
Bütün varlığınla
Aramızdasın...

29.8.1980

İnanç yoldaş, ölümünün 7. yıldönümünde mezarı başında anıldı.

Boğaz köprüsü inşaatında çalışan 1300 işçinin militan eylemi bir kez daha kanıtladı ki:

Sosyal demokratlar işçilerin haklarını savunamazlar

Yol işçilerinin Ağustos Direnişi, gelişen sınıf hareketinin yeni bir göstergesi olmuştur. İşten çıkartmalarda artık başvurulacak eylemin "fabrika kapılarına 'siyah çelenk 'bırakma" olamayacağını ortaya koymuştur. İşçiler, sendikal mücadelede "militan eylemle" başarıya ulaşabilirler. Yol işçilerinin eylemi buna güzel bir örnek oluşturmuştur.

İkinci boğaz köprüsü inşaatında çalışan işçiler 28 Ağustos 1987 günü toplu halde iş bırakarak, direnişe geçtiler. Önce Pendik Kurtköy'deki şantiyede 700 işçinin başlattığı direnişe, bir gün sonra Çamlıca şantiyesindeki 600 işçi de katıldı. Böylece eylemci işçilerin sayısı 1300'e ulaştı.

Direnişin nedeni, hiçbir gerekçe gösterilmeden 45 işçinin işine son verilmesiydi.

İşçiler arkadaşlarının yeniden işe alınmaları için direnişe geçerken sendikaları Yol-İş'in tavrı oldukça ilginçti! İşçilerin başlattığı direnişe sendika sahip çıkmadı. Yol-İş 3.No'lu Şube Sekreteri Hamit Aydemir şöyle demiş: "Direnişi tasvip etmiyoruz. Bizim girişimlerimizi beklemeden, önerilerimizi dikkate almadan, kendi başlarına hareket ettiler. Biz yapabileceğimiz her türlü yasal girişimde bulunacağız."

Direniş neden başladı?

Direnişin başlama nedeni işten çıkartılan işçilerdi. Ancak öncesi vardı:

İtalyan IGL firması ile Türk STFA (Sezai Türkeş-Fevzi Akkaya) firmasına ait şantiyede Kurban Bayramı arifesinde tatili uzatmak amacı ile işçiler bir önceki pazar gününü fazladan çalıştılar. İstiyorlardı ki, 5 günlük bayram tatillerini 7-8 güne çıkartarak, memleketlerine gidebilsinler, eşlerini çocuklarını görebilsinler. Bu nedenle fazladan çalışma yaptılar.

Ama tam bayram arifesi gelince, işveren, "iki gün daha çalışacaksınız" diyor. İşçiler itiraz ediyorlar. Durumu sendikaya aktarıyorlar. Sendikadan işverene yazı geliyor ve yazıda, "iki gün daha çalışılması gerekiyor" deniyor.

İşveren bu yazıyı işçilere göstererek, fazla çalışmayı görmemezliğe geliyor. Ancak işçiler, çalıştıkları günü yeniden çalışmamaya kararlıdırlar. Bayramdan önceki pazarı çalışmıyorlar.

İşte işveren bu nedenle 45 işçinin iş akdini ağustos ayı sonunda feshediyor. Direniş bu nedenle başlıyor.

Bu gelişmelerden, olaya sendikanın sahip çıkmamasının nedeni de çok iyi anlaşılıyor. Direnişin başlarında işyerine gelmeyen sendikacıların en büyük korkusu işçilerden "dayak yemek"!.. Bunu haketmedikleri de söylenemez!

Direnişin önemi

Yol işçilerinin bu eylemi, işten çıkartmalara karşı doğru ve etkili olmuştur.

İşçilerin en etkili bir silahı üretimi durdurmaktır. İşçiler bu silaha sarılınca burjuvazinin ne kadar "anlayışlı" davranmak zorunda kaldığı ortaya çıktı.

İş müfettişleri, bu eylemin yasa dışı grev olduğunu tutanakla tespit ediyorlar. İşçileri uyarıyorlar, ama işbaşı yapmaya ikna edemiyorlar. Ardından gelen silahlı jandarmalar da işçilerin direnme gücü karşısında çaresiz kalıyorlar.

Eylem sonuç itibarıyle istenen tüm hedeflere ulaşamamış görünse de, ileri ve başarılı bir eylemdir. Tamamen "yasa dışı" yollardan çeşitli kazanımlar elde edilmiştir.

2822 sayılı yasanın 45. maddesi "kanun dışı grev yapılması halinde işveren bu greve katılan, yönlendiren, teşvik eden işçilerin iş akitlerini herhangi bir tazminat ödemeden feshedebilir" demektedir.

Yine aynı maddenin ikinci bölümünde, "kanun dışı grevde meydana gelen zarar katılan işçiler tarafından karşılanır" demektedir.

İşçiler işten çıkartılan arkadaşlarının işe dönüşlerini sağlayamadılar. Ancak kıdem tazminatları ödenmesini işveren kabul etmiştir. Diğer direnişçi işçiler için hiçbir yaptırım getirilememiştir. Ayrıca bundan böyle işyeri disiplin kurulu kararı olmadan işçi çıkartılmayacağı işveren tarafından kabul edilmiştir.

Burada bir noktaya daha dikkat çekmek gerekiyor. Yol-İş sosyal demokratların yönetiminde olan bir sendikadır. Bu olayda sosyal demokratların işçilerin haklarını savunamayacakları bir kez daha net biçimde ortaya çıkmıştır.

Eylemde, işçilerin sendika yönetimlerinde de etkin olmalarının zorunluluğu kendini göstermiştir.

Yol işçilerinin Ağustos Direnişi, gelişen sınıf hareketinin yeni bir göstergesi olmuştur. İşten çıkartmalarda artık başvurulacak eylemin "fabrika kapılarına 'siyah çelenk' bırakma" olamayacağını ortaya koymuştur. İşçiler, sendikal mücadelede "militan eylemle" başarıya ulaşabilirler. Yol işçilerinin eylemi buna güzel bir örnek oluşturmuştur.

Yılmaz Mekikçi, İstanbul

Hiçbir şey demiryolu işçilerinin mücadelesini önleyemeyecektir, çünkü:

L komotif b r k z yola koyuldu

Eylemci demiryolu işçileri sürgüne yollanmak üzereler. Sendikanın sarı yöneticileri bunun "mevzuata" uygun olduğunu anlatmakla meşguller. Zafer Boyar ise sendika yönetimini işçileri militanlaştırmakla(!) suçlayarak istifa etti. İşçiler istifayı kaçış olarak nitelendiriyorlar ve kendileri mücadeleyi sürdüreceklerini söylüyorlar.

11 Ağustos'ta greve çıkacakken, genel merkezin "üst düzey" girişimleri sonunda, sözleşmesi düşük bir ücretle "bağlanan" demiryolu işçileri, şimdi de yeni bir "tezgahla" karşı karşıyalar.

Grev kararı aldıkları günlerde, yemek boykotları düzenleyen işçiler tek tek sürgüne yollanmak üzereler. Özellikle İstanbul ve Haydarpaşa şubelerinde, "operasyonlar" büyük bir "titizlikle" sürüyor. İşyeri temsilcilerinin iş akitleri feshediliyor. Sürgünler şube yöneticilerine kadar uzanıyor. Böylece işçilere gözdağı verilmek isteniyor.

Bu "operasyonların" ardında, işçilere göre, Demiryol-İş genel merkezi de var. Çünkü, sözleşme bağıtlandıktan sonra, greve hazırlanmış işçiler, merkezdeki sarı sendikacılara tepki göstermişti. Protesto telgrafları çekilmiş, sendika şubelerine siyah çelenk bırakılmıştı. Şimdi TCDD idaresi bu telgraflarda isimleri bulunan vb. işçileri hedef alıyor. Sürgün yerleri Doğu Anadolu'da.

Operasyonun öteki yanı da işçilerin eylem yaptığı demiryolu bölümlerinin yöneticilerine yönelik. İşçilerin eylemleri karşısında "pasif" davrandıkları için onlar da "cezalandırılıyor". Böylece yeni tayin edilecek yöneticilerin işçilere karşı daha "kararlı" davranmalarının zemini şimdiden hazırlanmış oluyor.

Bu saldırılar karşısında, Demiryol-İş'in genel merkez yöneticileri adeta "keyif içinde" olayları izliyorlar. Genel mevzuat sekreteri Mahmut Soysal, bu işlerin "mevzuata uygunluğunu" işçilere anlatmakla meşgul! Anlatılanlara göre, işyerlerindeki öncü işçilerin MİT tarafından "tespit" edilmiş olduğunu üst yöneticiler kendileri "tespit" etmişler. Böylece militan işçi ayıklanmasında kendilerinin hiç rolü yokmuş gibi görünüyorlar.

Bu arada, sendikanın İstanbul Şube Başkanı Zafer Boyar'ın istifa etmiş olmasını da, işçiler bir kaçış olarak değerlendiriyorlar. Tam bizim birlik içinde hareket etmemiz gereken zamanda bu istifalar TCDD idaresinin ve genel merkezdeki sarı yöneticilerin işine yarıyor. Muhalefetin örgütlülüğünün en iyi olduğu yerlerdeki bu geri çekilmeler sendika tabanının çıkarına ters düşüyor.

Sözde toplu sözleşmenin bu şekilde bitirilmesini protesto için istifa eden Zafer Boyar, işçi sınıfının geleceğine ilişkin "ilginç" tahliller yapıyor. 27 Ağustos 1987 tarihli *Milliyet* gazetesinde çıkan röportajı bunun bir örneği. Altını çizdiğimiz görüşler özetle şöyle:

Z.Boyar: "Kaygım genelde örgütsüz işçi hareketinin Türkiye'de yeniden başlamasıdır."

Soru: "15-16 Haziran olayları gibi bir hareket mi?

Z.Boyar: "Bir yerde düşünmek istemesek bile, bu noktaya gelinmesi söz konusu olacaktır."

Soru: "İhtilalci yoldan mı?"

Z.Boyar: "İhtilalci yol denmez buna, ama işçiler örgütlerine güvenmiyorlarsa, örgütler ihtiyaçlara cevap vermiyorsa, bir takım kitle hareketlerine katılacaklardır. Bir takım tahriklere(!) daha açık hale geleceklerdir. Ve giderek kaybecekleri şeyleri daha da azaldığı için de, daha cüretkar durumunda bulunacaklardır."

Soru: "Peki bunun sonu ne olur?

Z.Boyar: "Bu durum ülkemiz açısından oldukça önemli bir tehlikedir!"

"İşçilerin çok sevdiği" sendikacı olarak "lanse edilen" birinin söylediği bu sözlerde, asıl "tehlike" kabaran işçi hareketi olarak gösteriliyor. İstifasıyla Zafer Boyar, genel merkezi, çok uzlaşmacı davranıp işçileri militanlaştırdığı için protesto ediyor. İşçiler, uzlaşmacı görünmeden uzlaşan yöneticilerin denetiminde tutulamazlarsa, kıyametin kopacağına işaret ediyor. Bu nasıl işçiden yanalıktır?

Bu açıklama için söylenecek daha çok söz var. Ama şimdilik şunu diyelim: İşçiler gerçek dostlarını böyle zamanlarda anlıyorlar. Yıllardır el üstünde tuttukları bir sendikacının, zor günlerdeki davranışını ve görüşlerini de böylece öğrenmiş oluyorlar.

Demiryolu işçileri şimdi hareketliliklerini bir üst noktaya çıkartma yollarının arayışı içindeler. Genel merkezdeki sarı-uzlaşmacılardan ve burjuvaziden hesap sormanın yollarını mutlaka bulacaklardır. Grevlerinin elbirliğiyle önlenmesi, onların kabaran tepkilerini önleyemedi. Sürgünler de, demiryolundaki sınıf mücadelesinin hızını kesemeyecektir. Çünkü lokomotif bir kez yola koyuldu...

Kemal Yıldıran, İstanbul

Grevci işçiler Kazlıçeşme'de açmış güzel çiçekler...

Kazlıçeşm ’d n güç ve kararlılık taşıyor

Lağım sularından oluşmuş kanalların arasından geçerek, tek tek gözcülerle selamlaşıp, grevin nasıl gittiğini sorduk. Yaşlısı, genci, kadını,erkeğiyle hepsi kapı gibiydiler. Nöbet tutanlar arasında ellerinde elişi yapan yaşlı teyzelerden tutun da, geçim derdinden hâlâ çalışan tonton amcalar vardı. Mıymıntılıktan uzak, ciddi ve kararlıydılar. Fabrikaları tek tek dolaştık ve ben "bu ne kadar sürecek?" diyen tek bir işçiye rastlamadım.

Sevgili *İşçinin Sesi* çalışanları, Gazeteniz elime geçiyor, okuyorum. İçim coşkuyla dolu ve bu devrimci mücadelede elimden geldiğince sizleri desteklemeye kararlıyım.

Deri-İş grev yerini ziyarete gitmiştim. Gazetenizde bu olaylarla ilgili gözlemleri, haberleri yazıları beklediğinizi okuyunca sizlere yazmak istedim.

S.M., İstanbul

Konfeksiyonda işçiliğim 1 yıl gibi bir zamanı kapsıyor. Atölyede çalışmış ve hep atölye işçiliği çerçevesinde kalmıştım. Ütopik düşünceleri olan biraz küçük burjuvaca bir işçiydim. Ne var ki haksızlığa ve sömürüye tam anlamıyla karşı oluşum, beni zamanla büyük bir arayış içine soktu. Bu arada, tanımış olduğum devrimci bir arkadaşın sayesinde Marks ve Lenin'le tanıştım. Arayışlarıma aydınlık bir yol gösteren onlar oldu.

En güzeli de Lenin ve Marks'ın herşeyi mantıklı ve tutarlı bir biçimde, işçilerin anlayabileceği bir üslupta açıklamasıydı. Lenin ve Marks'ın, bu iki büyük devrimcinin, bilim ve eylem adamının kitaplarından, henüz beş ya da altı tanesini okumama rağmen, hiçbir kitabı okurken, bu kadar dolu ve coşkulu olmadım, sömürüye bu kadar kin ve nefret duymadım... Kendimi buldum, yığınlara karıştım ve hatta 1917 Ekim Devrimi'nin coşkusunu, zaferini onlarla birlikte yaşadım.

Kişiler bilinçlendikçe, dünyada ve ülkesinde gelişen nesnel olaylara kayıtsız kalamıyor. Tüm ülkelerde olduğu gibi, ülkemizde de yoğunlaşan ekonomik krizler ve buna bağlı olarak giderek keskinleşen çelişkiler, günümüzde insanların kafasında ister istemez soru işaretleri bırakıyor.

Bu yolda mücadeleye kendini adamış her işçi arkadaşım gibi beni de en çok ilgilendiren konulardan biri, Netaş'la başlayan ve giderek bir çığ gibi büyüyen grevlerdi. İşlerimi ayarlayıp bir gün Deri-İş'deki greve gitmeye karar verdim.

Amacım, grevdeki arkadaşları ziyaret edip desteklemek, onlarla sohbet etmek ve bir de grevin nasıl gittiğini öğrenmekti.

Yol boyunca çok heyecanlıydım. Çünkü, grevci işçilerle birlikte olup, onları yakından tanıma fırsatını bulacaktım.

Kazlıçeşme'ye geldiğim zaman, gösterişli bir fabrika aradı gözlerim. Oysa yaklaştıkça, leş gibi kokan, lağım sularıyla dolu, fare ölüsünden ve pislikten adım atılamayan bir yerle karşılaştım. Grev yerinde bir bayan, bir de erkek işçi arkadaşla tanıştım. Önceleri gazeteci veya sivil polis olmamdan kuşku duydukları için her ne kadar çekingen davrandılarsa da, kendimi tanıtıp güvenlerini kazanınca kısa sürede kaynaştık.

İlk konuşmalarımız ekonomik sorunlarla başladı. Bayan grev gözcüsü arkadaş, aldıkları ücretin yeterli olmadığını, ek olarak değişik işlerde çalıştıklarını, buna karşın yine de pahalılık ve geçim sıkıntısıyla baş edemediklerini söylüyordu.

Grev gözcüsü erkek arkadaş, "artık insan gibi yaşamak istiyoruz ve bunun için de hakkımızı alıncaya kadar direneceğiz" diye söze karıştı. "Grev nasıl gidiyor?" diye sorduğumda, "sorunlarımız var tabii" dedi. "Bazı arkadaşlarımız nöbet görevini ihmal ediyor". Bazı arkadaşlarının nöbete gelmediğini, bazılarının da

memleketlerine gittikleri için grev gözcülüğünden silindiklerini söylüyor, bunun için canı sıkılıyordu. Bunları anlatırken, can sıkıntısını her haliyle belli ediyordu. Sonra devam etti:

"Birlik ve beraberlik olmalı bacım, bu işi de bir yoluna koyacağız elbet... Sendikayı günde 50 sefer yokluyoruz, bizden habersiz birşey yapılmasın istiyoruz" diye ekliyordu. Şöyle devam etti: "Nöbet bittikten sonra, çoğu işçi arkadaşım gibi amelelik yapıyorum. Açlıktan ölmek gibi bir sorunumuz yok bacım. Zaten bugüne kadar aç değil miydik?" Derin bir iç çektikten sonra şöyle ekledi: "Ah bacım şu birlik ve beraberliği bir kursak. En büyük sorunumuz örgüt. Yeterince örgütlü olsak kimseyi dinlemeden İstanbul'da miting bile yapmak istiyoruz. Ama örgütsüzlükten, elimiz kolumuz bağlı bekliyoruz". Anlatırken kendini kaptırıyor, "örgütlenmeli" diyor, "direneceğiz" diyor, "işçinin güçlü" olduğunu her lafın arasında vurguluyordu.

Bundan sonra, tüm grevlerde bir takım sorunlar olabileceğini, bunun da iyi bir örgütlenmeye yoluna girebileceğini konuştuk. Çevreden de gelen birkaç işçiyle konuşmalar sürdü. Tartışmalar yoğunlaştı ve bir noktada durdu. İşçileri içinde bulundukları zor koşullardan kurtaracak bir çıkış yolu arıyorlar, ancak örgütlenme olmadığı için, belli bir noktada takılıp kalıyorlardı. Ama gerçek şu ki yine de, hiç bir mücadeleden kaçmıyorlardı.

Düşünceler ortaya atıldı, tartışıldı ve "greve devam" kararında birleşildi. Kimse düşüncelerinden ötürü dışlanmadı. Eleştiriye açık, kardeşçe bir tartışma ortamı oldu. Nöbet değiştirme zamanı geldi, gurup yavaş yavaş dağıldı. Tanıştığım işçi arkadaşla dostça el sıkıştık. "Sendikaya da bekleriz bacım, seni oradaki arkadaşlarla da tanıştırmak isterim, vaktin olunca gel, gelişmeleri izle" dedi. Ben de ilk fırsatta gideceğime söz verdim.

Bir müddet sonra Deri-İş grevi yerine tekrar gittim. Birkaç gün önce, savcılık kararıyla işveren mal çıkartmak istemiş ve engellemek isteyen işçilerle polis arasında çatışma çıkmıştı. Bunun için de grev, daha sıkı bir disiplin altında devam ediyordu. Fabrikaları sık sık denetleyen, görevli işçi arkadaşla, sendikaya gittik. (Benim ricam üzerine.)

Sendikaya geldiğimizde, kadınıyla, erkeğiyle, oradan oraya koşuşan bir yığın işçiyle, bir türlü kesilmeyen telefonlar ve çok faal bir ortamla karşılaştım. Sendikadan birkaç arkadaşla tanışma fırsatını ancak bulabildim. Sohbet imkanı hemen hemen hiç yoktu. Benimle ilgilenemedikleri için de sık sık özür diyorlardı. Kalmanın pek yararlı olmayacağını düşünerek, arkadaşla sendikadan ayrıldık.

Arkadaş, "fabrika yerlerini denetlemeye gidiyorum, istersen gel" deyince çok sevindim. Birlikte konuşarak yürüdük. Polisle nasıl çatıştıklarını, malları kaçırmamaları için, gözlerini dört açtıklarını anlattı. Ne kadar maddi sorun olursa olsun, bunun şimdilik ikinci planda kaldığını, sonuna kadar direneceklerini de söyledi. Örgütlü bir çalışmayla işlerinin daha düzenli ve sağlam yürüyebileceğini, bu soruna acilen çözüm bulunması gerektiğini konuştuk. Görüşlerine katılmam, aynı düşünceleri paylaşmam işçi arkadaşımı çok sevindirmişti.

Lağım sularından oluşmuş kanalların arasından geçerek, tek tek gözcülerle selamlaşıp, grevin nasıl gittiğini sorduk. Yaşlısı, genci, kadını, erkeğiyle hepsi kapı gibiydiler. Nöbet tutanlar arasında ellerinde elişi yapan yaşlı teyzelerden tutun da, geçim derdinden hâlâ çalışan tonton amcalar vardı. Bataklıkta açan birer çiçek gibi, o lanet lağım suları ve pisliğin içinde, kendilerini ziyarete gelenleri, sevgiyle, dipdiri karşılıyorlardı.

"Hadi amca dayanın, biraz daha sıkın dişinizi, bak şu pisliğin içinde yıllardır çalışıyorsunuz, hakkınızı alıncaya kadar savaşın" deyince yüzleri aydınlanıyor, "gelecekleri varsa görecekleri de var" gibisinden sözler ediyor, birer enerji küpüne dönüyorlardı. Mıymıntılıktan uzak, ciddi ve kararlıydılar. Fabrikaları tek tek dolaştık ve ben "bu daha ne kadar sürecek?" diyen tek bir işçiye rastlamadım.

Ayrılma zamanım gelmişti. İşçi arkadaşımla el sıkıştık. Bana "insan sizler gibi birinin desteğini görünce, aç kalsa da bu mücadeleyi sonuna dek götürür" dedi. Bu sözlere çok sevinmiş, çok da duygulanmıştım. "Rastgele" diyerek ayrıldım.

Grev yerinden uzaklaşırken kendi kendime fabrikayı gördüğüm zaman ne kadar şaşırmış ve yanılmış olduğumu anladım. Deri fabrikalarını ben temiz, büyük binalar olarak düşünüyordum. Ama grevci işçiler beni asla yanıltmadı. Aralarında, bilinç düzeyi henüz kendi sınıf savaşımını kavrayabilecek düzeye erişmemiş olan birçok işçi arkadaş da var. Ama kavga içinde sömürüye ancak kendi sınıfının son verebileceğini onlar da anlayacaklardır.

Birşeyler yapabilmek için bunca çabalamaları, grevci deri işçilerinin ne kadar kararlı ve öfke dolu olduğunun kanıtı değil midir? "Bize bir örgüt gerek" diye haykıran grevci işçiler, işçi sınıfının bilinçlenmekte olduğunun ve sınıfına uzanan, kendisi için çabalayan dost ellere sımsıkı sarılabileceğinin kanıtı değil midir?

Yaşam bütün zorluklarıyla devam ediyor. İnsan okuduklarını, gerçek yaşamında da, bütün gelişmeleriyle görünce bu tarihsel gelişmelerin nerede son bulacağını düşünebiliyor. Grevci deri işçisini konfeksiyondaki atölye işçisiyle mukayese ettim. Sonuçta sadece güldüm. Lenin boşuna fabrika işçisi dememişti. Fabrika işçisi, bataklıkta bile açan çiçek gibi.

Atölye bir gün grevci işçiler için üretti

Grevcilerle dayanışma için pazar günü çalışması

Yoldaşımız, atölyede çalışan işçilere grevi anlatınca ve onlara grev için bir gün çalışırlar mı diye sorunca, işçiler "tamam çalışalım" dediler.

Değerli yoldaşlar,

Bildiğiniz gibi deri işçilerinin greviyle dayanışma için atölyede pazar günü çalışması örgütlemiştik. Bunun nasıl olduğunu anlatmak istiyorum.

Önce, atölyede çalışan yoldaş, atölye sahibiyle konuştu. Atölye sahibi arkadaş kabul etmiş. Ben işleri mağazadan aldığım fiyattan veririm diye söylemiş.

Bunun üzerine yoldaşımız, atölyede çalışan arkadaşlara grevin önemini anlattı. Onlardan bir an ses gelmedi. Yoldaş tek tek sorunca o zaman konuştular. İşçilerin birisi "çoğunluk neredeyse ben oradayım" dedi. Diğer arkadaşlar da "tamam çalışalım" dediler. Bir pazar günü çalışmayı karara bağladık.

Ama bir sorunumuz vardı. Çalıştığımız atölyenin üstünde oturan Fransız bir işçi, biz yabancılar çok çalıştığımızdan rahatsız oluyordu. Hafta içinde akşam saat 10'a kadar çalışmaya izin veriyor ve pazarları da çalıştırtmıyordu.

Biz Fransız işçiyi görüp konuşuncaya kadar atölye sahibi arkadaş iş aldığı mağazaya gitmişti. Mağaza sahibine Türkiye'de grev olduğunu ve atölyedeki işçilerin çalışacağını söyledikten sonra kendisinden de grev için bağış yapmasını istemiş. Mağaza sahibi 200 Frank uzatmış. Atölye sahibi arkadaş, atölyedeki çalışan işçilerin kişi başına verdiği para 500 Frank geçiyor demiş. Bunun üzerine mağaza sahibi de öyleyse al sana 500 Frank demiş.

Atölye sahibi arkadaş atölyeye döndükten bir müddet sonra üst katta oturan Fransız işçi geçiyordu. Hemen yoldaşımızla atölye sahibi arkadaş dışarıya çıktılar. Fransız işçisine grevi anlattılar ve pazar günü çalışabilir miyiz diye sordular. O da kabul etti. Atölyeye tekrar girince, atölye sahibi arkadaş "hayret, grev var deyince herkes yardım ediyor" dedi.

Böylece hem bir pazar günü çalışarak kazandığımız 2500 Frankı, hem de mağaza sahibinden alınan parayı deri işçilerinin hesabına gönderdik. Türkiye'deki grevlerle dayanışma için bir pazar günü değil, her pazar günü çalışmak gerekir.

Zehra Yener, Paris

Aşağıda resmilerin, "bazıları" hariç tüm sol örgütlere gönderdikleri mektubu aynen basıyoruz. Mektupta Kutlu öneri istiyor, biz de yapalım:

Adınız TBP olsun

Değerli yoldaşlar,

Türkiye yeni bir döneme giriyor. Baskı ve terörün sonucu, uzunca bir durgunluk döneminden sonra, toplumun dinamik kesimleri arasında, işçi sınıfı ve öğrenciler içinde giderek hız kazanan bir hareketlenme başlamıştır. Demokratik kamuoyunda birçok konuda canlı bir tartışma yürümektedir. Kısacası bizce artık Türkiye henüz demokratik bir gelişme olmamakla birlikte, 12 Eylül dönemi Türkiyesi olmaktan çıkıyor. Yeni durumda devrimci güçlerin yapabileceği işler hızla artmaktadır. Şimdi sorun, genellikle toparlanma döneminden güçlenme dönemine geçmekte olan devrimci solun, gücünü politik güçler terazisinin kefesine en ağırlıklı koyabileceği koşulları hazırlamaktır.

Burada genellikle herkes için kabul edilen bir gerçeği yeniden hatırlamamız ve bazı sonuçlar çıkarmamız gerekiyor. Türkiye 12 Eylül öncesi Türkiyesi değildir ve bundan sonra da olmayacaktır. Bu nedenle sol, 12 Eylül öncesi bıraktığı noktadan ve bıraktığı gibi çalışmaya başlayamaz. Düşünüyoruz ki, eskisi gibi çalışmak, başarısızlığa şimdiden mahkum olmak demektir. O halde neden dolayı ve neyi eskiden farklı yapmamız gerektiğini ciddi olarak irdelemek zorundayız.

Kuşkusuz her devrimci sol örgüt 12 Eylül döneminin kendi hesabına bir değerlendirmesini yaparak bazı sonuçlar çıkarmıştır. Yalnız şunu unutmayalım ki bu değerlendirmeler zorunlu olarak zindanlarda, illegalite veya politik göçmenlik koşullarında kimi zaman bir tutuklama dalgasının acısıyla, kimi zaman bir iç bölünmenin kızgınlığıyla yapılmıştır. Bu değerlendirmeler mutlaka o örgüt açısından gereklidir ve genel olarak da bir doğruluk payı içermektedir. Ama bir de 12 Eylül'ün bütün devrimci solu ilgilendiren ortak derslerini çıkarmak söz konusudur. Ayrıntıya girmeden şu görüşte birleşmek herhalde olanaklıdır: Mücadele içinde yitirdiğimiz en değerli insanlarımızın hiçbir zaman unutulmayacak anısı eğer bize eski yanlışları tekrarlamamamız gerektiğini kavratabilirse işte o zaman onlar boş yere can vermiş olmayacaklardır. Hiçbir zaman egemen güçlerin faşist baskı ve terörü bir daha devrimci güçleri böyle bölük pörçük, böyle dağınık, böyle zayıf yakalayamamalıdır.

Bugün Türkiye kamuoyunda önemli bir çevre gözlerini genel olarak sola çevirmiş bulunuyor. Toplumun politik olarak en bilinçli ve hareketli kesimlerinden oluşan bu çevre yarın daha da genişleyecektir. Kanımızca daha bugünden tek tek sol örgütlerin sempatizan sayısının toplamından çok daha geniştir bu potansiyel. Öte yandan, bu çevre henüz sola destek vermeye hazır değildir. Öyle görülüyor ki, buna solun kendi beklentisi karşısında nasıl tutum alacağına göre karar verecektir. Analizi gerçekçi yapmak ve doğru sonuç çıkarmak hepimizin ortak sorumluluğudur.

Görüşümüze göre hiçbir sol örgüt tek başına Türkiye'nin halkın temel sorunlarına çözüm getiremez ve sol güçler dışlanarak Türkiye'nin, halkın hiçbir temel sorunu çözülemez. Sağduyusuyla bu gerçeğin farkında olan halkın soldan beklentisi nedir? Bunu ayrıntılarıyla ancak birlikte tartışarak açığa çıkarabiliriz. Ama sanırız ki tartışmasız bir gerçek şudur: Genel olarak bugün soldan beklenen, sorunlara çözüm yolunu gösterirken asgari bir düzeyde birlikte olmayı başarabilmesidir.

Geçmişte olduğu gibi, günümüzde de devrimci sol çizgilerin çokluğu nesnel bir gerçekliktir. Yakın bir gelecekte bu durumun değişmesini beklemek de hayalcilik olur. Ama bu, hiçbir şekilde daha bugünden birlikte olunamayacağı anlamına gelmez, diye düşünüyoruz. Önemli olan egemen güçlerin devrimci sol güçleri bölme, parçalama ve birbirine karşı kullanma oyununu bozabilmektir.

Bizce temel sorun, birlikteliğin herkesçe kabul edilebilir bir çerçevesini oluşturmaktır. Burada sözünü ettiğimiz çerçeve ne ideolojik-politik bir platform, ne de örgütsel bir yapıdır; ne ortak bir parti, ne de eylem veya cephe birliğidir. Söz konusu olan birlikte olabilmenin ve birlikte mücadele edebilmenin ilke ve kurallarını, ortak anlayışını birlikte oluşturabilmektir. Başka bir deyişle, eğer her örgütün özgünlüklerinin korunduğu, çok yapılı ama dayanışma içinde bütünsel bir sol hareketi birlikte oluşturmanın, Türkiye'nin bugünkü politik gerçekliğinde hem zorunlu, hem de aynı zamanda olanaklı olduğunda anlaşabilirsek bu birlikteliğin gerektirdiği ortak değerleri ve sol içi ortak davranış biçimlerini de birlikte oluşturabiliriz. Daha ileri biçimler de, eğer yine birlikte karar verebilirsek gerçeklik kazanabilir.

Hemen şunu belirtelim ki, TKP olarak geçmişte dışımızdaki sola karşı yaklaşımımızda yanlış ve eksikliklerimizin olduğunu kabul ediyoruz. Şimdi, bütün yönleriyle geçmiş mücadelemizin kapsamlı bir değerlendirmesini yapmaya girişmiş bulunuyoruz. Altıncı Kongre'mizde bu değerlendirmeyi tamamlayacağız. Bu konudaki görüş ve önerilerinizi, yapıcı eleştirilerinizi bize iletmeniz bu çabamıza gerçekten önemli bir katkı olacaktır. Daha da genel konuşursak, biz her önemli konudaki görüşlerimizi sol güçlere aktarmak ve sizlerin görüşlerinizi daha iyi öğrenmek ve kavramak istiyoruz. Eskiden olduğu gibi, dergi sayfalarında yayınlanan polemik yazılar ile bu amacımıza ulaşabileceğimizi düşünemiyoruz. Ve kanımızca bu tüm sol güçler için geçerlidir. Bu amaç ancak doğrudan ilişki temelinde ve diyalog yolu ile gerçekleşebilir. Görüşümüze göre, sol içinde ideolojik çatışma değil yapıcı bir fikir tartışması yürütülmelidir. Tartışmada örgüt ve kişiler değil, fikirler hedef alınmalı, her defasında daha geniş bir görüş birliği sağlamak amaçlanmalıdır.

Hiçbir parti veya örgüt tek başına gerçeğin tekeline sahip değildir. Marksizm-Leninizm de, devrimcilik de hiçbir parti veya örgütün tekelinde değildir. Ama gerçeği somut olarak analiz ederek doğru sonuçlar çıkarmak ortak sorumluluğumuzdur. Önümüzde Marksizmin günümüz koşullarına göre yaratıcılıkla geliştirilmesi sorunu var. Devrim anlayışının, sosyalizm anlayışının yeni bir tarzda ele alınması sorunu var. Barışın ve demokrasinin kazandığı yeni boyut ve önemin irdelenmesi sorunu var. Kanımızca, bütün bu sorunlara solun birlikte tartışıp değerlendirmesine ihtiyaç vardır. Bu yükümlülüğü tek bir örgüt bile sırtından atamaz, öte yandan hiçbir örgüt tek başına bu yükümlülüğü yerine getiremez.

Amacımız peygamber misali herkesi birliğe çağırmak değil. Ama şuna inanıyoruz ki kimsenin başkasına kendi görüşünü dayatmadığı, hiçbir örgütün başkasının tabanına göz dikmediği, hiçbir partinin öncülük iddiasında bulunmadığı bir ortamda, sonuçta bütün sol güçlerin kazançlı çıkacağı doğru bir çizgi daha kolay bulunabilir ve pratiğe uygulanabilir. Solun politik-ideolojik ve örgütsel eşitlik içindeki birlikteliği, en karmaşık teorik sorunlardan en güncel pratik sorunlara kadar her konunun eşitlik temelinde ve solun tüm fikir ve yaklaşım zenginliği içinde ele alınıp tartışıldığı, ortak veya paralel tutum ve eylemlere dönüştüğü bir çerçeve olabilir.

Özetle önerimiz sol içindeki karşılıklı bilgilendirme ve iletişim kanalları ile karşılıklı etkileşime açık, ortak tarihsel miras ve deneyim, ortak değerler temelinde, giderek genişleyen bir düşünce, tutum ve davranış birlikteliğine varmayı hedefleyen bir ortamı birlikte yaratmaktır. Başka bir deyişle, bugünkü durumda devrimci bir alternatif olabilmesi amacıyla, yeni bir politik kültür temelinde bütünselliğini yeniden kazandırmak için tüm devrimci güçlerin katkıda bulunmasını öneriyoruz. Bu yolla halkımızın sol güçlerden beklentisine bir adım daha yaklaşabileceğimizi düşünüyoruz. Bu konuda görüş ve önerilerinizi yazılı veya sözlü iletmenizi bekliyoruz. Politikamızdaki gelişmeler üzerine bundan sonra da sizleri bilgilendirmek ve görüşlerimizi geliştirecek katkılarınızı almak amacıyla aramızdaki diyalogun sürmesini istiyoruz.

Devrimci mücadelenizde başarılar dileriz.

TKP MK Genel Sekreteri
Haydar Kutlu

Kutlu, 12 Eylül öncesinin hatasını yinelemeyelim diyor ama aynı hatanın daha büyüğünü yinelemek için çabalıyor.

12 Eylül öncesindeki dağınıklığın nedeni neydi? Yürükoğlu yoldaşımız bunu geçen sayımızda çok güzel yanıtladı:

"Şanlı nice grev ve işgallerden sonra, 15-16 Haziran 1970 ayaklanmasıyla öne atılan işçi sınıfımız tüm toplumu derinden etkilemişti. Öğrenciler, kır ve kent emekçileri hepsi ayaktaydı. İşçi hareketi bir yükseliş eğrisi izlerken, devrimci güçler arasında belirli bir savaş birliği de gelişiyordu.

"1977 1 Mayısı hafızalarda yalnızca, karşı devrimin kanlı saldırısıyla özdeş kalsın isteniyor, hep bundan söz ediliyor. Oysa 1977 1 Mayısı devrimci güçlerin savaş birliğine çok güzel örnektir. Kır emekçileri, yazarlar, sinema sanatçıları, öğrenciler.... işçi sınıfının ardından dizi dizi alana girerler. İşçi hareketi yükseldiği ve onun ardında böyle bir birlik eğilimi güçlendiği için karşı devrim 1 Mayıs'a saldırdı.

"Karşı devrimin bu saldırısından sonra tüm devrimci harekette sorunlar başladı.

"TKP'de küçük burjuva kökenli oportünizm iyice yalpalamaya ve çıkışı CHP'nin vereceği legalitede aramaya başladı. Burjuva kuyrukçuluğu azdı. İşçi sınıfı düzgün bir öncülükten yoksun kaldı.

"Küçük burjuva devrimci hareket ise zaten kendiliğinden bir yapı taşır...

"Bu nedenle, 1980 öncesinde, devrimci hareketin tüm kesimlerinde huzursuzluk kargaşa ve bunalım yaygındı. Bölünmeler ve kadroların siyasetten kaçış eğilimi bu ortamda gelişti. Oportünizm ve sosyal demokrasi yüzünden sendikalar, yığın örgütleri felç oldular, kendilerini aşan toplumsal ortamın altında kaldılar.

"Ülke devrim ya da karşı devrim ikilemi ile karşı karşıya iken, koşulların dayattığı örgütlenme ve eylemi yapamamak devrimci hareketin en önemli zaafıydı. Bu zaaf da işçi sınıfının uğradığı ihanetten kaynaklandı. Dolayısıyla işçi sınıfı 1977 sonrasında tüm devrimci güçleri toparlayamadı. Ve zaten faşist darbe, karşı devrimin gücünden değil, devrimci güçlerin bu zaafı yüzünden başarılı olabildi."

Şimdi Kutlu, 12 Eylül öncesinin temel hatasını birlik olamamak diye koyuyor. Oysa birlik olamamanın, dağınıklığın temel nedeni Kutlu çizgisinin anası olan oportünizmin işçi sınıfına ihanetiydi. Bugün oportünistliği bile geride bırakan Kutlu, bu ihanetin katmerlisini gerçekleştirmek için çalışıyor.

O zaman menşevizm doğruyu koymayarak dağınıklığa neden oldu. Bugün resmiyet, oportünist bile sayılmayacak denli yanlış bir temelde solu birleştirmek, bu kez devrimi böyle engellemek peşindedir. Muazzam sol potansiyele bu iştahla göz dikmiştir. Ama başaramayacaktır!

Kutlu, devrim anlayışını, sosyalizm anlayışını "yeni" tarzda nasıl ele alıyor? İşte TBKP Program Tasarısı'*ndan bir örnek: "Türkiye Birleşik Komünist Partisi, devrimci yolun bir iç savaşa dönüşmeksizin gerçekleşmesini amaçlıyor. Partinin bugünkü stratejisi, aynı zamanda devrimin barışçı yolunun kazanılması stratejisidir... İşçi sınıfı ve emekçiler, ... daha bugünden buna yönelik geniş demokratik bağlaşıklar oluşturmayı amaçlayan bir politikayı gerçekleştirmelidir."* (agy, *s.63) DYP'yi, SHP'yi yanlarına alarak "devrim" yaparlarsa, kuşkusuz iç savaşa hiç gerek kalmaz! Çünkü yapılan devrim olmaz! Bir başka örnek,* TBKP Program Tasarısının Yeni Yaklaşımları *broşüründen: "TBKP, programında proletarya diktatörlüğü terimini kullanmıyor... Program gibi politik bir belgede kullanılması görülmemiştir."* (agy, *s.14) Politika, devlete ilişkin demektir. Proletarya diktatörlüğü de bir devletin adıdır. Bu ad politik bir belgede kullanılmazsa, hiç kullanılamaz!*

Fabrikalardan
makine sesinden önce
İşçinin Sesi gelecek!

İŞÇİNİN SESİ
ÇEK-AL

Türkiye Komünist Partisi
işçinin partisi!
Yıl:13, Sayı:338, 30 Eylül 1987

Türkiye Komünist Partisi'nin 67. kuruluş yıldönümünde
R.Yürükoğlu yoldaşın yaptığı konuşma

KAVGA SESLERİ GELİYOR

Değerli yoldaşlar!
Partimizin 67. kuruluş yıldönümü komünistlere ve işçi sınıfına kutlu olsun.

Yoldaşlar, partimizin bir kuruluş yılını daha, "faşizm" altında kutluyoruz. Yalnız bu biraz "değişik" faşizm!

İşçi sınıfı büyük bir hareketlilik içinde, devrimci durum yıllarından daha yaygın bir grev dalgası var. Öğrenciler hareket halinde: Yürüyüşler, açlık grevleri. Hapishaneler ayakta, mahkum aileleri sokakta. Bu öyle bir "faşizm" ki, partiler açık, seçimler yapılıyor, referandumda *milyonlar* miting alanlarına çıkıyor ve de 12 Eylül faşizminin yasakladığı siyasetçilerin yasaklarını kaldırıyor. Çeşit çeşit yayınlar ortalığı sardı. Komünist partisinin legalleşmesi konuşuluyor. Hatta böyle giderse, bu "faşizm" altında, resmiler legale çıkıp, sosyal demokratlarla işbirliği içinde iktidara bile gelebilir!

Demek ki devrimci hareketimiz henüz bilimsel ciddiyete ulaşmış değildir. Demek ki, devrimci hareketimiz Marksizmi pratik siyasette kullanma zorunluluğunu henüz kavramış değildir. Belki bir "faşizm" var ama, "devrimci liderler" olarak halkı aldatanların kafasında var. Ve de bu, onların burjuvazi karşısındaki yılgınlıklarını yansıtıyor.

Bu "faşizm" ne zaman kalkacak? Belki şimdi referandumun ardından, belki de erken seçimlerden sonra kaldıracaklar. Haydar Kutlu'nun, sol örgütlere 25 Temmuz 1987 tarihli mektubu "faşizm"i kaldırmaya hazırlandıklarını gösteriyor:

"Türkiye yeni bir döneme giriyor. Baskı ve terörün sonucu uzun bir durgunluk döneminden sonra, toplumun dinamik kesimleri arasında, işçi sınıfı ve öğrenciler içinde giderek hız kazanan bir hareketlenme başlamıştır. Demokratik kamuoyunda birçok konuda canlı bir tartışma yürümektedir.

"Kısacası bizce, artık Türkiye, henüz demokratik bir gelişme olmamakla birlikte, 12 Eylül dönemi Türkiyesi olmaktan çıkıyor."

Hani faşizm bir devlet biçimiydi. Devletin örgütlenişinde bugünle iki yıl öncesi arasında fark var mı? Ama anlaşılıyor ki, az sonra "faşizm"i kaldıracaklar. İnandırıcı olacak mı? Olmayacak.

Legalizm hastalığı ortalığı sarıyor

İşçi sınıfı adına siyaset yaptıklarını söyleyen bu insanlar, Türkiye'de faşizm var diyorlar ama hiç faşizm var gibi davranmıyorlar. Hem de öylesine ki, bir uçtan bir uca savruluyor ve yeniden legalist bir çalışma içine giriyorlar.

Aynı yılgınlık burada da yakalarını bırakmıyor ve "artık illegal çalışmayı ancak devletler yapabilir", "toplum yeni şeyler istiyor", ya da "illegal çalışmayla yığınlara ulaşılamaz" gibi tezlerle, bu kez illegal çalışmayı reddediyorlar.

Legalizmin toplumsal tabanı küçük burjuvazi, egemen ideolojisi yılgınlık, ideolojik kaynağı ne yazık ki dünya komünist hareketi ve son çözümlemede gerçek kaynağı dünya kapitalizmidir.

Bugün devrimci hareket açısından en büyük tehlike legalizm hastalığıdır. Legalizm dünyanın her ülkesi için tehlikedir ama Türkiye gibi tarihi barbar, burjuvazisi barbar bir ülkede gerçekten korkunç bir tuzaktır. Biz, legal olanaklardan yararlanmak için elimizden gelen herşeyi yapacağız ama legalizmle savaşacağız.

Türk-İş'i bölme çabalarının ardında da legalizm ve onun hesapları vardır

Türk-İş'i bölme çabalarının ardında da başka amaçlar yanında legalizm ve onun hesapları vardır.

Resmiler legale çıkmaya kararlıdırlar. Bu olmadan anlamlı bir siyasal savaşım verilebileceğine inanmıyorlar. Legal olabilmek için şimdiye dek çok ödün verdiler. Daha da ne gerekiyorsa vereceklerdir. Türk-İş'i bölerek kendilerinin etkin oldukları ya da etkin göründükleri bir şemsiyenin altında durmak, legale çıkma planının çok önemli bir parçasıdır. TİP-TKP birleşmesinin altında da bu var.) Ama bunun için işçi sınıfını böleceklermiş, ne gam!

Bu nedenle, bugün resmilerin çıkarları Baştürk'le uyuşmuştur. "DİSK açılsın, sonra Türk-İş'le masaya otursun, birleşme görüşmeleri yapsın" deniyor. Bu mantığı anlamak mümkün değildir. DİSK'in üzerindeki yasakların kalkması için başından beri mücadele ediyoruz, edeceğiz. Ama DİSK açılsın, sonra görüşülsün demek, çocuk uyutmaktır. Türk-İş'teki işçi birliğini bölecekler, yeni konfederasyona üye yazmak için Türk-İş'i kötüleyecekler, ondan hayır çıkmaz diyecekler, sonra birleşmek için görüşecekler!

Biz, resmilerin ve Baştürk'ün yeni konfederasyon kurma heveslerini, 12 Eylül faşizmi öncesinde sendikal hareket içinde yaptıklarını ve Maden-İş grevlerini de hatırlayarak, *"cinayet mahalline geri dönüş"* olarak değerlendiriyoruz. Türk-İş'de sağlanmış olan sendikal birliğin bozulmaması için bugüne dek elimizden geleni yaptık, bundan sonra da devam edeceğiz.

Hızla yayılan legalizmin, revizyonizmin altında yoldaşlar, ilginç bir ruh hali yatıyor. *"Komünist Abdullah gibi kalırız"* korkusu yatıyor. Bir yoldaş anlatmıştı. 1951 tutuklaması ardından bir yoldaşı Adana'ya sürüyorlar. O tarihlerin Adana'sı da bugünlerden oldukça farklı. Abdullah'ın yanına kimse yanaşmıyor ve komünist Abdullah baş parmak gibi kalıyor, kimseyle ahbaplık edemiyor. Ve çevrede bir tekerleme türüyor: "Aman şöyle yapmayalım, komünist Abdullah gibi kalırız". Onların korkusu da bu. Komünist fikirler işçiyi emekçiyi kaçırır sanıyorlar. Yalnız kalma korkusu.

Aslına bakarsanız, bu süreç yalnızca bizdeki resmilere özgü değil, bugün dünyanın her yanında yürüyor. Komünist partiler dünyanın her yanında güçten düşüyorlar. Güçten düştükçe "yalnız kalma korkusu" artıyor. Bu partiler güçten düştükçe, bunun nedenini kendi yanlış yollarında aramıyorlar, Marksizmin insanları kaçırdığında arıyorlar. Bu partiler güçten düştükçe verdikleri ödünler artıyor.

Öküzü boynuzundan tutmak gerekiyor. Ne yazık ki tüm komünist partilerinin içine girdiği bu gidişi, Sovyetler Birliği Komünist Partisi besliyor.

Sovyetler Birliği'nde neler oluyor?

Bugün dünya komünist hareketi önemli bir dönemecini yaşıyor. Bugün SBKP'deki 27. Kongre ve sonrasını, Gorbaçof'u övmeyen, onun hakkında sempati ile konuşmayan insan bulmak çok zorlaştı. Emperyalist ülke hükümetlerinden kapitalistlere, komünist partilerden sosyalist partilere, sosyal demokratlara dek herkes iştahla Gorbaçof'u övüyor. Türkiye'de de böyle. Onun için bu konuşmada, Sovyetler Birliği üzerinde uzunca durmak istiyorum.

Önce şu soruyu yanıtlayalım: 27. Kongre ve Gorbaçof reformları neyin itirafıdır?

27. Kongre ve Gorbaçof reformları neyin itirafıdır?

Hiç birşey katmadan 27. Kongre raporunda ve ardından yayınlanan yazılarda kendi söylediklerini kısaca özetleyeceğim. Önce ekonomik ve toplumsal alanda:

- 1970'lerde, 1980'lerde ekonomi dinamizmini yitirdi.
- 11. plan hedeflerine ulaşamadı, ekonomide genel durgunluk var.
- Bu dönemde reel gelirler yükselmedi.
- İsraf arttı.
- Halkın psikolojisi bozuldu, insanlarda dinamizm eksiği var.
- Köhnemiş düşünce tarzları, doğmalar, kalıplar yaygın.
- Daireler arası çıkar çatışmaları azıttı.
- Sermaye yatırımlarında çok ciddi hatalar yapıldı.
- Üretimin kalitesi vasat.
- Teknoloji üretilemedi.
- Aşağılık kompleksi gelişti.
- Ekonomide kıtlık, efektif taleple mal arzı arasında açıklık var.
- Emek üretkenliği çok yavaş ilerliyor.
- Yoğun gelişme yöntemleri, bilimsel-teknolojik devrimin sonuçları uygulanmadı.
- Ve yine kendi cümleleriyle getirdikleri sonuç: Ekonomik gelişmeyi hızlandıramazsak toplumsal programları gerçekleştiremeyeceğiz. *Halk daha fazla bekleyemez.* Toplum dünkü yaşantıyı artık kabul etmeyecek.

Geri kalışın *ana nedeni* olarak şunu gösteriyorlar: Ekonomik yönetim biçim ve yöntemleri.

Geri kalıştan *çıkardıkları ders* ise şudur: Halkta gelişen ilgisizliği, kayıtsızlığı dağıtmalıyız. Emekçileri seçilen yolun doğruluğuna *ikna etmek*, (Bir kere sormak gerekiyor, hangi yolun doğruluğuna? Her genel sekreterle bir başka yola gidiliyor. İkincisi, ikna etmek sözcüğü de ilginçtir. Yani o yolu emekçiler seçmiyor. Onlar sonradan o yola ikna ediliyor.) onların moral ve maddi olarak *ilgisini uyandırmak.* (Sosyalist bir ülkede emekçilerin, "seçilen yola" ilgisini uyandırmak!)

Ve hedef: Ulusal ekonominin *modernizasyonu.* Bu plan sonunda üretilenler, yüzde 90 dünya standardına çıkacak diyorlar.

Bunlar hep kendi sözleri ve tüm söylenenler Brejniyef ve öncesi dönemin eleştirisidir.

Birşeyi iyi anlamak gerekir yoldaşlar. Sosyalizmde işçi sınıfının sistemi etkileme olanakları kapitalizmde olduğundan çok daha fazladır. Nasıl bir sosyalizm olursa olsun. İster demokratik, ister az demokratik olsun, isterse anti-demokratik olsun. Sovyetler Birliği'nde de olan budur. Yalnız Sovyetler Birliği demokratik olmadığından orada işçi sınıfı bu olanağı tersinden kullanmaktadır. Çalışmasını, katkısını, verimini düşürmektedir. Kendi ağızlarıyla söyledikleri bunu göstermiyor da, neyi gösteriyor? "Psikoloji bozulmuş, israf artmış, verim düşmüş, iyi çalışılmıyormuş..." İşçi sınıfı neden iyi çalışmayacakmış? Bu şunu gösteriyor: İşçi sınıfı elindeki olanağı tersinden kullanıyor. Sosyalizmi ilerletmede kullanmıyor.

Görüldüğü gibi, sorun, ekonomik vb., değil yoldaşlar. Sorun siyasal değerlendirmeyi yapamamak, ya da yanlış yapmak sorunudur. Bir ülkeye sosyalizm geldi diye, üretim güçleriyle üretim ilişkileri arasında otomatik bir uyum ortaya çıkmıyor. Bugün olan da bunu kanıtlıyor: Sovyetler Birliği'ndeki üretim ilişkilerinin özgüllüğü, yani bizim "bürokratik sosyalizm" dediğimiz şey, bugün o ülkede üretim güçlerinin gelişmesini engelliyor.

Ekonomiye ilişkin bir nokta daha söyleyeceğim: 27. Kongre, "gelişmiş sosyalizm" uydurmacasını geri çekti. Ve eleştiriyor. Kruşçef'in "komünizme geçiyoruz" yanlışına karşı getirilmişti, ama o da yanlıştı deniyor. Biz bunu yıllardır söylüyoruz, böyle bir uydurmaca sosyalizm teorisinde yoktur diyoruz. Bize anti-Sovyet diyorlardı. Ama şimdi kendileri yanlış bularak kaldırıyorlar. Tabii sorumluluğu taşıyacak kimse yok. Sosyalizm adına bu "yanlışı", nasıl yaparsın sorusu sorulmuyor. "İlerliyoruz!"

Şimdi uluslararası alanda söylediklerini, yine kendi sözleriyle özetleyelim: Bu bölümde tılsımlı sözcükler, "nükleer çağın koşulları"dır. Herşey buna bağlanıyor. Yepyeni bir durum var ve iç, dış, herşey yeniden ele alınıp değerlendirilmeli. Eskimiş fikirler aşılmalı.

Nükleer çağ, emperyalist ülkelerle SSCB'nin yeni ve daha yakın bir *işbirliğini* gerektiriyor. Siyasal ortamı *sakinleştirmek* için!

Hatta Kongre raporunda açıkça, "yeryüzünün çalkantılı tüm noktalarında çatışma durumlarını dağıtma yollarını bulmak için kollektif araştırmayı canlandırmaktan yanayız... bu genel güvenliğin çıkarları için zorunlu olarak gerekiyor" deniyor.

Aynı anlayışla, "uluslararası ekonomik güveni artırmak" gerekçesiyle GATT (geçen eylülde reddedildi), IMF, OPEC, AET ve Dünya Bankası'na girmek ya da ilişki kurmak için başvurdular.

Bir de "global çelişkiler" (sınıflarüstü) diye birşey çıkardılar. Oysa, sınıflı toplumun hiçbir toplumsal çelişkisi "sınıflar-üstü" değildir. Çevre kirlenmesini örnek veriyorlar. Çevreyi kim kirletiyor? Kâr güdüsüyle, gerekli harcamaları yapmadan, gerekli önlemleri almadan haince doğayı altüst eden kapitalizm değil mi? Ve sosyalizm adına aynı egoistlikle ve sorumsuzlukla üretim yapan *bu* sosyalizm değil mi? İşçi sınıfı değil, üretimin koşullarına karar verenler kirletiyor. Bal gibi sınıfsaldır.

Şimdi soralım, bu kendi getirdikleri eleştiriler neyin itirafıdır? Sakin bir kafayla düşünürseniz, çok şeyin itirafıdır. Ama yıllardır aramızda tartışma konusu olan iki noktayı öne çıkaralım:

1. Emperyalizm dünya çapında çok daha güçlüdür. 2. Ekonomide ve toplumda sosyalizm adına işçi sınıfına yaramayan siyasal tercihler yapılmıştır. Bunun sonucunda emekçi sınıfların sisteme güveni kalmamıştır. Acıdır. Sosyalist bir ülkede genel sekreter, "halk daha fazla beklemez" diyor. Bu da ancak yıllardır söylediklerimizi aklıyor.

Gorbaçof çizgisi özünde nedir?

Gorbaçof'un getirdiği nedir? Demokrasi mi geldi? Dünün yanlış olduğunu eleştirmede bir ölçüde anlaştık. Bugün izlenen çizgi, bu yanlışları düzeltici bir çizgi midir? Sosyalizmin gereği olan aktif yığın demokrasisi var mıdır, ya da oraya mı gidiliyor? İşçi sınıfının devlet ve erk üzerinde etkinliği artıyor mu? Bu soruları düzgün yanıtlamak gerekiyor.

Resmiler legale çıkmaya kararlıdırlar. Türk-İş'i bölerek kendilerinin etkin oldukları ya da etkin göründükleri bir şemsiyenin altında durmak, legale çıkma planının çok önemli bir parçasıdır. "DİSK açılsın, sonra Türk-İş'le masaya otursun, birleşme görüşmeleri yapsın" deniyor. Bu mantığı anlamak mümkün değildir. DİSK'in üzerindeki yasakların kalkması için başından beri mücadele ediyoruz, edeceğiz. Ama DİSK açılsın, sonra görüşülsün demek, çocuk uyutmaktır. Türk-İş'teki işçi birliğini bölecekler, yeni konfederasyona üye yazmak için Türk-İş'i kötüleyecekler, ondan hayır çıkmaz diyecekler, sonra birleşmek için görüşecekler!

Şunu kabul etmek gerekir ki, Sovyetler Birliği'nde bugün önemli bir silkinme çabası vardır. Ama dikkat edilirse, önlemler işçi sınıfını devlete ve ekonomiye egemen kılma, düzeni onun eline verme yönünde değildir. Önlemler, işçi sınıfını daha iyi çalıştırma yönündedir. Menecerliğin kalitesini artırma yönündedir. Bu nedenle rahatça söyleyebilirim ki, sonuçlar yine eskisi gibi olacaktır. Yol yine yanlış bir yoldur.

Aslına bakarsanız, her sistemin başındakiler o sistemin gelişmesini isterler. Genel olarak böyledir. Örgüttür, spor derneğidir, işletmedir, partidir, devlettir, ne olursa olsun. Herhangi bir sistemin başındakiler onun gelişmesini isterler. Onların kendi varoluşlarıyla bağlı birşeydir bu. Padişahlar da Osmanlı devletinin gelişmesini istemiştir, Abdülhamit de istemiştir. Ve de bir ilerleme olmuşsa (ne kadarsa), bundan o toplumdaki her sınıf şu ya da bu kadar yararlanır. Böyle olduğu için, Gorbaçof ülke gelişsin diye birşeyler yapıyor mu diye bakmamak gerekir. Yaptıkları neyi gözetiyor? Hangi sınıf ya da katmanı amaçlıyor? Asıl olarak hangi sınıf ya da katmanın çıkarları için yapılıyor? Buna bakmak gerekir.

Bugün Türkiye'de işçi sınıfı ne denli kötü yaşıyor biliyoruz. Ama 50 yıl öncesiyle karşılaştırırsak, yine de toplumsal olarak daha ileri bir düzeyde yaşıyor. Burjuvazi Türkiye'de işçi sınıfının sırtından gelişiyor ama bir miktar ilerleme de toplumun her yanına yayılıyor. Sovyetler Birliği'nde de bir anlamda böyle oluyor. Bakılması gereken yer, yapılanların birinci sırada hangi sınıfı ya da katmanı amaçladığıdır.

Gorbaçof sürekli olarak daireler arası çıkar çatışmalarını eleştiriyor. Özellikle ekonomiyle ilgili bakanlıklara şiddetle çatıyor. Ve, "bürokratik tutumla yeni yöntemleri engelliyorlar" diyor.

Geri kalmanın ana nedeni olarak, menecerlik biçim ve yöntemlerini gösteriyor. Mühendislerin rolünü ve prestijini artırmayı *kilit hedef* olarak koyuyor.

Çok açık ki, bürokrasinin bir kanadı ötekiyle kavga ediyor. Teknokratlarla eski bürokratlar boğuşuyor. *Eski bürokrasi, teknokrasiye dönüşüyor.* Bugünkü Gorbaçof çizginin özü, tarihsel anlamı buradadır.

Bu dönüşüm, bürokrasinin yenilenmesi, bürokrasinin çağdaş, modern yöntemleri kullanan teknokrasiye dönüşmesi, işçi sınıfını yalnızca destek olarak kullanıyor. Gerçek bir demokratikleşme gelmemiştir. Bu yöntemlerle de gelemez.

Sormak gerekir yoldaşlar, işçi sınıfı nerede tam bir karar sahibidir? Fabrikalarda mı? Orada, hem de şimdi daha genişletilmiş yetkisiyle menecer söz sahibidir. Meneceri, fabrikanın seçmesi bu gerçeği değiştirmiyor. Gün be gün üretimin sürdürülmesinde tek yetkili menecerdir. Fabrikaları işçi kollektifleri değil, menecer yönetiyor.

Genel ekonomi çapında mı işçi sınıfı yetkilidir? Öyle de değil. Ekonomik planlar, ki sosyalizmde en önemli şeydir, işçi sınıfının tartışmasıyla alttan yükselen bir süreçle belirlenmiyor. GOSPLAN'da hazırlanıyor, gerçek tartışmanın yürümediği Sovyet'te "kabul ediliyor".

Siyaset düzeyinde mi işçi sınıfı yetkilidir? Siyasal erk, Sovyet Kongrelerinin elinde mi? Değil. Buralarda gerçek bir seçim yapılıyor mu? Yapılmıyor. Arada bir gazetelerde çıkıyor: Yüzde 98-99 katılımla partinin adayları seçiliyormuş. Öyle seçimleri biz biliyoruz yoldaşlar. 1982 Anayasası da yüzde 95 oyla kabul edildi. Hangi sağduyu sahibi insan kalkar da, Türkiye halkının yüzde 95'i bu anayasayı istiyordu diyebilir?

Öyleyse nerede işçi sınıfı gerçek anlamda yetkili kılınmıştır? İşin ilginç yanı, devlete sahip, rakibi olmayan, tehdidi olmayan bir parti var ortada ve bu partinin kendi içinde getirebildiği demokratikliğe bakın. Merkez komitede oylamalar bundan sonra gizli oyla yapılabilecekmiş! Büyük adım atmışlar! Kendi devletinde, illegal değil legal bir parti, devleti yöneten bir parti. Getirdiği demokrasi bu! Bunun demokrasi ile bir ilgisi yok.

Sovyetler Birliği'nde en düşük ücretle en yüksek ücretin arası zaten çok açıktı. 27. Kongre ve ardından gelen yasalar, bu farkı yeterli bulmadılar ve ücret farklarının daha da büyümesi için önlemler getirdiler.

Peki demokrasi geldiyse halka sorsunlar. Bir referandum yapsınlar, ücret farklarının daha büyümesini mi istersin, yoksa kalkmasını ya da 1/3'e inmesini mi istersin diye sorsunlar.

Adamın ekmeği, o konuda da birşey düşünmeyecek mi? Sorsunlar, o zaman demokrasiyi görelim. Soramazlar!

Her toplumda toplumsal eşitsizliğin temel kaynağı, toplumsal işbölümüdür. Toplumun belli kesimlerini belli işleri yapmaya mecbur eden bu işbölümüdür. Yöneten ve yönetilen ayrımını yaratan bu işbölümüdür. Ve her toplumda eğitim denilen kurum, bu ayrımı yaşatmak ve güçlendirmek hedefine yönelir. Sınıf farkları, üretim araçları karşısındaki konumdan doğar ama eğitim sistemi bu sınıf farklarını besleyen, yaşatan, güçlendiren en önemli araçlardan biridir.

Sosyalizmde sınıf farkları ekonomik gelişme temelinde ortadan kalkacaktır, ama bu kendiliğinden bir süreç değildir. Mutlaka bilinçli kararlarla önünün açılması gerekir. Bu arada sınıf farklarını güçlendirmede ya da kaldırmada en önemli araçlardan olan eğitim de bu anlayışla ele alınmalıdır. Çünkü eğitim, bir ülkede sınıf farklarının kalkmasına da, derinleşmesine de yardım edebilir.

Sovyetler Birliği'nde durum nasıldır? Sovyetler Birliği'nde bugünkü eğitim sınıf farklarını güçlendirme yönünde çalışmaktadır. Okullar yükseldikçe, okuyan işçi çocuğu sayısı azalmaktadır. Üniversiteye giren işçi çocuğu oranı düşüktür, bitirebilen işçi çocuğu oranı çok daha düşüktür. Ne oldu işçi sınıfının devlet yönetmeye hazırlanmasına? Eğitimde fırsat eşitliğine ne oldu? En sonunda, tabii, demokrasiye ne oldu? Kuşaklar kuşaklar, aydınların, bürokratların çocukları yüksek okulları bitirecek, işçinin çocuğunu okumayacaksa, eğitim neye hizmet ediyor?

Bir başka açıdan daha bakalım demokrasiye. Neden Sovyetler Birliği'nde en pis işlerde kadınlar çalıştırılıyor? Ve neden her işkolunda ve tüm ekonomi çapında kadınların ücretleri, aynı iş için çalışan erkeklerden önemli oranda düşüktür? Neden Lenin'in ölümü ardından Merkez Komitesi'nde salamura gibi erkek dizilidir? Neden Politbüro'da hiç kadın yoktur? Bu denli yoğun bir erkek şövenizmi sosyalizmle, demokrasiyle, proletarya fikirleriyle bağdaşıyor mu?

Kutlu da utanmadan bunların üzerini örtmeye çalışıyor. Yalnız dikkat edin, eskisi gibi "ne söylersek yuttururuz" havasıyla değil, tam tersine yüzsüzce bir özür dilemeyle ama yine üstünü örtmeye çalışıyor. *Milliyet*'teki röportajdan okuyacağım.

"Soru: *İşçinin Sesi* ile görüşürken Yürükoğlu, Gorbaçof'un getirdiği reformların yetersiz olduğunu, gerçek bir demokrasiye gidilebilmesi için çok partili demokrasiye geçilmesi gerektiği görüşünü dile getirdi. Siz bu konuda ne diyorsunuz?

"Yanıt: ... Biz çok açık bir biçimde çok partili olabileceğini söylüyoruz, gelecekte Türkiye'de sosyalizmin. Ama bu önemli birşey tabii. Şimdi bunu açık bir biçimde söylüyoruz. Ama bununla gelecekte Türkiye ile ilgili öngörülerimiz için de Sovyetler Birliği'ne bakmamak gerekir tabii. Söylediğim gibi başka tarihsel koşullar altında oluşmuş birşey. Ve demokrasi sorunu da, eşittir çok partililik değil. Yani sosyalist demokrasi, eşittir çok partililik değil. Çok parti olmadan da demokrasi olabilir. Ama önemli olan tüm halkın somut olarak o sosyalist yönetimle ilgili düşünceleridir. Bunun belirmesi, ortaya çıkma biçimidir. Geniş bir demokrasi var ve herkes görüşlerini açık bir biçimde söyleyebiliyorsa, orada çok partili bir sistem olmasa bile, biz inanıyoruz ki, sosyalist demokrasi olablir ve yetkinleşebilir ve genişleyebilir. Şimdi Sovyetler Birliği'nde olan da budur. Böyle bakmak gerekiyor. Üstelik de yeni adımlardır. Bu kadar karamsar olmamak lazımdır, Sovyetler Birliği ile ilgili olarak..."

Sırasıyla gidersek:

1. Kutlu, "Türkiye'de sosyalizm çok partili olabilir, bunu açıkça söylüyoruz diyor. Şimdiye dek nerede "çok açık biçimde" söylediler? Kongrelerinde mi söylediler, tüzüklerinde, programlarında, MK kararlarında mı var? Hatta, sosyalizm çok partili olmak *zorundadır* dediğimiz için bizi uzun süre eleştirdilerdi. Şimdi kalkıyor, çok partili olabilir diyor.

Peki, şimdi bunları söylemesini doğruya ilerleme olarak mı alacağız? Almamalıyız yoldaşlar.

Kutlu, "Türkiye'de çok partili *olabilir*" diyor, *olmalıdır* demiyor. Yani zorunlu kalırsak yaparız demek istiyor. Sovyetler Birliği'yle ilgili olarak, "tek partiyle de demokrasi olabilir" fikri de gösteriyor ki, Türkiye'de çok partililik doğruların baskısı altında atılmış bir geri adımdır. Fikir sistemlerinde değişiklik olduğu anlamına gelmiyor.

2. Demokrasi eşittir çok partililik değil diyor. Doğru yoldaşlar, buna biz de katılabiliriz. Gerçekten demokrasi çok partililiğe eşit değildir. Ama nasıl? Tam tersi. Çok partililik, demokrasinin asgari koşuludur, zorunlu koşuludur, olmazsa olmaz koşuludur ama tabii ki demokrasiye eşit değildir. Demokrasi için başka şeyler de ister.

Haydar Kutlu, demokrasi çok partililiğe eşit değildir, tek partiyle de olabilir diyor. Biz, demokrasi çok partililiğe eşit değildir, çünkü demokrasi çok partililiğin yanında başka şeyler de ister diyoruz. Arada büyük fark vardır.

Demokrasi çoğunluğun azınlığı (onun haklarını yoketmeden) yönetmesidir. Demokrasi özünde seçim ilkesidir. Hiçbir cambazlık bu gerçeği gizleyemez.

3. Kutlu'nun söylediklerinde değinmek istediğim üçüncü noktaya uyan bir deyiş vardır: Şecaat arzederken merdi gıpti sirkatin söyler derler. Sovyetler Birliği'nde herkesin görüşlerini söylemesi vb. "yeni adımlar"mış. Öyleyse devrimden *70 yıl sonra*, herkesin görüşlerini açık bir biçimde söylemesinin yeni sağlanmakta olduğunu kabul ediyor. Bugün de sağlanmadığı başka da, ne oldu o eski edebiyata?

4. Bir de, Sovyetler Birliği ile ilgili olarak bu kadar karamsar olmamak gerekir demiş. Buna ilerde değinmek istiyorum.

Sosyalizmde çok partililiğin, siyasal çoğulculuğun neden gerekli olduğuna yıllar içinde çeşitli vesilelerle değindik. Burada bunlara ek olarak bir başka yöne daha değinmek istiyorum. Komünist üretim tarzının en önemli öğelerinden biri *merkezi plandır.* Sosyalist ekonomi merkezi bir ekonomidir, büyük gücü buradadır. Sosyalist demokrasinin işlemesinin, sosyalist planlama üzerinde çok yönden belirleyici etkisi vardır. Sovyet komünistleri bu gerçeği bugüne dek kabul etmiş gözükmüyorlarsa da, bu böyledir.

Herhangi bir ekonomik planın - Türkiye'deki 5 yıllık planlar da dahil - doğruluğu, gerçekçiliği ya da başarılı olup olamayacağı neye bağlıdır?

Bir planın ne olduğu, ne yapacağı, ne sonuçlar vereceği en başta, *taşıdığı öncelikler* ve koyduğu hedeflerle bağlıdır. Neler yapılacak, neler üretilecek, kime ne verilecek, kim ne alacak? Bunlar işin en başından belirlenir.

Sınıflı toplumda, bu soruların tek bir yanıtı yoktur. (Sosyalizm de sınıflı bir toplumdur.) Ne kadar sınıf ve katman varsa, o kadar da yanıt vardır. Çünkü öncelikler ve hedefler, kimin çıkarına sorusuyla bağlıdır. Kim ne kadar üretecek, kim ne alacak diye, işçiye sorsan başka yanıt verir, burjuvaya sorsan başka yanıt verir. Ne kadar sınıf ve katman varsa, o kadar da birbiriyle çelişen istek, öncelik ve hedef vardır.

Sosyalizmde, planın önceliklerini ve hedeflerini belirlemek devletin en önemli görevlerinden, işlevlerinden biridir.

Devlet bu plan hedeflerini ve önceliklerini nasıl belirleyecektir? Bunun iki yolu vardır:

Ya Sovyetler Birliği'nde bugüne dek yapıldığı gibi, GOSPLAN'da oturan herşeye kadir bürokratlar belirleyecek ve sonra o plana halkı *ikna edecektir.* Bu yolun sonuçları Sovyetler Birliği'nin bugünüdür.

İkinci yol, bizim önerdiğimiz yoldur. Emekçi halkın, planın önceliklerini ve hedeflerini kendisinin belirlemesi gerekir.

Peki ama halk, milyonlarca değişkeni olan bir planın önceliklerini ve hedeflerini nasıl tartışarak belirleyecek? Hangi plan iyidir diye nasıl seçecek?

İşte bu noktada çok partililiğin önemi ortaya çıkıyor. Bu planlar ancak *genel ve anlaşılabilir* bütünler halinde tartışılabilir. Basında ve örgütlerde *değişik plan almaşıkları,* çeşitli sınıfların çıkarları açısından özgürce tartışılmalıdır.

Değişik ekonomik planları tartışmak, değişik hükümet programlarını tartışmak demektir. Bu da çok partililiği varsayar.

Ancak ve ancak böyle belirlenmiş bir plan, sosyalizmde işçi sınıfının engin enerjisini harekete geçirebilir, sistemin ardına koyabilir. Yoksa, işçiler iyi çalışmıyor, ayyaşlık aldı yürüdü, israflar arttı diye böyle sızlanırlar.

Sosyalizmde işçi sınıfının sistemi etkileme olanakları kapitalizmde olduğundan çok daha fazladır. Nasıl bir sosyalizm olursa olsun. İster demokratik, ister az demokratik olsun, isterse anti-demokratik olsun. Sovyetler Birliği'nde de olan budur. Yalnız Sovyetler Birliği demokratik olmadığından orada işçi sınıfı bu olanağı tersinden kullanmaktadır. Çalışmasını, katkısını, verimini düşürmektedir. "Psikoloji bozulmuş, israf artmış, verim düşmüş, iyi çalışılmıyormuş..." İşçi sınıfı neden iyi çalışmayacakmış? Bu şunu gösteriyor: İşçi sınıfı elindeki olanağı tersinden kullanıyor. Sosyalizmi ilerletmede kullanmıyor.

Sovyetler Birliği'nde bugün varılan nokta kaçınılmaz mıydı?

Sovyetler Birliği'nde gelen hangi genel sekreter, ölen ya da düşürülen bir önceki genel sekreteri, herşeyi berbat edip gitmekle, Marksizmden de sapmakla suçlamadı? Lenin dışında böyle bir örnek yoktur. Bu sistem sürdükçe, olacağı da yoktur.

İşin en mide bulandıran yanı da, bu genel sekreterlerin hepsi aynı politbürodan seçiliyor. Bir tane politbüro var, 16 kişi. Biri ölüyor, bir başka genel sekreter seçiyorlar, ortalık tufan oluyor. Eski düzen, eski yapılanlar kötülenmeye başlanıyor. Dairelerden resimler iniyor, yeni resimler çıkıyor. Bazı heykeller hangarlara gidiyor, başka heykeller geliyor. Aynı 16 adam.

Anlaşılması en güç nokta da şudur. Bu kadar "farklı" düşüncelere sahip bu yeni "en iyi komünist" neden daha önce, öteki genel sekreterin yanında çalışırken ağzını açıp görüşlerini söyleyemiyordu?

Bu işleyişin sosyalist demokrasiyle bir ilgisi olabilir mi?

Neden böyle oluyor? Tam da o nedenden demokrasinin yokluğundan böyle oluyor. Sovyetler Birliği'nde öyle bir üst yapı kurulmuş ki, farklılıkları düzgünce tartışabilecek bir platform yoktur. Çelişkilerin ve farklı çıkarların kendini anlatabileceği bir kanal yoktur. O nedenle de, biriken ve biriktikçe de sıkışan öfkeler, fırsatını bulduğu anda, eskinin üstüne basarak, eskiyi reddederek yürüyor.

Her yeni genel sekreter, bir öncekinden farklı görüşlere sahip olduğundan değil, *hiç değil,* böyle bir kanal oluşturmak zorunda olduğundan, öncekini reddederek ilerliyor. Böylece toplum belli aralarla öfkesini, buharını salabilecek bir kanal bulmuş oluyor. Yoksa bilinmez, belki Gorbaçof, Brejniyef yaşarken en hararetli Brejniyefçiydi. Ayrıca bunun konumuz açısından anlamı ve önemi de yok.

Bürokrasi, her toplumda, egemen sınıfın sadık hizmetçisidir. Kapitalizmde bunu sağlamak oldukça kolaydır. Çünkü kapitalizmde, düzenin gerçek güç kaynağı olan üretim araçlarını elinde tutan bir sınıf (kapitalistler), bürokratların yanıbaşında duruyor, ensesinden bakıyor.

Sosyalizmde bu sorun, (bürokratı işçinin hizmetçisi yapmak) bir derece

daha karmaşıktır. İşçiler henüz devleti tam yönetebilecek yetişkinliğe gelmediğinden, devletin mülkü olan üretim araçlarının denetimi işçi sınıfı adına, bürokrasinin elindedir. Bu bürokratik denetimin çapı ve etkinliği, sosyalist demokrasinin genişliğiyle *ters orantılıdır.*

Buna rağmen, sosyalizmde de bürokrasi, egemen sınıfın (yani işçi sınıfının) sadık hizmetçisi olur. Sovyetler Birliği'nde de olabilirdi. Olabilmesi ama, tek bir koşula, sosyalist demokrasinin gelişmesine bağlıdır.

Oysa Sovyetler Birliği'nde, egemen sınıfın sadık hizmetçisi olması gereken bürokrasi, tersine, giderek güçlenmiş, devlet, artı ekonomik yönetim, artı parti bürokrasisinin tek bir mekanizmada bütünlenmesiyle, kendi özel çıkarları peşinde koşan, son derece güçlü bir katman olmuştur.

Bu durum karşısında, sosyalist sistemin özür dileyicileri çeşit çeşit gerekçeler getiriyorlar. Ya Kutlu'nun *Milliyet* röportajında yaptığı gibi, "o günün tarihsel koşulları öyle getirdi" diyorlar, ya da "Rusya geri bir ülke olduğundan bu durum kaçınılmazdı" diyorlar, vb.

Böyle söyleyenlerin hiçbirisi de, tarihte objektif ve subjektif koşulların işleyişini anlamadıklarını göstermekten başka birşey yapmış olmuyorlar. Bunun bir adı da var: *"Tarihsel kaçınılmazlık"* hastalığı. Tarihsel determinizmin karikatüre dönüştürülmesi. Ne olmuşsa, tarihsel olarak kaçınılmazdı ki oldu mantığı.

Sovyetler Birliği'nde böyle bürokratik bir düzenin kurulmuş olmasını herhangi bir "tarihsel kaçınılmaz"lığa bağlamakla, Atatürk'ün anasının Zübeyde hanım olmasını, Türkiye'ye 12 Eylül faşizminin gelmesini, Hitler Almanyası'nda Yahudilerin sabun yapılmasını, Stalingrad'ın faşistlerin eline düşmemesini, daha aklımıza gelen herşeyi "tarihsel kaçınılmazlık" olarak görmek arasında, saçmalığın düzeyi açısından hiçbir fark yoktur.

Tarihte, olayları yaratan nesnel nedenlerle ortaya çıkan sonul sonuçlar arasında bir dizi ara bağlantı vardır. Bu ara bağlantılar, o günün somut toplumsal-siyasal güçlerinin kavgası ile belirlenir ve kendileri de sonul sonucun ne yönde olacağını belirler.

Söylediklerimin önemli sonucuna gelirsek, "tarihsel kaçınılmazlık" hastalığının ciddi tehlikesi şuradadır: Ortaya çıkmış *her durumu*, "tarihsel olarak kaçınılmazdı ki oldu" diye anlarsak, hepsine de *ilerici* bir rol vermek durumunda kalırız. Çünkü bildiğimiz gibi, tarih sürekli ilerliyor. Tarihin tekerleği geriye dönmüyor.

O zaman çok tuhaf durumlarla da karşılaşırız. 1917 devrimi tarihsel kaçınılmazlıktı, öyleyse ilericiydi, bu iyi! 12 Eylül geldi, demek ki tarihsel kaçınılmazlıktı, öyleyse ilericiydi! Bu ne?

Aynı şekilde Sovyetler Birliği'nde bürokrasinin böyle güçlenip başta oturması kaçınılmazdı denirse şiddetle reddederiz. Hayır kaçınılabilirdi. O parti, Lenin'in ölümünden sonra, giderek hızlanan bir biçimde Marksizme ihanet etmeseydi, sosyalizmin aktif yığın demokrasisini kurup işletseydi bu durum ortaya çıkmazdı.

Tutulması gereken yol nedir?

Şimdi resmilerimiz, yine Sovyetler Birliği'ne akıl öğretiyorlar, bunlar kim oluyor diyecekler. Oysa amacımız Sovyetler Birliği'ne akıl öğretmek değil, kendi anlayışımızı geliştirmek, o hatalardan ders alarak ülkemizde sağlıklı bir düzen kurmaktır. Bu anlamda, bugün Sovyetler Birliği'nde tutulması gereken yol nedir? En önemli bazı noktalara değinmek istiyorum.

1. 27.Kongre'de, teknisyen ve mühendis aylığı işçilere çok yakınlaştı, bunu artırmak gerekir deniyor. Tersine, ücret farkları azaltılmalıdır. Öyle ki, devlet ve partinin en üst yönetimindekilerin gelirleri, nitelikli işçinin gelir düzeyine indirilmelidir. Parti ve devlet bürokratlarının yan avantajları da kaldırılmalıdır.

2. Tüm ücretli işçiler için 35 saatlik iş haftası getirilmelidir.

3. Eşit işe eşit ücret. Kadınlara ücret haksızlığı kaldırılmalıdır.

4. Menecerleri işyeri kollektiflerinin seçmesi gibi yarım adımlar yerine, işyerlerini işçilerin seçtiği işçi komiteleri yönetmelidir.

5. Bireysel üretim kotaları ve parçabaşı çalışma (ki kapitalizmde işçi sınıfı yüz yılı aşkın zamandır bunlara karşı savaşıyor) derhal kaldırılmalıdır.

6. İşçi sınıfına grev hakkı sağlanmalıdır.

7. Devletin, işletmenin, menecerin çıkarı, işçinin çıkarıyla çeliştiği zaman, sendikanın işçinin yanında durması sağlanmalıdır.

8. Ekonomide ve toplumda dikey işbölümüne ve dikey hiyerarşiye karşı savaşım yükseltilmeli, mekanik ve tekrara dayanan işler hızla azaltılmalı, üniversite ve benzeri eğitim kurumlarında sınıfsal oran en azından o sınıfların toplumda tuttuğu yerle orantılı duruma getirilmelidir.

9. Toplumda ve partide aşırı yaygın erkek şövenizmine karşı savaşım yükseltilmeli, gerçek karar organlarında kadınlara nüfustaki payına orantılı yer verilmelidir.

10. Tek-parti sistemi kaldırılmalı, çoğulcu siyasal sisteme, çok partili sisteme geçilmelidir.

11. Böylece, devletle komünist partinin özdeşleşmesi de önlenmelidir.

12. Muhalefete basın, toplantı ve gösteri özgürlüğü sağlanmalıdır.

13. Devlette *üstün güç*, halkın seçeceği ve her an geri çağırabileceği temsilcilerden oluşan halk meclisinde (sovyette), ama lafta değil gerçekte, olmalıdır.

14. Ekonomik, toplumsal ve siyasal alanda "devlet sırrı" kavramı yokedilmeli, açıklık ilkesi uygulanmalıdır.

15. Akıl hastaneleri ve kampların siyasal amaçlarla kullanılması yasaklanmalıdır.

Bizim bu önerdiğimiz, sosyalizme yakışan budur dediğimiz, çok-partili, muhalefetli, gerçek seçimli sistem, *burjuva parlamentarizmi* değildir. Parti diktatörlüğü yerine, *proletarya diktatörlüğünün*, özgür ve demokratik seçimler aracılığıyla kurumlaşmaya kavuşmasıdır. İstediğimiz budur.

Bugün, ekonomide ve devlette, üretim araçlarını ve erki, işçi sınıfı adına, ama efektif olarak bürokrasi denetlemektedir. Üretim araçları ve artık-ürün üzerindeki bu yönetim tekeli bürokrasinin tüm maddi ve manevi imtiyazlarının maddi kaynağıdır.

O zaman atılması gereken adım, getirilmesi gereken almaşık, her düzeyde bürokrasinin bu tekeline saldırmaktır. İşyeri düzeyinden başlayarak (işyerinde menecer yerine işçi kollektifi), ülke çapında sosyalist planlamada (parti programları biçiminde) ve devletin yönetiminde (özgür ve demokratik seçimlerle oluşmuş sovyet eliyle) bürokrasinin tekelini kaldırmak, yerine işçi sınıfın girişimini geçirmek gerekiyor. Yukarıda sıraladığım maddelerin her birinin yöneldiği amaç da budur.

Bugün Sovyetler Birliği'nde kavga bürokrasinin içinde geçiyor, işçi sınıfını da yalnızca destek olarak kullanıyor. Ama önümüzdeki dönem, hem üstten, hem alttan her yöne hareketlenmenin arttığı bir dönem olacaktır. Sosyalist ülkelerde komünist muhalefetler *doğacak ve güçlenecektir. Lenin'den sonra, Sovyetler Birliği'nin izlediği siyaset, dünya devrimini duraklamaya sokan en güçlü etkenlerden biridir. Bakarsınız, önemli bir ülkede Sovyet siyasetinin engelleyemediği bir devrim gerçekleşir. Ve tüm insanlığın kaderini değiştirecek olan, Sovyetler Birliği'ndeki siyasal dönüşümlerin de kıvılcımı olur.*

Sovyetler Birliği konusunda karamsar mıyız?

Şimdi Kutlu'nun söylediğine dönelim.

Kutlu Sovyetler Birliği konusunda karamsar olduğumuzu söylüyor.

Bildiğimiz birkaç şey var. *Birincisi*, Sovyetler Birliği'nde proleter demokrasisinin bürokrasi eliyle öldürülmesiyle ortaya çıkan bürokratik sosyalizm *artık* üretim güçlerinin gelişmesi önünde engel oluşturmaktadır. İşçi sınıfının bu sisteme ilgisi ve güveni kalmamıştır.

Ekonomik gelişme başlardayken, nasıl bir yönetim altında olursa olsun, belli düzeyler tutturmak o denli zor değildi. Ama bugün ekonomik gelişme isteniyorsa, Sovyetler'deki bu düzenin değişmesi zorunludur.

İkincisi, bürokrasi eliyle gerçek proleter demokrasisi gelemez, sistem devrimcileştirilemez. Yoksa bürokrasi tüm imtiyazlarını yitirir. Hiçbir sınıf ya da kauman ipi kendi boynuna bilerek geçirmez.

Yinelersek, iki şeyi iyi biliyoruz. Birincisi, üretim güçlerinin hızlı gelişmesi sağlanmak, bunun için de bugünkü sistem değişmek zorundadır. İkincisi, bürokrasi eliyle demokrasi gelmez. Şimdi bu iki öğeyi alt alta koyalım ve düşünelim.

Bürokrasi gerçek bir demokrasiye yol vermez, ama, yukarıdaki birinci madde de gösteriyor ki, *bürokrasi de sıkışmıştır.* Mutlaka ve mutlaka modern teknolojiyi ülkeye hızla taşımak zorundadır. Bunu yapamazsa sistemi tehlikeli bir depremle karşı karşıyadır.

Demek ki, bürokrasi bir yanda bugün yaptığı gibi, halkı bir takım "liberal" adımlarla oyalayacak, öte yanda, bunun sonuçlarından da yararlanarak, ekonomik gelişmeyi hızlandırmaya çalışacaktır.

Diyelim ki, bürokrasi bir rekabetle karşılaşmadan bu dediğimizi yapabildi. Peki, ülke ekonomisinde teknolojik düzey yükseldikçe, ekonomi ilerledikçe ne olacaktır?

Bir kez, yüksek teknoloji, ekonomi alanıyla siyaset alanını iyice içiçe geçirecektir. Sosyalizmin, hem sistem olarak kapitalizmden üstünlüğü, hem de demokrasi olmadan işleyemezliği çok daha güçlü olarak kendini duyuracaktır. Öte yanda, işçi sınıfının genel düzeyi, bazı hünerleri hâlâ ellerinde tutan bürokrasinin düzeyini hızla yakalayacaktır.

Bu gelişmeler, proleter demokrasisini, çok partili sistemi, istemeseler de zorunlu kılmaktan başka sonuca çıkmaz.

Bir kısır döngü içinde bürokrasi mutlaka ekonomiyi geliştirmek zorundadır, ama ekonomi geliştikçe sosyalist demokrasi de gelişmek zorundadır. Bu nedenle bürokrasinin önü tarihsel olarak karanlıktır. 1920'lerden başlayarak yaptığı büyük haksızlıkları eninde sonunda ödeyecektir.

Bugün Sovyetler Birliği'nde kavga bürokrasinin içinde geçiyor, işçi sınıfını da yalnızca destek olarak kullanıyor. Ama önümüzdeki dönem, hem üstten, hem alttan her yöne hareketlenmenin arttığı bir dönem olacaktır. Sosyalist ülkelerde *komünist muhalefetler* doğacak ve güçlenecektir. Bu gelişmeler, kaçınılmaz olarak, dünya sosyalizmini *bir çeşit siyasal devrime*, kastlaşmış bürokrasinin alaşağı edilmesine, işçi sınıfının erki eline almasına ve bürokrasiyi kendisinin "sadık hizmetçisi" yapmasına götürecektir.

Lenin'den sonra, Sovyetler Birliği'nin izlediği siyaset, dünya devrimini duraklamaya sokan en güçlü etkenlerden biridir. Bakarsınız, "o kendine özgü esrarengiz yollarından ilerleyen tarih", bu çizgiye güzel bir oyun oynar ve önemli bir ülkede Sovyet siyasetinin engelleyemediği bir devrim gerçekleşir. Ve tüm insanlığın kaderini değiştirecek olan, Sovyetler Birliği'ndeki siyasal dönüşümlerin de kıvılcımı olur.

Kutlu bu söylediklerimizi nasıl değerlendirir bilemiyoruz ama biz hiç de karamsar bulmuyoruz!

Resmiler, Gorbaçof hattından nasıl yararlanmaya çalışıyorlar?

Bir noktaya dikkat çekeyim. Resmi TKP yönetimi Gorbaçof hattından şimdi hem kendi siyasal çıkarları için yararlanmaya, hem de bu hattın yanına mümkün olabildiğince çok devrimciyi çekmeye çalışıyor.

Atılım'dan uzunca bir alıntıyı birlikte okuyalım:

"Fransız Komünist Partisi yayın organı *L'Humanite*'nin Moskova muhabiri, *Barış ve Sosyalizm Sorunları* Dergisi'nin 8. sayısına yazdığı bir yazıda şöyle diyor: " 'Eğer Sovyetler Birliği'nde sosyalizmin yenilenme süreci gelişiyorsa, eğer bu ülkede devrim içinde devrim oluyorsa, bu, değişik ülkelerde tamamen başka koşullarda faaliyet gösteren komünistlerin savaşımını mutlaka etkileyecektir.'

"Fransız meslektaşımızın bu sözlerine tamamen katılıyoruz. Bizim kendi pratiğimiz, yalnız bizim değil, geniş devrimci sol parti ve gurupların pratiği Sovyetler Birliği'ndeki yenilenme sürecini gerçekten ciddiyetle, büyük bir dikkatle ele almanın gerekliliğini kanıtlıyor. *Burada söz konusu olan, geçmişte reel sosyalizm ülkeleri karşısındaki tutum üzerine ortaya çıkan sol içi tartışmanın geçerli bir işlevinin kalıp kalmadığını gözden geçirmektir.*

"(...)

"SBKP 27.Kongresi uluslararası komünist hareket için yeni bir durum ortaya çıkardı. Bu tüm sosyalizm dünyası için de geçerli. Çin eski Çin değil, Polonya da öyle. Kanımızca bu, ülkemizdeki tüm devrimci sol için de yeni bir durum demektir. Ve *sosyalizm dünyasında gerçekten devrimci bir yenilenme söz konusuysa, sosyalizm üzerine yirmi yıldır tartışan tarafların kendi eski konumlarını gözden geçirmeleri gerekmez mi?*

"Biz kendi payımıza, geçmişte reel sosyalizm hakkında, bizden farklı düşünen herkesle açık yüreklilikle çıplak bir bilanço çıkartmaya hazırız. Yanılgılarımızı, bize acı gelse de, dile getireceğiz ve elbette bizi doğrulayan sonuçları dostlarımıza sabırla açıklamaya çalışacağız.

"Böyle bir kollektif görüş alışverişinde bulunmayı sağlıklı bir temelde yürütmek için, kanımızca şu fikir ilkesel bakımdan önem taşıyor: *Pratik gösterdi ki, gerçeğin tekeli hiç birimizin elinde değildir.* Bu, ancak gerçekliğin içinde yaşam bulan Marksizmin, devrimci öğretinin de tekeline kimsenin sahip olmadığı anlamına gelmektedir. Biz açıkça diyoruz ki, partimizin adı 'komünist' olduğu için Marksizmin biricik sahibi, temsilcisi TKP değildir, olamaz. Bu dün doğruydu, bugün ise büsbütün, çok açık, çok kesin bir biçimde doğrudur. Gerçek değişmiştir, dünya savaş sonrasının, hatta 60'lı yılların dünyasından bambaşka bir dünya haline gelmiştir. Türkiye de öyle... Buna karşılık Marksist teori 30'lu, 40'lı yıllardaki ulaşımlarını, birçok alanda gerçeğin değişimine uygun bir hızla aşamamıştır. Kimi alanlarda teorik donukluk ortaya çıkmıştır. Böylece şimdi dünyayı Marksist teorinin ışığında kavrama ve değiştirme yanlısı tüm güçlerin önünde, Marks'ın, Engels'in ve Lenin'in öğretilerini çağdaş dünya ve Türkiye koşullarında yaratıcılıkla geliştirmek gibi muazzam bir ödev duruyor.

"Devrimci sol hareketin tüm kolları için, bu, deyim yerindeyse, teoriye katkıda bulunma görevinde tam bir fırsat eşitliği veriyor." (Ali Saim, "Devrimci solun çeşitlilik içinde birliği ve yaratıcı bir tartışmaya doğru", *Atılım*, 1 Ağustos 1987) (abç)

Bakın, Sovyetler Birliği'nde devrim içinde devrim oluyor, demokrasi geldi, artık Sovyetler Birliği hakkında 20 yıldır yaptığınız tartışmaların bir hükmü kalmadı diyor. Ve devrimci harekete gerçekten çok ilginç bir bahşiş veriyor. Sovyetler Birliği'ndeki bugünkü gelişmeler, tüm sollar için, teoriye katkıda bulunma görevinde tam bir fırsat eşitliği veriyormuş! Yani Sovyetler Birliği'ne Gorbaçof gelmeden önce, kimsenin teoriye katkı yapmaya hakkı yoktu!! Hatta, Gorbaçof gelmeden önce, gerçeğin tekelinin kimsede olmadığını pratik göstermiyordu!!

Ali Saim'in yazısından daha da ilginç bir belge, 25 Temmuz 1987 tarihli, Haydar Kutlu'nun sol örgütlere gönderdiği mektuptur. Bu mektup galiba yalnızca üç örgüte gönderilmemiş. Bu örgütler de PKK, Partizan ve *İşçinin Sesi.* Bu mektubun bu kapsamda bize de gönderilmemesinden gerçekten onur duyduk.

Sıkılmazsanız mektubun birkaç yerini okumak istiyorum.

"Bizce temel sorun birlikteliğin herkesçe kabul edilebilir bir çerçevesini oluşturmaktır. Burada sözünü ettiğimiz çerçeve ne ideolojik-politik bir platform, ne de örgütsel bir yapıdır. Ne ortak bir parti, ne de eylem veya cephe birliğidir. Söz konusu olan, birlikte olabilmenin ve birlikte mücadele edebilmenin ilke ve kurallarının ortak anlayışını birlikte oluşturabilmektir ..."

Anlamak güç! Türkçesi, hiçbirşey istemiyoruz, ne olur gelin konuşalım, artık eskisi gibi değiliz!

"Görüşümüze göre sol içinde ideolojik çatışma değil yapıcı bir fikir tartışması yürütülmelidir ..."

Gerçekten saçma, çünkü sol, çeşitli sınıf ve katmanları ve burjuva ideolojisini de içinde barındırıyor. Nasıl ideolojik çatışma yerine yapıcı fikir tartışması olacak? Biri ağzını açıyor, burjuva konuşuyor. Biri ağzını açıyor, işçi konuşuyor. Nasıl olacak? Kendisi de iyi biliyor olmayacağını. Ama amacı başka, amacı mümkün olduğu kadar geniş bir çevreyle ilişki kurmaktır. Bu da legale çıkma planının önemli bir parçasıdır.

"Önümüzde Marksizmin günümüz koşullarına göre yaratıcılıkla geliştirilmesi sorunu var. Devrim anlayışının, sosyalizm anlayışının yeni bir tarzda ele alınması sorunu var ..."

Yalnız burada hiçbir yerde olmadığı kadar açık düşmüş. "Devrim anlayışı" da artık eskidi, devrim yapmak iyi değil.

"Amacımız peygamber misali herkesi birliğe çağırmak değil. Ama şuna inanıyoruz ki kimsenin başkasına kendi görüşünü dayatmadığı, hiçbir örgütün başkasının tabanına göz dikmediği, (korkmayın bizden diyor-R.Y.) *hiçbir partinin öncülük iddiasında bulunmadığı bir ortamda sonuçta bütün sol güçlerin kazançlı çıkacağı doğru bir çizgi daha kolay bulunabilir ve pratiğe uygulanabilir. ...*

"Başka bir deyişle bugünkü durumda devrimci alternatif olabilmesi amacıyla yeni bir politik kültür temelinde bütünselliğini yeniden kazandırmak için tüm devrimci güçlerin katkıda bulunmasını öneriyoruz."

Gerçekten bugün halkımızın soldan beklentisi vardır. Ancak, bu beklentiye yanıt vermenin tek yolu, savaşımın her yönünde, her cephesinde reformist-devrimci ayrımını derinleştirmektir. Gerçekten devrime inançlı güçlerle, gözü burjuvaziye bakanların ayrılmasıdır.

Bu nedenle biz öteki devrimci hareketlere, "gelin, görüşelim" demiyoruz, *"birlikte dövüşelim"* diyoruz.

Haydar Kutlu ve ekibi, Todor Jivkov'un pişkinliğiyle yarışır biçimde, dünü eleştiriyor ve Gorbaçof hattını Türkiye devrimci hareketi içinde reformist cepheyi yaygınlaştırmada kullanıyor.

Toplumun her kesiminden fışkıran savaşım isteğini bu reform cephesinin söndürmesine izin vermemeliyiz.

Partimizin sorunları

Partimizin sorunlarına dönersek, 10 Eylül 1986'dan bu yana örgüt hızlı bir gelişme içine girdi. Çeşitli alanlarda kendisini yeniliyor, geliştiriyor. Bu arada partinin yönetim katlarında da yenilenme süreci sürüyor.

Her yaşayan organizma gibi, parti de ağaca benzetilebilir. Sürekli olarak yaprak döker. Yeni yapraklar çıkar, kuruyan yapraklar dökülür. Her dönemde bu yaprak dökümünün kendine özgü nedenleri olur.

12 Eylül faşizmi geldiğinde dökülen yaprakların büyük çoğunluğu korkudan döküldü. Bugün yaşanan dönem, ne faşizmdir, ne de devrimci durumdur. Ülkenin yoğun devrimci kavgalara yaklaşmakta olduğu bir dönemdir. Böyle olunca, ne faşizm gibi kötü bir terör var, ne de devrimci durum gibi, herkesin ne kadarsa o kadarıyla orta yerde durması gereken bir durum var. Öyle bir noktadayız ki, inancını yitirmiş, çeşitli nedenlerle yumuşamış yoldaşlar bu dönemde hâlâ çalışmaların şurasında burasında gizlenip kalabilirler.

Böyle olduğu için, son bir yıldır, her zamankinden farklı bir yaprak dökümü var. Yumuşayan, inancını ve savaşma azmini yitirmiş yoldaşlardan, parti yönetimi istifalarını istiyor. "Partiye karşı temiz duygular besliyorsan, dostluk sürer ama üyelikten ayrıl" diyor. MK'nın isteğiyle yürüyen bir yaprak dökümü var bugün.

Ve bu süreç sonuna gelmedi. Partinin yönetim katlarında, yenilenme, arınma ve güçlenme önümüzdeki dönemde de sürecektir. Hem Türkiye, hem partimiz, son derece çetin bir savaşın eşiğindedir. Herhangi bir mahalle kavgasında bile insan güvenmediğiyle kavgaya girmez. Bu parti canalıcı bir kavgaya giriyor. Mutlaka güvenmek zorundadır.

Bu yenilenmenin hızı, en başta, yeni yaprakların fışkırma hızına bağlıdır. İdealistiz ama maceracı değiliz.

Örgütsel stratejilere tutum

Parti ağacında yeni yaprakların hızla yeşermesinde, dolayısıyla yaprak dökümünün de hızlı ve planlı biçimde yürümesinde, örgütsel stratejinin hakkıyla uygulanmasının çok önemli bir yeri vardır.

Hem merkez komitemiz, hem de çeşitli örgütler kendi stratejilerini hazırladılar. Bu stratejiler de üçer aylık hedeflere bölündü ve bu hedefler doğrultusunda çalışılıyor.

Yaptığımız tüm görüşmelerden, bu stratejilerin uygulanması konusunda iki büyük tehlikenin varlığı ortaya çıktı. Onlara dikkat çekmek istiyorum.

Birincisi, stratejiyi yapıp rafa koymak, günlük rutinin içinde unutup gitmek. Bunu yapmakta olan örgütler var. Evet, günlük yaşam hızla akıyor, haftaların ayların nasıl geçtiği farkedilmiyor ama bizler bilinçli insanlarız, ne yapmak istediğimizi biliyoruz. Onları yapmak zorundayız.

İkinci büyük tehlike de, stratejileri, çalışmaları hızlandırmanın aracı olarak değil, yavaşlatma aracı olarak kullanmaktır. Bunun örneklerine rastladığımız için söylüyorum. Örneğin şöyle durumlar oluyor. Çeşitli doğru öneriler, stratejinin göremediği yeni bazı fırsatlardan yararlanmayı hedefleyen öneriler, "üç aylık programda yok" gerekçesiyle reddediliyor. Bu olamaz. Üç aylık program allahın emri değil, bizler yaptık, herşeyi görmesine de olanak yok. Güzel bir öneri gelmiş, güzel bir fırsat çıkmış, "üç aylık programda yok" dedin mi, devlet dairesine benzeriz sonra. Son derece tehlikeli. Bu stratejileri, yapabildiğimizin en çoğunu yapabilmek için hazırlıyoruz. İlerlemenin önüne gerekçe olsun diye değil.

Örgütler kendi alanlarına yönelik stratejilerini, partinin merkez stratejisinin ışığında, tüm üyeleriyle tartışarak hazırladılar. Burada o stratejileri hazırlayan yoldaşlara ve organlara bir uyarım var. Stratejilerin kabulüyle bu komiteler, bu organlar, hem kendi üye tabanları, hem de merkez komitesi önünde kendilerini bağladılar. Artık başarının da, başarısızlığın da somut ölçüleri var. Başarısızlık orada bir yaptırım gerektirir. Verilmiş söz, koyulmuş hedefler var. Yoksa inandırıcılık kalmaz. Onun için, stratejilerimizi uygulamak ve uygulamak zorundayız. Sizler için de, bizler için de böyle.

Son derece doğru hedefler, gerçekleştirilebilir stratejiler saptadık. Bu

---

Bugün *kim parti üyesi olabilir?* Partiye pazarlıksız yaklaşan, partinin verdiği görevleri yapmaya hazır, karanlık yanı olmayan, her işçi, her insan parti üyesi olabilir. *Hatırlarsınız Lenin, devrimin hemen ardından, "komünizm elektrifikasyondur" belgisini yükseltmişti. Köylere, kasabalara elektrik gelmesiyle, komünizm arasında dünyalar kadar fark olduğunu o da biliyordu. Ama o günün Rusya'sında komünizme gitmenin ilk adımı, önce ülkeye elektrik getirmekti. Biz de biliyoruz ki, komünizm üye kazanmak değildir ama şunu da biliyoruz:* Bugün *Türkiye'de komünizm partimize üye kazanmaktır.*

---

stratejilerin ışığında, bunları doğru kullanarak ve en önemli hedeflere yüklenerek çalışalım. Ve mart-nisan ayları geldiğinde, bir yılın dökümünü yaparken, hepimiz partimize karşı başımız dik çıkalım.

Üye kazanma

1987-1988 stratejisinin bir tek ana halkası vardır: *Üye kazanmak.*

Hergün yeni fırsatlar, yeni alanlar doğuyor. Görevler hızla artıyor. Bu terazi bu ağırlığı çekmez. Mutlaka yeni üyeler kazanmak gerekiyor.

Burada, yaptığımız bir hatayı söyleyeyim. Üye kazanma kararını aldık, hedef budur dedik ve sandık ki, görevi koymakla, buradan yürür gideriz. Öyle olmadı. Stratejinin kabulü ardından, örgütlerle yoğun ilişki içinde geçen ilk üç ay, karar almakla uygulamak arasında geniş bir aranın varlığını gösterdi. Bazı zorluklar vardı.

Bu zorluklar, *örgütün içinden* geliyordu. En önemli üç zorlukla karşılaştık.

Birincisi, örgüt geneliyle, üye kazanmayı, bunun zaten her zaman gündemde olduğunu unutmuş. Çarpıcı bir biçimde farkettik ki, örgüt, faşizm yıllarında yeni üye kazanmanın heyecanını ve zevkini unutmuş.

İkincisi bazı bölgelerde o denli tutuk ve içe kapalı bir çalışma vardı ki, partiye yeni üye kazanma çalışması, konspirasyonu ve güvenliği bozar gibi alınıyordu.

Üçüncüsü ve en önemlisi de, "kim üye olabilir?" sorusunun yanıtında ortak bakış bulanmıştı. Üye sayısını artırmak bu yılın ana hedefidir ama "kim üye olabilir?" Buna herkes kendi anlayışı içinde birtakım yanıtlar veriyor ve ona göre üye arıyordu.

Bu saydığım üç temel zorluk bugün aşılmış mıdır? Ağırlığıyla aşılmıştır diyebilirim. En önemlisi, yeni üye kazanma amacı tüm örgüt çapında gerçek bir istek, gerçek bir hırs haline gelmeye başlamıştır. Yılın ikinci 6 ayında ortaya çıkacak sonuçlar bu dediğimi kanıtlayacaktır.

Kim komünist partisi üyesi olabilir?

Burada ölçü, yetişkin komünistler olamaz. Komünist partisi dışında gerçekten komünist olunabiliyorsa, o zaman komünist partisine gerek yoktur.

Komünist partisinin Lenin tarafından verilmiş bir tanımı var: *İşçi sınıfının öncü müfrezesi.* Bunu, Marksizm düşmanlarının göstermeye çalıştığı gibi, elitist bir tanıma eşitlememeliyiz. "İşçi sınıfının öncü müfrezesi" demek, "komünist partisi elitist bir topluluktur" demek değildir. Sınıftan, milyonlardan sözediyoruz. Bunun öncü gücünden sözediyoruz. Seçkinler gurubundan sözetmiyoruz. Komünist partisi elitist bir yapı olmadığı için, "kim üye olabilir?" sorusunun yanıtı, son derece objektif üç unsura bağlı olarak belirlenir ve bu unsurlardaki değişmelere göre de değişir.

Birinci unsur, şu soruyla tanımlanır: *Nasıl bir ülke, nasıl bir sınıf?* Kanada'da partiye alınacak insanla, Türkiye'de partiye alınacak insan arasında, bilgi bakımından da, yeteneklerin gelişmesi bakımından da, herhalde fark vardır. Daha nüfusumuzun önemli kesimi okuma yazma bilmiyor. Sınıfın öncüsünden, *bu sınıfın* öncüsünden sözediyoruz.

İkinci unsur da şu soruyla tanımlanır: *Ülkede sınıf kavgası nasıl bir dönemden geçmektedir?* Faşizm mi, gericilik dönemi mi var, işler açılıyor mu? Ya da devrim mi geldi? Duruma göre ya kapıyı aralarsın, ya ardına kadar açarsın, ya kapatırsın.

Üçüncü unsur ise şu soruyla tanımlanır: *Parti yaşamının hangi evresinden geçmektedir?* Partinin o günkü örgütsel gereksinimleri nedir?

Bu üç sorunun yanıtlarının optimal bileşimi, "kim komünist partisi üyesi olabilir" sorusunun yanıtını o gün için verir.

Bugün kim parti üyesi olabilir? *Partiye pazarlıksız yaklaşan, partinin verdiği görevleri yapmaya hazır, karanlık yanı olmayan, her işçi, her insan parti üyesi olabilir.*

Üye sınavı da partiye üye kazanmada engel olsun diye değil, yetiştirme aracı olarak getirilmiştir. Öyle değerlendirmeliyiz.

Hatırlarsınız Lenin, devrimin hemen ardından, "komünizm elektrifikasyondur" belgisini yükseltmişti. Köylere, kasabalara elektrik gelmesiyle, komünizm arasında dünyalar kadar fark olduğunu o da biliyordu. Ama o günün Rusya'sında komünizme gitmenin ilk adımı, önce ülkeye elektrik getirmekti. Biz de biliyoruz ki, komünizm üye kazanmak değildir ama şunu da biliyoruz: *Bugün* Türkiye'de komünizm partimize üye kazanmaktır.

Legal alan örgütleri

Partimize yeni üyeler kazanma hedefinin başarıyla gerçekleştirilmesinde en önemli görev legal alan örgütlerine düşüyor. Bu dönemde legal alan örgütlerinden, bu alanda çalışan yoldaşlardan olağanüstü bir çalışma bekliyoruz.

Legal alan örgütleri içinde gençlik çalışmasını özel olarak vurgulamalıyız. Nüfusunun büyük çoğunluğu genç olan ülkemizde yarınlarımızı onlar temsil ediyor. Ve biz gençliğin partisiyiz.

Türkiye gençlik hareketi içerisinde, onun genel ve doğru olan hedeflerini destekler biçimde çalışmakta olan bir komünist müfreze oluşmaktadır. Oluşmuştur demeyeceğim, "oluşmaktadır"ı da çok başlangıç olarak anlamayın. Önemli bir güç olarak oluşmaktadır, göreceksiniz. Yaratıcı, atılgan, gözünü budaktan sakınmayan ve disiplinli bir müfreze. Gençlik hareketinin bugüne dek görmediği bir özellik olarak, disiplinli bir komünist gençlik müfrezesi oluşuyor. Tüm yaşam biçimleriyle gençliğin saygısını ve güvenini alacak, onları devrime ve komünizme kazanacak bir müfreze.

Legal alanın sorunları bugün gerçekten zordur ve çeşitlidir. Düşmanın gözünün içine baka baka, siyasal kimliğini belli ederek, her yaptığı işe partinin adını koyarak, görüşlerimizi ve merkez organımızı daha fazla daha fazla yayarak, *ama* parti bağı yakalatmadan çalışmak. Bu görevin sağlam sinir, sağlam inanç, sağlam anlayış, tek sözcükle, sağlam formasyon gerektirdiği açıktır.

Yoldaşlarımıza güveniyoruz. Onlara, siyasal kavgada her zaman önemli yeri olan birşey, çetin görevlerinde şans diliyoruz.

11. Özveri Taarruzu ve siyasal hedefi

Yarın 11. Özveri Taarruzu'na başlıyoruz. 10 yıl geçti, az değil. Özveri taarruzu, gururla söyleyebiliriz, partimizin Türkiye devrimci hareketine kazandırdığı önemli bir gelenektir.

Geçen on yıla baktığımız zaman, özveri taarruzunun bizlere katkısının paha biçilmez olduğunu görürüz. Özellikle dört alanda:

Birincisi, yığınlara örnek olmada. "Gel şunu yapalım" diyorsan, en azından daha fazlasını yapmaya hazır olduğunu göstermek zorundasın.

İkincisi, komünist kişiliğimizi geliştirmede.

Üçüncüsü, yorulanları elemede, sararan yaprakları silkelemede.

Dördüncüsü, partimizin bir devletin memuru olmadan, onurunu ve namusunu yitirmeden, ya da insanlık suçları işlemeden ayakta kalabilmesinde.

Bu yılın özveri taarruzu da, her yıl olduğu gibi bu yılın *ana* örgütsel hedefine yardım edici bir hedef taşımalıdır.

Bu hedef ne olabilir?

Bugün Türkiye'de çeşit çeşit legal yayın çıkıyor. Yığınlara ulaşmada bu legal yayınlar önemli bir kolaylıktır ve biz bu yöntemi reddetmiyoruz. Bunları bir kere ayıklayalım.

Ama ne zaman uygulayacağımız, Türkiye'de ne zaman legal yayın çıkaracağımız ayrı sorundur. Çeşitli ögelere bakarak belirlenecek bir sorundur. Legalist, pasifist ve modacı eğilimlere prim verecek değiliz.

Burada bakılacak iki çok önemli yön vardır.

Birincisi, illegal örgüt ne düzeyde yetkinleşmiştir?

İkincisi, ki onu da ikiye ayırabiliriz. Legal olanağın içerik açısından ve tiraj açısından sınırları ne denli genişlemiştir? Bu sorulara verilecek yanıtlar, bizi bir dizi değişik tutum almaya götürebilir.

Bugün, illegal örgüt, Türkiye'de çıkacak legal yayını, demir disiplin altına alacak denli yetkinleşmemiştir. Bu nedenle de legal yayının ideolojik ve siyasal sapmalara kayma olasılığı büyüktür.

Legal olanağın içerik açısından hukuksal sınırları vardır ve bu sınırlar da oportünizmi beslemektedir. Ancak, düne oranla durum daha iyidir.

Legal olanağın tiraj sınırı da bugün hâlâ yarışabileceğimiz bir düzeydedir.

Bu üç yön içinde, bugün tutumumuzu asıl belirleyen üçüncüsüdür. Yarın farklı bir durum çıkar, öteki yönlerden biri belirleyebilir.

Bugün Türkiye'de en çok satan sol dergi *2000'e Doğru,* 7000'e yakın dağıtılıyor. *İşçinin Sesi*'nin dağıtımı ise 3000'e yaklaşmış durumdadır.

Öyleyse bugün özveri taarruzunun hedefi bunu yükseltmek olmalıdır. On hafta içinde, yani 4 sayı içinde hedefi 5000 olarak koymalıyız. Taarruzdan çıktığımızda Türkiye'de *İşçinin Sesi* 5000 dağıtılıyor olmalıdır.

Burjuvazinin getirdiği legalitenin sınırları, çeşitli yollardan genişletilebilir. Örneğin o sınırları kabul ederek başlayıp (ki bu düzenle uyuşmadır) küçük küçük ilerlemeler yoluyla legal ortamı ilerletebilirsin. Bir legal dergi çıkartırsın, önce sosyal dersin, sonra sosyalist dersin. Zaman gelir komünist diye bir laf atarsın, kapatırlar vb. Böyle bir savaşım içinde, bir miktar uzlaşma, bir miktar itekleme yoluyla da legaliteyi ilerletmek olanaklıdır.

Ama budanmamış, uzlaşmamış görüşlerimizi yığınlara taşıyan *İşçinin Sesi*'ni 10 bin, 20 bin, 30 bin dağıtarak, komünizmin illegalitesini işlemez duruma getirmek, paramparça etmek - bu da olanaklıdır. Her işçi mahallesinden şu kadar *İşçinin Sesi* çıkarsa, her vardiya çıkışında aradıklarında, her otobüste şu kadar *İşçinin Sesi* çıkarsa hangi hapishanelere sığdıracaklar? Legalitenin sınırlarını böyle genişletmek, proleter yöntem kullanan, demokrasi savaşımını devrime doğrudan bağlayan en devrimci yoldur. Bugün yapmamız gereken budur.

Merkez organımızın merkezi yollardan, örgütler eliyle çoğaltılması, bugünkü olanaklarımız içinde 5000 hedefi için değil ama bu daha yüksek hedefler için yetmez. Her partili her sempatizan *İşçinin Sesi*'ni çoğaltmalı, yaymalıdır.

6.Kongre olağanüstü olarak toplandı

Son olarak yoldaşlar, hepinizin seviniceği bir haber vereceğim: Türkiye Komünist Partisi'nin 6.Kongresi olağanüstü olarak, tek gündem maddesiyle toplandı. Biri memur, öteki gerçek komünist partisindeki gelişmeleri değerlendirdi, program ve tüzükte gerekli değişiklikleri oybirliğiyle yaparak, adının ardındaki *geçici* takıyı kaldırdı.

Yoldaşlar, partimizden haksız yere koparıldığımız ilk günden başlayarak bu oldu-bittiyi reddettik. Marşımızda TKP der, TKP-*İşçinin Sesi* demez. Rozetlerimizde de TKP'dir. Her yerde TKP'dir. Bu oldu-bittiyi reddettik. Bunu boş bir hamaset olarak değil, ideolojik-siyasal, örgütsel ve moral gerekçelere dayanarak söyledik. Ve gün gelecek, adımızı takısız olarak kullanacağız dedik.

Bunu derken, daha ileri yılları, hatta belki devrimi ve sonrasını düşünüyorduk. Ama, resmi oportünizm bu yolu daha önce açtı.

Türkiye böyle bir ülke olmasa, sınıf kavgasının keskin, toprağının bereketli olduğu bir ülke olmasa, örneğin Avustralya'da olduğu gibi "sosyalist parti" derlerdi kendilerine. Ya da Yeni Zelanda'da da yaptıkları gibi "sosyalist birlik partisi" derlerdi. Türkiye öyle bir ülke ki kolay kolay yapamıyorlar ama isterlerdi. Beyinlerinin ardında, komünist adının ürkütücü olduğu var. "Komünist Abdullah gibi kalırız" korkusu var. Ve belki de bilinçsizce doğru birşeyi seziyorlar. Bugün Sovyetler Birliği'ndeki "komünizm" dünya işçisi için ürkütücüdür. Ya da, budanmamış, dolu-dizgin, coşkun bir komünizm bu sefer kendileri için fena halde ürkütücüdür. Ama, adı kolay bırakamıyor, takılar ekliyorlar. Türkiye devrime yakın bir ülke, sınıf kavgasının keskin gittiği bir ülke ve bu resmiler de işçi sınıfını dizginlemek için çalışıyorlar. İşçi sınıfının militan kesimleri üzerinde komünist adının etkisi büyük. Dolayısıyla komünist adını atamıyorlar.

Ne var ki, süreç burada durmayacak. Yıllar önce oportünizmin hamileliğe benzediğini söylemiştik. Üç aylık hamilelikte kimse donup kalmıyor, mutlaka dokuz ay sonra bebek doğuyor. Mutlaka adım adım herşeylerini bırakacaklar.

Bu kürsüden, komünizm ideallerine, Marksizm-Leninizme inançlı, oportünizme düşman tüm komünistlere, TBKP içindeki ve dışındaki tüm komünistlere sesleniyorum. Gelin, elbirliği ile yenilmez bir parti, yenilmez bir silah yaratalım.

Gelenek ve gelecek TKP'dedir.

İngiltere İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun Türkiye sendikal hareketine ilişkin konumu çarpık yansıtılmak isteniyor.

Gazetecilik hatası mı bölücülük çabası mı?

Cumhuriyet *gazetesinde "DİSK'e İngiliz sendikalarından destek mesajı" başlığı altında kısa bir yazı yayınlandı.* Cumhuriyet'*in kendi yazdıkları bile başlığın böyle değil, "İngiliz sendikaları Türk-İş'te birliği destekliyor" gibi birşey olmasını gerektiriyor. Buna rağmen DİSK'li başlık atması, kendi bölücü özlemlerinin bir göstergesidir.*

Mehmet Erenler

Cumhuriyet gazetesinde "DİSK'e İngiliz sendikalarından destek mesajı" başlığı altında kısa bir yazı yayınlandı. *(agy*, 18 Eylül 1987) *Cumhuriyet*'in kendi yazdıkları bile başlığın böyle değil, "İngiliz sendikaları Türk-İş'te birliği destekliyor" gibi birşey olmasını gerektiriyor. Buna rağmen *Cumhuriyet*'in DİSK'li başlık atması, kendi bölücü özlemlerinin bir göstergesidir.

Yazıda İngiltere İşçi Sendikaları Konfederasyonu (TUC) Genel Kurulu'nda Türkiye'deki gelişmeler üzerinde de durulduğu, devlet baskılarında azalmalar görülmekle birlikte sendikal kısıtlamaların devam ettiği vurgulandı, deniyor. Uluslararası Komite Başkanı Ron Todd'un TUC Genel Kurulu'nda yaptığı konuşma aktarılıyor. Ron Todd'un cezaevlerini ziyaret ettiklerini, Abdullah Baştürk'ün konuğu olduklarını, Netaş grevini ziyaret ederek işçilerin kararlılığını gördüklerini anlattığı söyleniyor ve konuşmasının şu bölümü aktarılıyor:

"Daha da önemlisi eski sendikal rekabetin bir yana bırakılarak devlet baskısına karşı ortaklaşa durma arzusunun işaretlerini gördük. Kongremiz Türkiye'de sendikal özgürlükler mücadelesinde gelişen bu birlikteliği selamlıyor. Sendikal özgürlükler için verilen bu mücadeleye elden gelen desteği vereceğiz." *(agy)*

Ron Todd'un TUC Genel Kurul'unda yapmış olduğu açıklama şüpheye yer vermeyecek şekilde açıktır: İşçiler Türk-İş içinde sendikal birliği istiyor, TUC de bunu destekliyor.

Cumhuriyet belirtmiyor ama, TUC Genel Kurul Çalışma Raporu da bu konuya yer vermiştir:

"Bay Willis toplantıda konuşma yapan temsilcilerdendi. (TUC Genel Sekreteri, Türkiye'de yapılan toplantıdan sözediyor -*İ.S.*) Kendisi, DİSK ve İngiltere İşçi Sendikaları Konfederasyonu arasındaki uzun dostluk ilişkisine atıfta bulundu. Türkiye sendikal hareketine destek için uluslararası sendikal çalışmada Genel Konsey'in aktif yer almayı sürdüreceğine söz verdi.

"Daha büyük ulusal merkez olan Türk-İş'in genel başkanı, sendikal özgürlüklerin sağlanması kampanyalarında DİSK liderlerine kamuoyu önünde desteğini gösterdi. Genel Konsey temsilcileri, eskiden DİSK'e bağlı sendikaların üyesi olan çalışanların çoğunluğunun Türk-İş üyesi sendikalara girmiş olduğuna ve Türk-İş'in Avrupa İşçi Sendikaları Konfederasyonu'na (ETUC) üyelik başvurusunda bulunduğuna ilişkin bilgilendirildiler..." (*TUC Genel Kurul Çalışma Raporu*, Türkiye Bölümü, Eylül 1987, s.134)

Raporda özetle şu görüşler öne çıkarılıyor:

1. DİSK'le TUC'nin 1980 öncesi uzun dostça ilişkileri.
2. DİSK'e bağlı sendikaların üyelerinin çoğunluğunun Türk-İş içindeki sendikalara girmiş oldukları.
3. Bu yüzden işçilerin ülke çapında sendikal merkezinin Türk-İş olduğu.
4. Türk-İş'in Avrupa İşçi Sendikaları Konfederasyonu'na üyelik başvurusunda bulunduğu.

TUC Genel Kurulu Çalışma Raporu'nda "kardeşim biz bugün Türk-İş'i destekliyoruz, hayat bunu gösteriyor, bize bunu dayatıyor" deniyor. Bir süredir TUC'un tutumu böyledir. *Cumhuriyet* gerçeklere tam ters bir başlık atıyor.

Cumhuriyet gazetesinin başlığı "DİSK'e İngiliz sendikalarından destek mesajı" diyor. *Cumhuriyet* de çok iyi biliyor ki Baştürk'e gönderilen mesaj baskılara karşı olma düzeyindedir. Her demokrat bu baskılara karşı olmalıdır. DİSK'in üzerindeki yasağın kalkması ve mal varlığının iade edilmesi yönünde savaşım vermelidir. Bunları söylemek hiçbir zaman "DİSK açılsın" anlamına gelmez. Ama *Cumhuriyet* gerçekleri tepetaklak etmek pahasına tam da bu anlamda başlık atmıştır. Bir kez daha bölücülüğünü açığa çıkartmıştır.

"DİSK açılsın" diyenler, Avrupa sendikal hareketinden bu doğrultuda destek almak için uğraşıyorlar. Ancak, bir kez, partimiz ve sempatizanları Türkiye'deki gerçek durumu, birlik isteğini ve ihtiyacını, kanıtlarıyla birlikte doğru olarak Avrupalı sendikacılara anlatıyor. İkincisi, yaşam sürekli doğruyu güçlendiriyor. Sendikacılar Türkiye'ye gidip durumu gözleriyle görüyorlar. Ya da "DİSK açılsın" diyenlerin belli tavırları kendi kendilerini açık düşürüyor. Örneğin, DİSK dergisi çıkarmak için Baştürk'ün Avrupa sendikalarından yardım istemesi böyle sonuç vermiştir. Maddi yardımsız yayın çıkaracak destekleri yoksa, demek ayrı konfederasyon kurulmasını isteyen tabanları da yok dedirtmiştir.

Şu anda Avrupa sendikal hareketinin çok önemli parçaları, "DİSK açılsın" fikrine desteklerini çekmiş bulunmaktadırlar. *Cumhuriyet* ve onun gibi düşünenler bunu açıkça böyle yansıtsalar, "DİSK açılsın" fikri daha da güçten düşecek. Bu nedenle de böyle çarpık başlıklar atılıyor.

Ancak gerçekler direngendir. Biz, bölücüler ne yaparsa yapsın, işçi sınıfının sendikal birlik fırsatını kaçırmayacağına inanıyoruz.

İngiltere İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun (TUC) Genel Kurul'unda Türkiye sendikal hareketiyle dayanışmaya önemli yer ayrıldı.

İşçi sınıfının kararlılığı uluslararası sendikal harek tte yankılanıy r

Bir bütün olarak bakıldığında, TUC Genel Kurulu, Türk-İş'de birlik, sendikal demokrasi ve militan eylem için Türkiye işçi sınıfının gösterdiği kararlılığın İngiltere sendikal hareketi içinde gittikçe genişleyen bir etki yapmakta olduğunu gösteriyor.

İngiltere İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun (TUC) yıllık genel kurulu 7-11 Eylül tarihleri arasında Blackpool'da yapıldı. Genel kurula sunulan Genel Konsey Raporu'nun "Uluslararası Çalışmalar" bölümünde, Türkiye sendikal hareketiyle dayanışmaya önemli bir yer ayrıldı.

DİSK'e uygulanan baskılara ve sendikal özgürlüklerin kısıtlanmasına karşı atılan adımların anlatıldığı bu bölümde, TUC Genel Sekreteri Norman Willis'in ve TUC Uluslararası Komite ve Genel İşler Sendikası Başkanı Ron Todd'un, DİSK'in 20. kuruluş yıldönümü toplantılarına katılmak üzere Türkiye'ye yaptıkları ziyaret de özetleniyor.

TUC delegasyonunun izlenimleri arasında eski DİSK üyelerinin büyük bölümünün Türk-İş'e bağlı sendikalarda örgütlenmiş olduğu ve Türk-İş'in sendikal özgürlükler konusunda aktif çaba gösterdiği de yer alıyor.

10 Eylül günü uluslararası konuların tartışmaya açıldığı oturumun sunuş konuşmasını Ron Todd yaptı. Todd konuşmasında, işçilerin mücadele ve Türk-İş'de sendikal birlik azminin arttığına dikkati çekti ve bu gelişmeyi Genel Kurul'un selamlaması gerektiğini belirtti. TUC'un bu konuda atılacak adımları var gücüyle destekleyeceğini vurguladı.

Aynı akşam Londra İşçi Birliği'nin düzenlediği davete TUC Genel Sekreteri Norman Willis de katıldı. Açılış konuşmasında Londra İşçi Birliği Başkanı, genel kurula davetli olan Türk-İş delegasyonunun, referandum kampanyası nedeniyle genel kurula katılamamasından duyulan üzüntüyü dile getirdi. Türkiye'de gelişen Türk-İş'de sendikal birlik, sendika içi demokrasi ve militan eylem fikrinin önemini vurguladı.

LİB başkanı, TUC'a hem Türkiye sendikal hareketini bölme girişimlerine destek vermediği, hem de DİSK'e yapılan haksızlıklara karşı durduğu için teşekkür etti. NETAŞ ve Deri-İş grevlerine İngiltere'den gönderilen yardımın 10 bin sterlini aştığını belirten LİB başkanı, bu dayanışma çalışmalarına katılanlara da teşekkür etti. Daha sonra Petrol-İş grevleri ile ilgili açıklamalı bir video gösterisi yapıldı.

TUC genel kurulu uluslararası bölüm tartışmalarına 11 Eylül günü devam etti. Türkiye üzerine sunulmuş bir karar tasarısı olmadığı için delegeler raporu tamamlayıcı yönde konuştular.

Genel kurula katılan tüm delegelere Türkiye'de sendikal hakların durumu ve devrimci tutukluların sürdürdüğü açlık grevleri ile ilgili birer dosya dağıtıldı.

Bir bütün olarak bakıldığında, TUC Genel Kurulu, Türk-İş'de birlik, sendikal demokrasi ve militan eylem için Türkiye işçi sınıfının gösterdiği kararlılığın İngiltere sendikal hareketi içinde gittikçe genişleyen bir etki yapmakta olduğunu gösteriyor.

B.O., Londra

Konak eylemini parti örgütümüz örgütledi

Bir yl min öğrettikl ri

Parti örgütümüz ilk kez bu kadar yığınsal bir eyleme önderlik etti ve bu kadar çok demokratik kitle örgütünün geniş desteğini aldı. Bu, çok daha büyük eylemlerin küçük bir provasıydı. Bize çok şey öğretti.

Sevgili yoldaşlar,
Sizlere İzmir'de parti örgütümüzün örgütleyip, yönlendirdiği bir eylemden söz edeceğim ve bunun partimiz açısından getirip götürdükleri konusunu işleyeceğim.

Son dönemde basında ve kamuoyunda tartışılan iki ana konu vardı. Bunlardan biri referandum ve buna ilişkin kampanyalar, ötekisi ise Türkiye cezaevlerinde "koşulların düzeltilmesi için" başlatılan açlık grevleri, direnişler ve dışarıda, mahkum ailelerinin yaptığı oturma eylemleri, açlık grevleri, direnişlerdi. Son bir ayın en çok tartışılan konularının başında cezaevleri geldi.

Sekreter yoldaşımızın bu konuda bir parti eylemi yapılması önerisi tüm yoldaşlar tarafından sevinçle kabul edildi. Hemen bir geçici parti yürütme komitesi kuruldu. İki günlük bir çalışma yapıldı. Eylem, Konak'ta, İlk Kurşun Anıtı'nın önünde, 14 kişinin içinde bulunduğu bir toplulukla, geniş kapsamlı basın toplantısıyla başlatıldı.

Bu eylem konusunda partimiz saflarına yeni katılan bir yoldaşımızın eleştirisini dinleyelim: "Günümüzün ana belgisi, partimizi işçi sınıfının partisi yapacağız belgisidir. O halde bu tür eylemler partiyi merkez koymaya, gereksiz alanlarda güç harcamaya götürebilir." İyi niyet ve samimiyet dolu bu eleştiriyi çok sevdiğimiz bir genç yoldaştan aldık. İlk bakışta çok çarpıcı ve doğru gibi gelen bu eleştiri, iyice incelendiğinde görülüyor ki, dar ve kısa vadeli bir bakışı içermektedir. Bakın Lenin ne diyor:

"Eğer işçiler, hangi sınıfları etkiliyor olursa olsun, zorbalık, baskı, zor ve suistimalin her türlüsüne karşı tepki göstermede eğitilmemişlerse ve işçiler bunlara karşı, başka herhangi bir açıdan değil de, sosyal-demokrat (komünist-*İ.S.*) açıdan tepki göstermede eğitilmemişlerse, işçi sınıfı bilinci gerçek bir siyasal bilinç olmaz. Eğer işçiler, öteki toplumsal sınıfların herbirini entellektüel, manevi ve siyasal yaşamlarının bütün belirtilerinde gizleyebilmek için somut ve herşeyden önce güncel siyasal olgular ve olaylardan yararlanmasını öğrenmezlerse, eğer materyalist tahlil ve ölçüleri nüfusun bütün sınıflarının, tabakalarının ve guruplarının yaşam ve eylemlerinin bütün yönlerine pratik olarak uygulamayı öğrenemezlerse, çalışan yığınların bilinci gerçek bir sınıf bilinci olmaz." (Lenin, *Ne Yapmalı*, s.89)

İşçi sınıfını bu doğrultuda eğitecek olan komünist partisidir. Komünist partisi sınıfın örgütçüsü, yönlendiricisi ve eğitimcisidir. Bu süreçte, tek başına sınıfa ait sorunlara sahip çıkmak doğrudur ama yetersizdir. Lenin öyle diyor. Ülke nüfusunun diğer kesimlerinin de uğradığı haksızlıkları, suistimalleri teşhir etmede, yine komünist partisi öncülük ve sınıf eğitmenliği yapmalıdır. Eylem bu yüzden gerekli ve doğruydu.

Her gerekli eylem her an yapılabilir mi? Buna cevabımız hayır olacaktır. Bazen ülkenin siyasal koşulları bir eylemi gerektirir. Parti bunu görür ancak o andaki gücü buna elvermediği için, o eylemi gerçekleştiremez. Mahkum aileleri eylemi İzmir için gerekli ve zorunlu bir eylemdi. Fabrikalarda, işçi semtlerinde, hatta yığınların en geri kesimlerinde, — sonradan duyuyoruz — demokratik kitle örgütleri içinde bu konuda beklenti vardı. Partimizin bu eylemi yapmaya gücü de vardı ve yaptı.

Eylemi parti örgütümüzün bir alanı üstlendi. Ancak örgütün diğer alanlarında çalışan yoldaşlardan da geçici yardımlar aldı. İki günlük, olağanın üstünde denebilecek enerjik bir çalışmayla eyleme katılacak aileler örgütlendi. İnsan Hakları Derneği'nin aktif desteğinde oturma eylemi başlatıldı. İzmir Barosu'ndan Türk-İş'den ve ona bağlı birçok sendikadan destek alındı. Oturma eylemi başlarken SHP bile milletvekili yolladı. Birçok öğrenci derneğinin ve odaların desteği alındı. Parti örgütümüz ilk defa bu kadar yığınsal bir eyleme önderlik etti ve demokratik kitle örgütlenmelerinin bu kadar geniş desteğini aldı. Bu çok daha büyük eylemlerin küçük bir provasıydı.

Eylem bize ne kazandırdı?

Birincisi ve bence en önemlisi, ülkede gelişen siyasal duruma partimizin mühürünü basmaya başladık. Ankara ve İstanbul'daki benzer eylemleri Dev-Sol'un yaptığı söyleniyor. İzmir'dekini de biz yaptık. Polis saldırdı ve yedi tane mahkum ailesi tutuklandı.

İkincisi, eylem içinde örgütü genişlettik. Bu genişlemenin tüm meyvelerini toplamak bir yönüyle bizim bundan sonraki çalışmalarımıza da bağlı. Ancak bu eylemle partiye şimdiden yoldaş kazandığımızı müjdeleyebilirim.

Üçüncüsü, sesimizi duyurdu, yığın ilişkilerimizi geliştirdi. İşçi semtlerinden, fabrikalardan aldığımız haberler birçok sıradan ilişkinin canlandığı yolunda. Salt bu eylemle birçok yeni dostluklar kurduk.

Dördüncüsü, örgütte arınmayı gerçekleştirecek. Uzun süredir örgüt olarak sancılarımız vardı. Siyasal yaşamın hızla kızışmasına ayak uyduramayanlar vardı. Bu eylemle bazı yoldaşların elekten döküleceğini sanıyorum. Genç ve enerjik yoldaşları yukarıya doğru emeceğiz.

Beşincisi bu eylem kafalarda gerekli bir zorlamayı getirdi. 12 Eylül dönemini yaşamış kadroların bazılarında belli bir donukluk başgöstermişti. Bu tür eylemlerle bu yoldaşların gelişmesi zorlanıyor.

Şimdi yapacağımız hızla toparlanmak, yara aldığımız yerleri doldurmak (ki bir haftada o iş de tamamlandı) ve iyi bir ajitasyon propaganda ile yeni yeni örgütler kurmak, güç kazanmak.

Eylemden sonra olay tırmandırılabilirdi. Genel eğilimimiz budur. Ancak örgüt olarak siyasal polisle burun buruna geldik ve güç kaybına uğradık. Akıllı bir kurmaylık savaşta her türlü tırmandırmayı gücüne göre yapar. Gücümüzü harcayamadığımız için bu kadar yeter dedik. İyi bir manevra ile işçi semtlerine ve fabrikalara dönüyoruz.

Eylem bize genel olarak çok, çok şey öğretti. Üç-dört günlük bir dinlenmeden sonra bugün düşündüğümüzde Türkiye burjuvazisinin TKP'den çekeceği var diyoruz.

Zafer komünistlerindir!

Seyit Baran, İzmir

Burjuvazi, en basitinden insanca yaşam istenmesine bile tahammül edemiyor

Halk Konak eylemine içten destek verdi

Cezaevlerinde oğullarının, kızlarının daha iyi şartlarda yaşamasını baskının, zulmün sona ermesini, insanlıktan, doğrudan, güzelden yana bir yaşam isteyen sıradan halktan insanlar tutuklanıyor. Burjuvazi en basitinden insanca bir yaşam istemeye dahi tahammül edemiyor. Bu kokuşmuş düzeni artık başınıza yıkacağız. Bugün komünistler, devrimciler, demokratlar için yaptığınız zindanlara sizi tıkacağız. Yalnız sizlerin yanında hiç kimse olmayacak. Haykırışlarınızla boğulacaksınız.

Zaten pek insani olmayan cezaevleri, 12 Eylül faşist darbesiyle birlikte insanlık dışı uygulamaların, çeşitli işkencelerin, her türlü fiziksel, psikolojik baskının en ağır biçimde sürdürüldüğü toplama kampları durumuna getirildi.

Yıllardır süren bu insanlık dışı uygulamaların amacı devrimcileri sindirmekti. Burjuvazi şunu gördü ki uyguladığı sindirme politikasında tam anlamıyla amacına ulaşamadı. Direnen, onursuz yaşamaktansa ölmeyi yeğleyen devrimci sayısı çoğunluktaydı. Öte yandan son yıllarda ülkede değişen ortam kaba işkence biçimlerinin eskisi gibi "rahatça" uygulanabilmesine elvermiyordu. Bu nedenle taktik değiştirdi, işkenceyi değişik biçimlerde sürdürüyor. Direnen insanların yiyeceğini keserek ya da onlara besin değeri çok düşük yiyecekler vererek, havalandırma, su, ziyaret, haberleşme gibi zorunlu ihtiyaçların giderilmesini engelleyerek devrimcileri "eceliyle" öldürmek ya da sağ çıkanların mutlaka bir hastalık kapmış olarak çıkmasını sağlamak için çabalıyor. Ancak görüldüğü gibi bu da tutmuyor.

Bugün cezaevlerinde açlık grevleri alabildiğine sürmektedir. Her türlü insanlık dışı uygulamaya karşı sesler yükseltilmektedir. Haklar alınmakta ama alınan hakların bazıları bir süre sonra gasp edilmektedir. Böylece mücadele sürüp gitmektedir.

Yıllardan beri derin acı çeken tutuklu ve hükümlü aileleri, çocuklarını bir an olsun yalnız bırakmadılar. Hep yanlarında yer aldılar. Son olarak da "çocuklarımızı öldürtmeyeceğiz" sloganı altındaki eylem dizisi başladı.

İstanbul'da oturma eylemi yapıldı. Ardından açlık grevleri geldi. Sonra Ankara'da tutuklu yakınlarının oturma eylemi oldu. Hem çocuklarını yalnız bırakmamak, hem de İstanbul'daki eylemlere destek vermek amacıyla aileler, üç gün oturma eylemi yaptılar. Bunlara ek bir eylemin de İzmir Konak Meydanı'nda yapılmasına karar verildi.

İzmir'deki eyleme çok sayıda kişi ve kuruluş destek verdi. Bir gün önceden sendikalar, demokratik örgütler gezildi. 1,5 yaşındaki çocuğuyla genç bir anne, 53 yaşında yaşlı Kürt bir teyze ve onun on yaşındaki torunu vb. bu çalışmaya katılanlar arasındaydı.

Beş kişilik bir gurup sabahtan akşama kadar İzmir kazan onlar kepçe dolaştılar. İnsanları bilgilendirdiler. Gittikleri tüm kuruluşlar eyleme yoğun destek verdiler. Her türlü yardımı yapacak, yiyecek, içecek ve yatacak yer sorununu çözecek olan örgütler çoğunluktaydı. Bu ekip gittikleri her yerde gülerek neşe ile karşılandı. Onlar da yapılan eylemin mutluluğu ve verilen desteğin sevinci ile o binadan bu binaya dolaşıp durdular.

Cumartesi günü, eyleme katılmaya karar veren tutuklu ve hükümlü aileleri, analar, kardeşler ve eşler, çocuklar Konak Alanı'nı doldurdu. Destek veren kuruluşlar, demokratik örgütler, gazeteciler etrafımızı sarmışlardı. Alan demet demet çiçeklerle gelenler, sigara getirenler, su ve yiyecek taşıyan insanlarla dolup taşıyordu.

Önce bir bayan arkadaş basın açıklaması adı altında cezaevlerindeki baskıların kaldırılması için gerekli istemleri konu alan bir bildiri okudu. Daha sonra Adalet Bakanlığı'na gönderilmek üzere hazırlanmış imza kampanyası başlatıldı. İmza atan insanlar çoğunluktaydı. Biri bırakıp, diğeri alıyor, ardı arkası kesilmiyordu. Ayrıca bu eylemlerle ilgili görüşlerini, düşüncelerini dile getirmek isteyen insanların bunları yazacakları bir defter bulunmaktaydı.

İşçiler, öğrenciler, yaşlı genç her yaşta insan alanı doldurmuştu. Bağışta bulunanlar oldu. Ayrıca öğrenci ve işçilerden de oturmaya katılanlar oldu. Çocukları cezaevlerinde olan anne ve babalardan konuşma yapanlar oldu. Bir ara polis gelip, bu eylemin yasal olmadığını, dağılmamız gerektiğini söyledi.

Uyarı etkili olmadı, programa devam edildi. Saat 2'ye doğru öğle yemeği yemek için oturduğumuzda polisler yeniden gelip, dağılmamız gerektiğini yoksa götüreceklerini söylediler. Biz yine dinlemeyip oturmaya devam ettik. Burjuvazi telaşlanmıştı, bu kadar çok sayıda katılım ve coşkuyu sindiremedi. Katılım giderek çoğalıyor ve yoğun desteğin ardı arkası kesilmiyordu. Uyarılara, gözdağına rağmen alanı terkeden olmadı. Bunun üzerine çevik kuvvetler insanları sürükleyerek emniyete getirdiler.

Gözaltına alınanlar arasında seyirci durumundaki halktan insanlar da vardı. Halk uzun süre uyarıları dinlemeyip dağılmadı, bizleri yalnız bırakmadı. 15 kişi 1. Şube'ye götürüldü. Burada anaların babaların tavırları çok iyiydi. Haklı olduklarını, çocuklarının yanında durduklarını, insanlık dışı uygulamaların kaldırılmasının gerektiğini, çıktıklarında yeniden oturacaklarını söylediler. Üç gün şubede kaldıktan sonra Devlet Güvenlik Mahkemesi'nde yargılandılar.

Cezaevlerinde oğullarının, kızlarının daha iyi şartlarda yaşamasını baskının, zulmün sona ermesini, insanlıktan, doğrudan, güzelden yana bir yaşam isteyen sıradan halktan insanlar tutuklanıyor. Burjuvazi en basitinden insanca bir yaşam istemeye dahi tahammül edemiyor.

Bu kokuşmuş düzeni artık başınıza yıkacağız. Bugün komünistler, devrimciler, demokratlar için yaptığınız zindanlara sizi tıkacağız. Yalnız sizlerin yanında hiç kimse olmayacak. Haykırışlarınızla boğulacaksınız.

Naciye Sarp, Ege

Didar Şensoy'un cenazesine kavgaya kararlı, militan bir yığın katıldı ama militanlığı durdurmada

Pasifistl r varken polis g rek kalmıyor

Metris askeri ceza ve tutukevinde bulunan ve MLSPB davasının 1 no'lu sanığı olan Hasan Şensoy'un ablası Didar Şensoy'un cenazesi yığınsal bir törenle kaldırıldı. Tutuklu yakınlarınca "Didar Abla" olarak bilinen Şensoy'un bu uğurda can veren ilk tutuklu yakını olmadığı biliniyor. Faşizm yıllarında pek çok ana-baba cezaevlerinin kapılarında yığılıp kalmıştı. Yaşlı yürekleri bunca evlat acısına, tutsaklığın getirdiği ağır baskı koşullarına dayanamıştı.

Didar Abla'nın cenazesinde, Feriköy mezarlığı çıkışında konuştuğumuz "beyaz eşarplı" bir tutuklu anası şöyle diyordu:

"Cezaevleri önlerinde, cezaevi yollarında, uzun otobüs yolculuklarında ölen ana-babaların sayıları akılda mı tutulur? Evlerine başsağlığına bile gidemedik. Bütün amacımız, dışarıda birkaç insanımız olsun kalsın, seslerimizi duyursundu. Bu günlere böyle geldik. Rahmetli Didar'cığım ölümü ile bile, çok şeyler anlattı. Üç-beş kişi biraraya gelemiyorduk, üçbinler, beşbinler olduk."

Sloganlar Feriköy mezarlığından tüm ülkeyi çınlatırken, birileri çıktı, kalabalığın önüne geçip haykırmaya başladı: "Arkadaşlar duruuuuun! Slogan atılmayacak!" "Peki niye atılmayacak?" "Çünkü polis istemiyor. Provokasyona gelmeyelim!" Kimler olduğunu tahmin ettiniz tabii...

Yüreğine oturan acı konuştuğumuz ananın yüzüne vuruyor. Gülerken bile "acı gülüyor". Ama bir damla bezginlik, yılgınlık yok. Bütün yorgunluğuna karşın, Şensoy'ların Bakırköy'deki evlerine başsağlığı dilemeden Kartal'a kendi evine dönmeyi kabul etmiyor. Sağlığı ile ilgili uyarılara kulak asmıyor. "Ben böyle didinirsem daha çok yaşayacağıma inanıyorum" diyor.

Yukarıdaki gibi yüzlerce "beyaz eşarplı" ana, eş, kardeş, 5 Eylül günü Şişli camisini doldurmuşlardı.

İşçiler, öğrenciler, sendikacılar, sanatçılar, Didar Abla'yı uğurlamaya gelmişlerdi.

Cenazeye polisler de "yığınsal" katılmışlardı. Bütün büyük polis şefleri Şişli'deydi. Bunu caminin önündeki, son model lüks (içi telsiz vb. aygıtlarla donatılmış) "özel" otomobillerden de anlıyorsunuz.

"Didar Abla"nın tabutu beyaz örtüyle örtülmüş, üzeri kırmızı karanfillerle bezenmişti. Camiden çıkılana kadar başında nöbet tutuldu. Saat 13.40 civarı yürüyüşe geçildi. Polis 200 metre ileride kortejin önünü kesti. Kalabalık yürüme kararında direnince yolun kenarından olmak koşuluyla "izin" verildi. Yaklaşık 5000'i aşkın insan iki saat boyunca Şişli'den Feriköy'e dek toplu halde yürüdü. Kortejin boyu iki kilometreyi aşıyordu.

Feriköy mezarlığı, ağaçsız bir yamaç. Didar Abla'yı mezarlığın öte ucunda, yamacın dibindeki geniş düzlüğe indirdik.

O ana kadar sessiz duran yığından birbiri ardına sloganlar patladı. "İnsanlık onuru işkenceyi yenecek", "zindanlar boşalsın", "kahrolsun faşizm" defalarca atıldı. Sloganların doğruluğu, yanlışlığı bir yana, sıkılı yumruklar göğe doğru kaldırılırken, nice acılar çekmiş, sakat kalmış, öldürülmüş insanların boşuna yitmedikleri ortaya çıkıyordu. En zalim diktatörlükler bile devrimci mücadelenin kökünü "kazıyamıyordu". Çünkü o kök artık işçi sınıfının içinde dallanıp filizlenmeye başlamıştı.

Sloganlar Feriköy mezarlığından tüm ülkeyi çınlatırken, birileri çıktı, kalabalığın önüne geçip haykırmaya başladı:

"Arkadaşlar duruuuuun! Slogan atılmayacak!"

"Peki niye atılmayacak?"

"Çünkü polis istemiyor. Provokasyona gelmeyelim!"

Kimler olduğunu tahmin ettiniz tabii... Bize en yakın ve en çok bağıranın TİP'li olduğunu biz gördük. Diğerleri de onlar gibi olanlardı herhalde.

Polis bir insanımızı öldürmüş. Burada da küçücük bir tepki gösterilmesi engellenirse, bu yığınları devrim savaşına nasıl sürersin? Üstelik oraya gelenlerin kararlılığı polisi de geriletmiş. Çevik kuvvet yukarıda bekliyor. Mezarın başına inmedi. Ama böyle işgüzarlar yüzünden ikircim çıkınca, onlar da aşağıya gelmekte bir "sakınca" görmediler.

Böyle gösterilerin örgütlenme sorumluluğunu bu siyasetlere vereceksin (TİP+Resmiler). Polise askere hiç gerek yok! Onlar bu işi daha "cansiperane" yapıyorlar.

Bu pasifist tavır yığının kızgınlıkla daha canlı slogan atmasına neden oldu. Daha sonra marş-türkü söylendi. Tekrar saygı duruşunda bulunuldu. Ve ağır ağır mezarlıktan çıkıldı.

Mekin Barutçu, İstanbul

Didar Abla birşey daha öğretiyor

Legalist, kuyrukçu anlayışları ezmek gerek

Bugün eylemlerin daha militan olmasını engelleyen ne polis, ne askerdir. Asıl engel sol içindeki legalist ve SHP kuyrukçusu anlayışlardır.

Didar Şensoy'un cenazesi bir sorunu açıkça gündeme getirip, net olarak çözüme bağlamayı gerektiriyor. Böylece Didar Abla birşey daha öğretmiş olacak...

Bugün Türkiye'de işçi sınıfımız, geniş halk yığınları kararlı militan eylemden yanadır. Bu ruh köklü ve yaygındır. Askerden, polisten korkunun zerresi bile yoktur. Zorba baskı ve tehditler çoktandır korku değil öfke yaratıyor, mücadele azmini daha da artırıyor.

Bunlar böyleyken, öte yanda yapılan eylemlerde bu militanlığın yeterince yansımadığı görülüyor. Bu militanlık eylemlere yansıtılsa asker ve polis onu tam engelleyebilecek durumda değildir. Nitekim bugün de militanlığın eylemlere yansıtılmasını engelleyen onlar değildir. Engelleyen, solun kendi içindeki yanlış, kuyrukçu, legalist anlayışlardır.

Bu anlayışlar, legal olanaklardan yararlanmayı, legal sınırlara hapsolmakla karıştırıyorlar. "Provokasyon olur" teranesi ortalıkta yine dolaşmaya başladı. Asıl provokasyon budur. Öte yandan, sözde SHP şemsiyesinden yararlanma adı altında, eylemleri SHP'nin uyuz kabul sınırları içinde tutma hastalığı da ortalığı sardı.

Böylece sol legal olanaklardan değil, burjuva legalitesinin, hem de en abes çeşidi, sonu gelen ömrünü uzatmak için solun gücünden yararlanmış oluyor. Sol SHP'nin şemsiyesinden değil, SHP solun güçlü şemsiyesinden yararlanıyor. Yani sol kendi gücünü boşa heba ediyor.

Buna bir son vermek gerek.

Legal çerçeveyi taktik nedenlerle dikkate almak, güçsüzken, düşmanın istediği koşullarda mücadeleye çekilmemeye çalışmak vb. kaygılar haklı ve doğrudur. Ama bunun ötesine ancak legalizm ya da kuyrukçuluk adı verilir. Ve bu, bırakalım solculuğu, demokratlıkla bile çelişmektedir.

Bugün halkın çoğunluğu legal uygulamalara karşıdır, onlardan yaka silkmektedir. Demokratlık çoğunluğun iradesine saygıyı içermiyor mu? Öyleyse, demokrat olanların asıl olarak halkın, ezici çoğunluğun istek ve iradesini gözetmeleri gerekir.

Oysa SHP, burjuva legalitesini gözetmek, onu sarsmadan, adım adım ve gıdım gıdım değiştirerek halkın isyanını avutmak için bu koca iradeyi ayaklar altına alıyor. SHP demokrat değildir. Bunda şaşılacak birşey yok. Ama solun SHP kuyrukçuluğu, bu yoldan solun kendi demokratlığına da gölge düşürüyor.

Bu durum değişecektir. Öyle görünüyor ki bu değişikliğin başını çekebilecek, solu gölgeden çekip çıkarabilecek tek güç komünistlerdir. Haydi yoldaşlar, işçinin emekçinin kavga gücünü, onların hakettiği başarılara, zaferlere akıtalım. Solun bayrağını yükseklerde dalgalandıralım. Düşmanları iyice korkutalım.

Didar Şensoy'un cenazesinde bir kez daha görüldü ki:

Kurt SHP kuzu gibi sunuluyor

Didar Şensoy SHP üyesiydi. Buna rağmen SHP cenazeye aktif ve topluca katılmadı, yalnızca çelenklerle vb. jest yaptı. Hem böyle yapıyor, hem de eylemleri kendi geri düzeyine sınırlıyor. Bunun nedeni aklınca SHP'yi kullandığını sanan bazı sol hareketlerin gerçekte SHP tarafından kullanılıyor olmalarıdır.

Bilindiği gibi, 5 Eylül 1987 Cumartesi günü Didar Şensoy'un cenazesi Şişli camisinden kaldırıldı.

Öğle namazı öncesi caminin avlusunu dolduran kalabalık, yürüyüşe geçilince katılanlarla birlikte 4-5 bin civarına yükseldi. Cenazeye gönderilen çelenklerden başlıcaları şunlardı:

TMMOB-İstanbul ve Ankara şubeleri, Dostları, Toplumsal Kurtuluş Dergisi, Yeni Çözüm Dergisi, Laspetkim-İş Sendikası, SHP'nin Sarıyer ve bir iki tane daha ilçesi, İnsan Hakları Derneği, TAYAD ve dikkati çeken bir çelenk: "İbrahim Seven". Bunun dışında legal dergilerin isimlerinden oluşan bir pano. Ayrıca birleşik sosyalist parti girişim komitesi çelengi.

Yürüyüş öncesi İnsan Hakları Derneği'ni temsilen katılan (Sanıyorum ki yürüyüşün yasal sorumluluğunu da İnsan Hakları Derneği almıştı) Emin Galip Sandalcı ile bazı gençler arasında yürüyüş güzergahı konusunda uzun süren tartışmalar oldu. Sonunda polisten alınan izin doğrultusunda davranıldı. Şişli camisinden çıkışta ana yoldan 300 metre yüründükten sonra Feriköy'e dönen ara yoldan Feriköy mezarlığına kadar süren yürüyüş güzergahına uyuldu.

Yürüyüş kolu camiden çıktıktan bir süre sonra polis tarafından kaldırıma ve bir şerit yola sıkıştırıldı. Polisle yürüyüşçüler arasında herhangi bir tartışma olmadı. Polisin tutumu son derece "yumuşak ve müsamahakar"dı. Şişli'den mezarlığa kadar yürüyüş esnasında herhangi bir slogan atılmadı. Slogan atmaya teşebbüs eden de olmadı. Mezarlıkta, "Halkım unutma beni" sözlerini taşıyan marş sözsüz olarak söylendi. Ardından, şu sloganlar atıldı: "Kahrolsun faşizm", "Didarlar ölmez", "Didar Şensoy'un hesabını soracağız", "faşist diktatörlük yıkılacak", "insanlık onuru faşizmi yıkacak", "zindanlar boşaltılsın", "kahrolsun faşist diktatörlük"

Başta yoğun biçimde mezarlığa girmeyen polis slogan atılması üzerine topluca mezarlığa girerek cenazeye yaklaştı. Bunun üzerine slogan atılmaktan vazgeçildi ve yürüyüş konuşmayla sona erdi.

Yürüyüşe katılanlar arasında, Yaşar Kemal, Murat Belge, Latife Tekin, Doğu Perinçek, Zülfü Livaneli de bulunuyordu.

Ayrıca hemen bütün siyasal grupların yürüyüşte yer aldığı hissediliyordu.

Bu arada resmilerin de yürüyüşte yer aldıklarını belirtelim.

Yürüyüşü örgütleyenin Dev-Sol olabileceği izlenimi vardı. Türk-İş, ya da bağlı sendikaların hiçbirinden çelenk olmaması dikkat çekiyordu. Katılanların bir bölümü mahkum aileleri ve yakınları, diğer bir bölümü ise devrimci işçilerdi.

Didar Şensoy SHP üyesiydi. Buna rağmen SHP cenazeye aktif ve topluca katılmadı, yalnızca çelenklerle vb. jest yaptı. Hem böyle yapıyor, hem de eylemleri kendi geri düzeyine sınırlıyor. Bunun nedeni aklınca SHP'yi kullandığını sanan bazı sol hareketlerin gerçekte SHP kuyruğuna takılmış, SHP tarafından kullanılıyor olmalarıdır.

D.Ateş, İstanbul

Sovyetler'de Yeşilbarış (Greenpeace) örgütü kuruldu

Sovyet Yeşilbarış örgütü neyi yeşertecek?

Çevre sorunları Gorbaçof yönetimince sınıflar-üstü olarak niteleniyor. Yeşilbarış örgütü, bu temelde dünya burjuvazisiyle işbirliği arayışı içinde kuruluyor. Böyle giderse, bu örgütün neyi yeşerteceği bellidir. Yeşilbarış örgütü, ancak sosyalizmin aktif yığın demokrasisi temelinde, hem Sovyetler'de, hem dünyada sosyalizme yaraşır bir işlev görebilir.

Sovyetler Birliği kendi *Greenpeace* (Yeşilbarış) komitesini, *Zeleny Mir*'i kurdu. *Zeleny Mir*, Sovyet Barış Komitesi'nin bir uzantısı olarak çalışacak. Ancak *Uluslararası Greenpeace* hareketi, *Zeleny Mir*'in hükümet denetiminde olduğunu ileri sürerek bu gurubu tanımayacağını açıkladı. *Zeleny Mir*'in kurulma amacı, Sovyetler Birliği'ndeki çevre sorunlarını savunmaktan çok SBKP'nin *global sorunlarını* öne çıkarma ve göstermelik demokratik adımlar atma çabasıdır.

Bu komitenin *Zeleny Mir*, yani Greenpeace ismini kullanabilmesi için merkezi Hollanda'da olan *Uluslararası Greenpeace* konseyinden izin alması gerekiyor. Konsey komitelerin çalışmalarını görmeden üyelik başvurusunu görüşmüyor. Hatta bazılarını reddediyor. Örneğin, Venezuela'dan başvuran bir gurubun üyeliğini kabul etmedi.

Sovyetler Birliği ile *Uluslararası Greenpeace*'in ilişkileri zaten pek iyi değil. 1982 yılında Sovyetler Birliği, Leningrad yakınlarındaki Sovyet karasularında, çevre kirliliğini ve nükleer denemeleri protesto eden *Greenpeace* gemisini kovaladı.

1985 yılında, *Greenpeace*'in *Gökkuşağı Savaşçısı* adlı gemisinin Fransız gizli servisi tarafından batırılması üzerine Sovyetler Birliği, *Greenpeace*'in dostluğunu kazanmak için Fransa'yı kınadı. Ancak, yine de *Greenpeace* Sovyetler'e sıcak bakmıyor.

Sovyetler Birliği'nde çevre sorunları

Sovyetler Birliği'nde çevre kirliliği, doğal güzellikleri bozma, nükleer artıkların saklanmaması, nükleer enerjinin dikkatsiz kullanımı oldukça yaygındır. Doğayı koruma ihmal edilmiş, nehir, göl kenarlarında, yeşil bölgelerdeki fabrikaların, termik santrallerin artıkları gölleri, nehirleri kirletmiştir. Buralarda doğa öldürülmüştür. Özellikle 1960-1970 yılları arasında çok büyük günahlar işlenmiştir.

Örneklerden biri de Balkaş gölüdür. Balkaş gölünün, özellikle batı tarafının suyu içilecek kadar saftı. Etrafındaki yeşil bölge çok güzeldi. Gölde sazan balığı gibi birçok tatlı su balığı yaşıyordu. Gölde balıkçılık yapılıyordu. Fakat, gölün kenarına bakır arıtma tesisleri kuruldu. Bütün fabrikaların artıkları göle ve göl çevresine akıtıldı ya da atıldı. Balkaş gölü kirlendi, eski güzelliğini yitirdi. Balıkçılık öldü.

Dünyanın en derin gölü olan Baykal'ın da durumu aynıdır. Kenarında kurulan madencilik, mermer, çimento, gemi, kerestecilik gibi endüstrilerin artıkları göle çok büyük zarar verdi. Sovyet hükümeti epey geç kaldıktan sonra 1971'de çıkardığı yasa ile Baykal gölünün fabrika artıkları ile kirletilmesini yasakladı.

Sovyetler Birliği'nde uzun dönemli sonuçları düşünülmeden barajlar da yapıldı. Volga, Dinyeper, Don nehri ve Sibirya, Orta Asya nehirleri üzerinde kurulan hidroelektrik santralleri gölleri, verimli toprakları ve ormanları su altında bıraktı. Bazı göllerin su seviyesi düştü, bazı büyük nehirler kurudu.

1986 yılında meydana gelen Çernobil radyoaktif patlaması milyonlarca insanın sağlığını tehlikeye attı. Buna rağmen Sovyetler Birliği kazayı üç gün dünya kamuoyundan sakladı. Sovyetler Birliği global *sorunlarda kötü bir sınav verdi.*

Günümüzde Sovyetler Birliği'nde öne çıkmış çevre kirliliği tartışmalarına şu örnekleri de verebiliriz: Ermenistan'da Gökçe gölü, Özbekistan'da Aral gölü, Tacikistan'da Vahşi vadisindeki hidroelektrik projeleri, Ukrayna'da Tuna-Dinyeper kanalı, Türkmenistan'da Kara Boğaz gölü barajı, Letonya'da ve Beyaz Rusya'da kurulacak Daugavpils barajının sonuçları, Ukrayna'daki Çernobil nükleer patlaması, Litvanya'da İngnalina nükleer santralı ve Estonya'da nükleer depo tartışmaları vb.

Nükleer kazalar

Sovyetler Birliği'nin nükleer enerji kullanımı da kötüdür. Birçok nükleer santral şehirlere yakın kurulmuştur. Nükleer artıkların saklanmasında ciddi sorunlar vardır.

1976'da, Çelyabinsk yakınlarında Kiştim'de nükleer artık deposu kuruldu. Burada dikkatsizce yapılan depolama sonucunda radyoaktif patlama oldu. Kiştim etrafında zarar gören otuz civarındaki küçük kasaba ve köy başka yere taşındı. Civardaki nehir sularının radyoaktif alana girmemesi için yatakları değiştirilmek zorunda kalındı.

1986 yılında meydana gelen Çernobil radyoaktif patlamasında da Sovyetler Birliği kötü bir sınav verdi. Birincisi, reaktörde kullanılan makina ve techizatın eskidiği patlamadan bir ay önce *Literaturnaya Ukraina*'da yazıldı. Buna rağmen hiçbir tedbir alınmadı.

İkincisi radyoaktif patlamanın olduğu, üç güne yakın bir süre dünya kamuoyundan saklandı. Ta ki radyasyon İsveç'e varana, İsveç hükümeti bilgi isteyene kadar. İlk verilen bilgiler de tam değildi.

Üçüncüsü Çernobil ve civarındaki şehir ve kasabalarda oturanların boşaltılması geç başlatıldı ve yavaş yapıldı. Nedeni de panik yaratmamak diye gösterildi(!)

Dördüncüsü, Sovyetler Birliği Çernobil'deki patlamayı insan hatasına bağladı. Temmuz ayı içinde de santralın altı yöneticisinin yargılanmasına başlandı. Ne var ki, eskimiş makina ve donatım ve nükleer santralın işleyişindeki bozukluklar dava dışında tutulmuştur.

Beşincisi ve en önemlisi Sovyetler Birliği nükleer programını hiçbir şey olmamış gibi uygulamayı ve aynı sistemi kullanmayı sürdürmektedir.

Daha da sayılabilir. Sovyetler Birliği'nin çevre sorunlarına yaklaşımş böyle iken *Zeleny Mir*niye kuruldu?

Zeleny Mir ne yapacak?

Sovyetler Birliği'nde İngilizce yayınlanan haftalık *New Times* dergisinde *Zeleny Mir*'in kuruluşu şöyle açıklandı:

"Çevreyi koruma hareketleri çeşitli ülkelerde ortaya çıktı. Çevrecilerin ortak noktaları siyasi, ideolojik ya da dini görüşleri değildir. Fakat gezegenimizin sağlık durumudur.

"Geçtiğimiz günlerde Sovyetler Birliği'nde doğayı korumayı amaçlayan geçici isim altında, *Greenpeace* komitesi kuruldu. Bununla beraber itiraf edilmelidir ki, çok daha önceden alarmı çalmalıydık. Yeniden şekillendirme ve yeni düşünce (Gorbaçof'un reformlarını kastediyor - *İ.S.*) olmasaydı çok geç de kalabilirdik.

"Fakat konuya daha geniş açıdan bakalım. Yalnız insanın ekonomik faaliyeti mi çevreye zarar veriyor?

"Çevre sorunlarının kötüye gitmesi ve silahlanma yarışı içiçedir. ... Militarizm barış dönemlerinde de askeri manevralar, hammaddelerin ziyan edilmesi ve biyosferin kirletilmesi ile doğayı bozar. Nükleer savaşa gelince, insanlığın *global* sorunlarını kepekli insan başının giyotinle iyileştirilmesi gibi çözer.

"... *Global* sorunlar da yeni düşünce ve yaklaşım istiyor. Bu yaklaşımı Sovyetler Birliği ve ittifakları göstermiştir. Onlar sürekli olarak nükleersiz dünya kavramlarını ileriye sürüyorlar. Ve yeni barış önerileriyle geliyorlar.

"Tek bu yol gezegeni ekolojik ölümden kurtarabilir. Bu çağımızın zorunluluğudur." (*New Times*, 22 Haziran 1987, sayı:24)

Global sorunlarla nereye?

Görüldüğü gibi çevre sorunlarının temel nedeni "insanın ekonomik faaliyeti"! Biraz da militarizm! Ortada sınıfsal bir açıklama yok! Militarizm de zaten sınıfsal değil. Kapitalizm kaldırılmadan o kaldırılabiliyor. Yalnız kapitalizmin de "yeni yaklaşım" geliştirip bu kötü huyundan vazgeçmesi gerekiyor. Kısacası Sovyetler Birliği çevre sorununu genelde bütün dünyayı ilgilendiren, siyasetten, ideolojiden, sınıflardan bağımsız bir sorun olarak görüyor. Bu global sorunların azaltılmasını çözümünü silahlanma yarışının durdurulmasına bağlıyor.

Bu "*global* sorunlar" siyaseti 1970'lerden beri geliştiriliyordu. SBKP 27. Kongre'de onaylanan parti programında bu konuya şöyle yer vermiştir:

"Sovyet devleti özellikle 20. yüzyılın ikinci yarısında keskinleşen, bütün insanlığı ilgilendiren *global* sorunların çözümü için diğer ülkelerle işbirliği yapacaktır. ... Bu sorunların çözümü bütün devletlerin ortak çabasını gerektiriyor. Silahlanma yarışı için kaynakların ve çabanın boşa harcanması durdurulursa bu sorunların çözümü daha kolay olacaktır." (*SBKP Programı'nın Yeni Baskısı Üzerine*, Novosti Press, İng. basım Moskova 1986, s.58)

İnsanlığı ilgilendiren *global* sorunları kimler yaratıyor?

Çevre sorunları ülkelerdeki yönetimlerden bağımsız düşünülemez. Kapitalist ülkelerde burjuvazinin kâr hırsı, kapitalizmin temel yasası, çevre sorunlarının da temelinde yatmaktadır. Ancak çevre sorunları etrafında örgütlü toplumsal güçlerin bulunduğu kapitalist ülkelerde bazı başarılar kazanılmıştır.

Sosyalist ülkelerde ise çevre sorunları, bu ülke yönetimlerinin oportünistliğiyle, Marksizme sırt çevirmesiyle, yani yine burjuvazinin etkisiyle doğrudan bağlıdır. İşin kötüsü, buralarda çevre sorunları vb. etrafında toplumsal güçlerin örgütlenmesi de olmadığı için, çevre sorunları tartışmaları üst yönetimle sınırlı kalmıştır. Tartışmanın sınırlılığı çerçevesinde de 1970'den sonra yetersiz bazı tedbirler alınmıştır.

Aktif yığın demokrasisi olmadan olmaz

Bu bizi şuraya götürüyor: Ülkede aktif yığın demokrasisi olmadan çevre sorunları sosyalizmde de çözülemez. İster ekonomik, ister nükleer depolama projeleri olsun bunlara ciddi eleştiri ancak toplumdan gelebilir. Onun için çevre sorunları etrafında örgütlenen hareket aktif bir yığın hareketi olmak zorundadır ve toplumsal muhalefeti yansıtmalıdır. Sovyetler Birliği'nin yaptığı gibi tepeden, Sovyet Barış Komitesi'nin uzantısı olarak kurulan *Zeleny Mir*'in kuruluş amacı ise başkadır.

Zeleny Mir diğer ülkelerde güçlenen *Uluslararası Greenpeace* hareketini "etkileyebilmenin" aracı olarak kurulmuştur. Sınıflarüstü olarak nitelenen global sorunlar temelinde dünya burjuvazisi ile işbirliğini geliştirmek için kurulmuştur. Dolayısıyla *Uluslararası Greenpeace* örgütüne kabul edilse de, bu örgütü komünizm doğrultusunda etkileyemeyecektir.

Sovyetler Birliği'nde *Zeleny Mir* yönetimin istediğinin dışında bir toplumsal güce dönüşebilir. Örneğin çevre sorunlarının cumhuriyetlerde ulusçuluk temelinde tartışılma ve sosyalizme karşı dönme tehlikesi vardır. Daha başka tehlikeler de sayılabilir. Çevre sorunları sınıflar-üstü diye nitelendiği sürece, tehlikeler bitmez.

Zeleny Mir'in başına yıllarca çevre sorunlarında Sovyet yönetimini eleştiren ve bir de kampanya örgütleyen Zalygin getirildi. SBKP, *Zeleny Mir*'in, *Uluslararası Greenpeace* hareketiyle ortak çalışmasını istiyor. Bu nedenle, gurubun inandırıcılığını artırmak için başına Zalygin'i getirdi.

Zalygin "Köylüler" gurubu diye tanınan yedi çevreci Sovyet yazarından biridir. "Köylüler" gurubu Sibirya'da Kuzey Buz Denizi'ne akan nehirlerin güneye çevrilmesini engellemeyi başaran bir kampanya örgütlemişti. Zalygin o zamanlar şiddetle eleştirilmişti.

Zalygin "*dissident*"denen, sisteme sağdan muhalif kesimdendir. SBKP Zalygin aracılığıyla hem bu kesimdeki çevrecileri denetleyebileceğini, hem de bu yoldan *Uluslararası Greenpeace* hareketinin *Zeleny Mir*'i daha rahat kabul edeceğini düşünüyor.

Böylece SBKP "muhalif"lerin katılmadığı bir *greenpeace* hareketinin var olamayacağını görüyor. Ancak bu hareket doğru, sosyalizmin demokrasi anlayışı temelinde ortaya çıkmıyor. Bu nedenle bu hareket sağ "muhalif"lerin doluştuğu, sosyalizme karşı bir harekete de dönüşebilir, emperyalizmin bir silahı olabilir. Yani *Zeleny Mir* ya dünya burjuvazisiyle işbirliği arayan ve ülkede sağı güçlendiren bir komite olacak, ya da Sovyetler'de aktif yığın demokrasisi gelişecek, o zaman *Zeleny Mir* de sosyalizme yakışır bir işlev görecektir.

Çekof kasabasında otobüs işçileri yeni ücret reformuna karşı grev yaptılar.

Demokrasinin sahibi Gorbaçof değil işçi sınıfıdır

Çekof örnekleri arttıkça, işçi sınıfı devletine sahip çıktıkça, Sovyetler Birliği'nde gerçek demokratikleşme gelecektir. Sosyalizmin üstünlüğü asıl o zaman görülecektir.

Gorbaçof'un ücret reformuna ilk tepki işçi sınıfından geldi. Çekof kasabasında otobüs işçileri ücretlerinin düşürülmesi üzerine greve çıktılar.

Gorbaçof'un önerdiği ve geçtiğimiz aylarda yasallaşan ücret mekanizmasıyla ücretler işe göre değil, üretimin verimliliğine göre belirlenmektedir. Bu yasa ile işçilerle fabrika yönetimindeki menecerlerin ücretleri arasındaki fark daha da açılmaktadır.

Bunun yanında çeşitli nedenlerle kâr etmeyen işletmelerde de işçi ücretleri düşürülmeye başlandı. Kârsız alanlardaki ve devlet sübvansiyonu almadan yaşayamayacak işletmeler de kapatılacak.

Çekof Belediye Otobüsleri İşletmesi kârlı olmadığı için, işçilerinin ücretleri yüzde beş ve daha yüksek oranlarda düşürüldü. Bunun üzerine işçiler greve çıktılar.

Moskova Haberleri dergisinin yayınladığı haberde, 18 yıllık sürücü Nikolay Komkof'un, işçilerin bazı sorunları hakkında söylediklerine yer veriliyor. Nikolay'ın söyledikleri arasında şunlar var: İşçiler eski ve döküntü otobüslerle çalışmak zorundalar. Sabah çok erken işe başlıyorlar. Evden getirdikleri yemekleri yiyecek yerleri yok. Kantinde yemekler kötü ve pahalı. İşyerinde dinlenecek yerleri yok. Konut sorunu ciddi bir sorun.

Nikolay, işçilerin sorunlarını sıraladıktan sonra soruyor: "Bu koşullarda nasıl verimli çalışabiliriz?" Nikolay ücretlerin düşürülmesinin yasaya göre yapıldığını ama "kimsenin işçilerin bu konuda neler düşündüğünü" sormadığını söyledi. Böyle söyleyerek işçilerin kızgınlığını anlattı. Ücretlerin düşürülmesinin grevin tek nedeni olmadığını, ancak işçilerin hoşnutsuzluğunu ateşleyen bir kıvılcım olduğunu söyledi.

Yetkililer, Çekof otobüs işçilerinin grevinin, aynı koşullarda çalışan başka işletmelerdeki işçiler arasında yayılmasını önlemek için hemen harekete geçtiler. Çekof otobüs işletmesinin bağlı olduğu Moskova ilinden yetkililer haberi duyar duymaz 90 dakika içinde grev yerinde oldular. Moskova parti örgütü de üç gün içinde grevin nedenlerini görüştü. Çekof otobüs işletmesinin başkanını suçladılar ve işinden attılar. Komünist partisi işçilerin öfkesini söndürmek için otobüs işletmesinin sorumluluğunu bir işçi kollektifine verdi. İşçilerin bazı çalışma koşulları iyileştirildi.

Grev haberini veren *Moskova Haberleri* grevi "bir olay" diye verdi. *Grev* kelimesini kullanmadı. Çünkü 1977 Sovyet Anayasası'nın 60.maddesine göre "topluma yararlı işi reddetme sosyalist toplum ilkelerine ters"tir. Bu öyle yorumlanabilir ki, grev fiilen yasaktır. Bugüne kadar da Sovyetler Birliği'nde grev olduğu duyulmadı.

Bugün Gorbaçof "demokratikleşme" adına teknokrasinin haklarını genişletirken, işçi sınıfının grev hakkını bile fiilen tanımış değildir. Gorbaçof, teknokrasi adına, işçi sınıfını, eski bürokrasiye karşı savaşında destek olarak kullanmaya çalışıyor. Ortada işçi sınıfı için bir demokratikleşme yok. Ama öyle gözüküyor ki işçiler Gorbaçof'un yarattığı bu "demokratikleşme" havasından yararlanıyorlar.

Gorbaçof belli bir demokratikleşme olmadan, işçi sınıfının destek vermeyeceğini biliyor. Bunun için işçilerin konumlarını fazlaca değiştirmeyecek bazı tavizleri işçilere verdi. Ancak yaratılan göstermelik "demokratikleşme", yani "glasnost" ortamında işçiler gerçek demokratikleşme için güç kullanınca bakalım Gorbaçof ne yapacak?

Bugün yönetim yerel bir grevde işçilerin istemlerinin bir kısmını kabul ederek grevi bitirdi. Ancak bu grev, işçilere yıllardır sosyalist devleti savunma güdüsü ile kullanmadığı grev silahını hatırlattı.

Kötü koşullarda çalışan işçilerin ücretlerine, haklarına el kondukça işçi sınıfı greve çıkacaktır. Yıllarca biriken öfke, sosyalist devleti bürokrasinin, teknokrasinin elinden alacaktır.

Gorbaçof'un reformlarının gerçek "demokratikleşme" olmadığı, işçi sınıfının mücadelesi içinde gün be gün ortaya çıkacaktır. Çekof işçileri "demokratikleşme"nin sınırlılığını çok güzel sergilediler. İşçilerin ücretleri düşürülmeden önce işçilerle konuşulmadığı gibi düşünceleri de alınmadı. Bu ne biçim demokrasi ki işçi devletinde, işçi ile ilgili yasa çıkarılıyor, işçilere fikirleri bile sorulmuyor.

R.Yürükoğlu yoldaşımız bu yılki 10 Eylül konuşmasında şöyle sormuştu:

"Peki demokrasi geldiyse halka sorsunlar. Bir referandum yapsınlar, ücret farklarının daha büyümesini mi istersin, yoksa kalkmasını mı ya da 1/3'e inmesini mi istersin diye sorsunlar. Adamın ekmeği, o konuda da birşey düşünmeyecek mi? Sorsunlar, o zaman demokrasiyi görelim. Soramazlar!"

Nitekim hayat yoldaşımızı çok kısa sürede doğruladı. Aradan bir hafta bile geçmeden Çekof grevinin haberi basında çıktı. İşçilerin ücretleri kendi düşünceleri sorulmadan düşürüldü. Bu olay birikmiş sorunların üstüne tuz biber ekti. Otobüs işçileri yetti artık dedi.

Çekof örnekleri arttıkça, işçi sınıfı devletine sahip çıktıkça, Sovyetler Birliği'nde gerçek demokratikleşme gelecektir. Sosyalizmin üstünlüğü asıl o zaman görülecektir.

Tüm burjuva devletlerin olduğu gibi Türkiye'nin anti-apartheid siyaseti de ikiyüzlüdür

Türkiye Güney Afrika ile gizli görüşmeler yapıyor

Türkiye de, Güney Afrika da emperyalizmin zayıf halkalarıdır. Türkiye'de devrimci dalga yine geliyor. Güney Afrika'da işçi sınıfı, siyah halk ırkçı-emperyalist rejime karşı keskin bir devrimci kavga veriyor. İki ülkede de burjuvazi zor durumdadır. İki ülke burjuvazisi bu zorluk karşısında "dayanışma" içine girmeye çalışıyor. Türkiye ve Güney Afrika işçileri, komünistleri olarak bizler de iki gerici rejime karşı sınıf savaşımını proleter enternasyonalist dayanışma içinde yükseltmeliyiz. Türkiye burjuvazisine de, Güney Afrika burjuvazisine de dünyayı zindan etmeliyiz.

Özal hükümeti Güney Afrika hükümeti ile "gizli" görüşmeler yaptı. Özal, kendi dışişleri bakanını bile yalan bilgilendirdi.

Türkiye'nin Güney Afrika ile diplomatik ilişkisi yoktur. Bundan dolayı Özal hükümeti Ankara'ya gelen Güney Afrika heyetini doğrudan çağırmadı. Özal bu heyeti Enka Holding'in başkanı Şarık Tara'ya davet ettirdi.

Ankara'ya gelen Güney Afrika heyetine ticaret ve endüstri bakanı Danie Steyn başkanlık etti. Görüşmelerde Türkiye ile Güney Afrika arasındaki ticaret görüşüldü. Özal hükümeti antiapartheid politikasını çiğnediği için bu görüşmeleri sessiz sedasız yürütmek için özel çaba harcadı.

Dışişleri bakanlığı Güney Afrika ile ilişkilerin nasıl kurulduğunu bilmediğini iddia etti. Hatta Güney Afrika ile yürütülen görüşmelerin Türkiye'nin Birleşmiş Milletler'deki ve Avrupa'daki ilişkilerine zarar vereceğini ileri sürdü.

Dışişleri bakanlığının bu tutumu üzerine Özal, Güney Afrika ile yapılan ikinci görüşmeyi kendi bakanından bile sakladı. İkinci görüşmeyi yapan Devlet Planlama Teşkilatı başkan yardımcısı Bülent Öztürkmen, dışişleri bakanlığına Kanada'ya gidiyorum diyerek Mauritius'a gitti.

Öztürkmen, Güney Afrika yakınlarındaki Mauritius adasında Güney Afrika heyeti ile görüştü. Görüşülen konular yine iki ülke arasındaki ticaretti.

Ankara ve Maritius'daki görüşmelerin sonunda Türkiye ile Güney Afrika arasında bir ticaret anlaşmasının imzalandığı söyleniyor. Bu anlaşmayla Türkiye finans kapitali emperyalistleşme çabası doğrultusunda Güney Afrika pazarına girmek istiyor. Güney Afrika ise Türkiye'deki serbest bölgeleri kullanarak, mallarına çeşitli ülkelerce konan ambargoyu delmek istiyor. Serbest bölgelere ihraç edecekleri mallarını bir Türk firması aracılığıyla başka ülkelere ihraç etmeyi planlıyor.

Hükümetin, Güney Afrika'daki ırkçı rejime karşı "anti-apartheid" siyaseti zaten göstermelikti. Dışişleri'nin görüşmelere karşı çıkması da bu görünüşü koruma çabasından başka birşey değildir. Çünkü ırkçılığa, ulusal ezgiye vb. gerçekten karşı olanın Kürt ulusuna uygulanan baskıya da karşı çıkması gerekir. Oysa değil ANAP, SHP bile bunu yapamıyor.

Burjuvazinin "anti-apartheid" geçinmesi ikiyüzlülüğünün ek bir örneğidir. İki ülke arasında sessiz sedasız, saklı gizli görüşmeler yapılmasının nedeni ise şöyledir:

Türkiye finans-kapitali emperyalistleşerek sorunlarını çözmek istiyor. Güney Afrika da ekonomisine nefes aldırarak ülkedeki devrimci durumu bastırmak istiyor.

Türkiye de, Güney Afrika da emperyalizmin zayıf halkalarıdır. Türkiye'de devrimci dalga yine geliyor. Güney Afrika'da işçi sınıfı, zenci halk ırkçı-emperyalist rejime karşı keskin bir devrimci kavga veriyor. İki ülkede de burjuvazi zor durumdadır. İki ülke burjuvazisi bu zorluk karşısında "dayanışma" içine girmeye çalışıyor.

Türkiye ve Güney Afrika işçileri, komünistleri olarak bizler de iki gerici rejime karşı sınıf savaşımını proleter enternasyonalist dayanışma içinde yükseltmeliyiz. Türkiye burjuvazisine de, Güney Afrika burjuvazisine de dünyayı zindan etmeliyiz.

Güney Afrika'da işçi sınıfı, siyah halk yığınları ırkçı-emperyalist rejime karşı keskin bir devrimci kavga veriyor. Siyah işçiler, ağır baskı ve terör koşullarına rağmen ekonomiyi kökünden sarsan militan grevlerle rejime saldırıyorlar.

Sayfaları hazırlayan: Ahmet Fırat

Deri, basın, büro, taşımacılık, petrol, çimento-toprak, ağaç işkollarında 5000'i aşkın işçi grevdedir. Yol işçileri yasadışı grev yaptılar.

Eylemlerde nitelik sıçraması var

Grevlerin başarısı demokrasi savaşımının yükselmesiyle, demokrasi savaşımının başarısı ise Türkiye Komünist Partisi'nin güçlenmesiyle bağlıdır. İşçiler Türkiye Komünist Partisi'nde örgütlenin!

Özellikle İstanbul'da yoğunlaşmış olan grevlerde bugün 5000'i aşkın işçi grev boylarındadır.

Deri-İş sendikası, 117 işyerinde çalışan 3200'ü aşkın üyesiyle, 24 Haziran'dan bu yana militan bir grev savaşımı veriyor.

Basın-İş sendikasına bağlı 106 işçi Devlet Malzeme Ofisi matbaasında 31 Temmuz'dan bu yana, Koç Holding'in Migros işyerlerinde çalışan Tez Koop-İş üyesi 875 işçi ise 20 Ağustos'tan bu yana grevdeler.

İkinci Boğaz Köprüsünde çalışan yol işçileri de 28 Ağustos'da militan bir direniş yaptılar. Arkadaşlarının işten çıkarılması üzerine yasaları hiçe sayan işçiler işi bıraktılar. Ve bu eylemle, istedikleri bazı hakları da aldılar.

En son olarak Türkiye Motorlu Taşıt İşçileri Sendikası (Tümtis), başta İstanbul olmak üzere çeşitli illerdeki 104 nakliyat ambarında grev kararı aldı. İşverenin hemen ertesi gün grevin başlamadığı ambarlar da dahil lokavt kararı alması işçilerin tepkisini topladı. 800'ü aşkın işçi ambarların önünde gösteri yaptı.

Sendika, 16 Eylül'de 45 nakliyat ambarında 540 işçiyle başlattığı grevi, 29 Eylül'de 70 ambarda 500'ü aşkın işçiyi daha greve çıkartarak yaygınlaştıracak.

Öte yandan, Kristal-İş'in Eskişehir'de Kılıçoğlu Tuğla ve Kiremit Fabrikası'nda, bundan beş ay önce başlattığı grevde, 560 işçi kararlı bir savaşım veriyorlar. Petrol-İş'e bağlı 19 işçinin Big Plastik'teki grevi, Hak-İş'e bağlı Özağaç-İş sendikasının Kocaeli Mobilya'da 102 işçiyle mart ayında başlattığı grev sürüyor.

Grev kırma çabaları işçinin öfkesini daha da kabartıyor

Grevler, kısıtlı, güdük burjuva demokrasisinin anti-demokratik yasa, yönetmelik, tüzük engelleriyle boğuşarak, engelleri aşarak, daha da militanlaşarak sürüyor. Bu kavga sürerken, işçiler, grev tüzüğü örneğinde olduğu gibi burjuva legalitesini pratikte parçalayarak ilerletiyorlar.

Sınıf savaşı geçmiş dönemlerle kıyaslandığında o denli hararetli cereyan ediyor ki, işverenler daha grev ilanını duyar duymaz lokavt kararı alıyorlar. Ama lokavt ilanı, en son Tümtis grevi örneğinde gördüğümüz gibi, katalizatör rolü oynuyor, onyıllardır gerçekten militan bir grev yüzü görmemiş işçilerin militanlığını ve savaşkanlığını anında günışığına çıkarıyor.

İşverenlerin Deri-İş'e karşı kullandıkları lokavt silahı 'sökmemişti. Tükürdüklerini yalamak zorunda kalmış, kararlarını sonradan geri çekmişlerdi. Tümtis grevinin başlamasından bir gün sonra işveren sendikası Nak-İş'in ilan ettiği lokavt da aynı şekilde kimseyi grev kavgasından uzaklaştıramadı. Tersine, taşıma işçilerinin öfkesini daha da artırdı. Lokavt kararının ilanı üzerine, Tümtis üyesi yüzlerce işçi Nakliyat Ambarları Sitesi önünde, polise falan aldırmadan protesto gösterisi yaptı.

Hele işverenin, polis, kaymakam vb. zoruyla işyerinden mal çıkarma çabaları işçilerin öfkesini hepten kabartıyor. Haksızlıklara karşı işçi sınıfının duyduğu derin tepki, kararlı, inatçı bir grev psikolojisi olarak kendini gösteriyor.

Bu arada, deri işçilerinin grevinde TİSK devreye girdi, deri işverenlerine işveren destekleme fonundan 75 milyon lira yardım yaptı. Deri işverenleri TİSK'in 75 milyon lirasını aldı ama, bu hiçbir grevciyi yıldırmadı. Sınıf dayanışmasını daha da artıran işçiler, enerjilerini militan bir mitinge dönüştürdüler. İyice köşeye sıkışmış olan deri işverenleri ise, ihracat kaybından dolayı 200 milyon dolar yitirdik diye sızlanıyorlar.

Migros grevinde de Koç Holding gibi bir endüstri devine karşı greve çıkan Tez Koop-İş sendikası, işverenin mal kaçırma girişimlerine karşı hırsla mücadele ediyor.

Bütün bu gelişmeler birkaç önemli noktayı gösteriyor.

İşverenlerin sınıf dayanışması karşısında *işçilerin sınıf dayanışması*, sınırlar aşarak derinleşmektedir. Bu daha da güçlendirilmelidir ve en önemlisi, yol işçilerinin örneğini verdiği türden eylemler etrafında sıkıca örülmelidir.

Grev silahının yanısıra açık hava, kapalı salon vb. yığın toplantılarının büyük yararı somut görülmektedir. Öte yandan, üye taban sendikanın faaliyetlerine aktif katıldığı zaman, işveren karşısında işçinin ne derece güçlü konumda olduğu görülmektedir.

Deri-İş sendikasının bir yöneticisi, grev savaşımı içinde olsun olmasın işçinin yığınsal savaşım içine çekilmesinin önemini şöyle ifade ediyor: "Sınıf kendi gücünü gösterecek, kendi gücüyle haksızlıklara karşı çıkmayı miting meydanlarında öğrenecek." Buradaki "cek"leri en azından "yor" yapmak gerek. Zamanlama yanlış ama işaret edilen eğilim doğrudur.

Nitekim ekonomik savaşım işçi sınıfının demokrasi savaşımıyla, toplumun diğer ezilen, savaşan kesimlerinin kavgasıyla kopmazcasına bağlıdır. Bu da yaşamda canlı gözleniyor. Demokrasi savaşımının öncü gücü işçi sınıfı, cezaevindeki devrimcilerin , devrimci yakınlarının kavgasına, gençliğin savaşımına destek veriyor. Kürt halkının demokratik istemlerini — ki en başta kendi yazgısını kendisinin belirleme hakkı gelir — kararlılıkla savunuyor, sömürgeci uygulamalara, burjuvazinin emperyalistleşme siyasetine militanca karşı çıkıyor.

İşçi sınıfı bir yandan, sendika yönetimlerini pratik kavga içinde sınıyor, yetiştiriyor. Öte yandan, savaşımını alanlara, sokaklara taşırıyor. Bu kavgayı yönlendirecek, merkezi ve burjuvaziden özgür bir örgüt, işçilerin acil ihtiyacıdır. İşçi sınıfı partisini arıyor. İşçi sınıfının gerçek ve uzun erimli çıkarlarının savunucusu, savaşımının öncüsü ve kurmayı olan parti komünist partisidir.

Grevlerin başarısı demokrasi savaşımının yükselmesiyle, demokrasi savaşımının başarısı ise Türkiye Komünist Partisi'nin güçlenmesiyle bağlıdır. İşçiler Türkiye Komünist Partisi'nde örgütlenin!

S.Can

Eski günlere değil, yeni bir devrimci dalgaya doğru ilerliyoruz

İşçide militanlık burjuvazide huzursuzluk var

Deri-İş mitinginin hemen ardından Tercüman'*ın yazdıklarından anlaşılıyor ki, burjuvazi işçilerin Türk-İş'teki militan sendikal birliğine karşı sağlı "sol"lu hain saldırılarını yoğunlaştıracaktır. Baştürk de, "DİSK açılsın" diye kampanyalar düzenleyen resmiler de (TBKP) bu plan içinde misyon sahibidirler. Ama, Türkiye işçi sınıfı, komünistler bu haince plan karşısında sessiz durmayacaktır.*

İşçi sınıfının sınıf savaşımında yeni bir sıçrama yaptığını gösteren Deri-İş mitingi, burjuvazinin hassas gazetesi *Tercüman*'ın dikkatini çekmekte gecikmedi.

Tercüman, miting haberini "tıpkı eskisi gibi" diye başlık atarak verdi. Mitingin "12 Eylül öncesi"ne dönüşü gösterdiğini(!) ima etmeye ve böylece, ülkeyi ne kötü(!) gelişmelerin beklediği havasını yaratmaya çalıştı.

Mitingden iki gün sonra, yine *Tercüman*'ın başyazarlarından Taha Akyol "Huzursuz işçi" başlıklı yazısında bir durum değerlendirmesi yaptı. Akyol'un yazısı, işçi sınıfının demokrasi savaşımını yeni bir aşamaya yükseltmesinden, işçilerin heyecanından *asıl* burjuvazinin huzursuz olduğunu çok güzel yansıtıyor.

Tercüman yazarı bu mitingin bir dönemeç noktası olduğunu iyi görmüş. Nesnel bir değerlendirme yapıp "çözüm yolu" getirmeye çalışıyor.

Taha Akyol'un getirdiği fikirleri şöyle sıralamak olanaklıdır:

1. Burjuva muhalefet iktidarı yıpratmak için sıkı sıkıya sarıldığı "Türkiye'nin geriye gittiği, gelişmediği" yalanını savuruyor, ama "gerçeği gözden kaçırmayalım." Türkiye'de endüstride varılan gelişme düzeyi, grevlerde, gösterilerde sesini yükselten milyonlarca işçi yarattı.

Türkiye, devrim öncesi Rusya'yla "çarpıcı" benzerlikler taşıyor. Bizim sonumuz da Rusya'daki burjuvazinin sonuna benzeyebilir. Şiddetli bir sınıf savaşının, eli kulağındadır. "Huzursuzluk" artmaktadır. Birşeyler yapmak gerekiyor:

"İşçi meselelerine sahip çıkmak, ücretlileri sıcak(!) bir ilgiyle *kucaklamak* lazımdır. Aksi halde 'huzursuzluğun' giderek 'patlamaya' dönüşmesini önlemek çok zor olacaktır." (*Tercüman*, 22 Eylül 1987)(abç)

2. Türk-İş'in mitingci, eylemci tutumunu yönetimin işçi tabanın kontrolünü elden kaçırmaması için bir "siyasal taktik" olarak düşündük, öyle olmasını istedik. Oysa, gelişmeler hiç de "taktik" olmuyor. Ciddiyet kazanıyor. Bugün en militan, savaşkan eylemler, grevler Türk-İş üyesi sendikalardan çıkıyor. Bir yandan da işçiler Türk-İş'de *birleşiyorlar*. En kötüsü de bu. Sendikalarda yönetimler ya tabanın militan çizgisini benimseyecek, ya da devrilip gidecek. Her iki halde de bizim için ölüm. Birşeyler yapılmalı.

3. Türk-İş radikalleşmemeli. Ya da, radikalleşirse bölünmeli. "Huzursuzluk birikiminin artmasının daha da aktifleştireceği, radikalleştireceği huzursuz kitleleri" böylece *o eski güzel günlerdeki gibi* idare etmek olanaklı olur. DİSK faktörünü öne sürelim. Ya DİSK'i "devrimcilik" yaftasıyla öne sürüp işçilerin dikkatini böleriz. Ya da Türk-İş DİSK'leşiyor diyerek, Türk-İş'i içeriden böleriz. Bu yollar üzerinde düşünülmeli, zaman yitirmeden birşeyler yapılmalıdır. Birliğin yaratacağı korkunç işçi gücünün önüne ancak böyle çıkabiliriz.

Tercüman yazarı Taha Akyol'un "huzursuz" yazısının ardında yatan mantık budur. Abdullah Baştürk'ün Avrupa sosyal demokrasisinin desteğinde, bugün DİSK adına demeçler döktürmesi, DİSK şöyle tavır alır, böyle tutum takınır yollu bol keseden atması, bir DİSK'liler havası yaratmaya çabalaması, Taha Akyol'un yazdıklarıyla birarada değerlendirilirse daha bir anlam kazanıyor. Burjuvazi işçilerin Türk-İş'teki militan sendikal birliğine karşı sağlı "sol"lu hain saldırılarını yoğunlaştıracaktır. Baştürk de, "DİSK açılsın" diye kampanyalar düzenleyen resmiler de (TBKP) bu plan içinde misyon sahibidirler..

Ama, Türkiye işçi sınıfı, komünistler bu haince plan karşısında sessiz durmayacaktır, durmuyor.

İşçi sınıfımız, son 20 yılda engin deneyim kazandı. Sendikal birliğin canalıcı önemini kendi deneyiminden öğrendi. Bugün Türk-İş'de sendikal birliği gerçekleştirirken, eylemlerde nasıl militan, yığınsal olunabileceğini de sıcağı sıcağına yaşatıyor. Son iki yıl içinde Türk-İş bünyesi içinde varılan yer bile Türk-İş'in gücünü tekrar tekrar gösterdi. İşçi sınıfı sendikal birliğin sağlı "sol"lu, "DİSK"li "yeni" konfederasyonlu saldırılarla, ya da Türk-İş içinden bozulmasına izin vermeyecek, deri işçilerinin grevde, mitingde izledikleri militan çizgide ilerleyecektir.

S.C.